

VĂN THÁNH CẢ GIUSE

Nguyễn Khâm Sai Tuyên Phủ Sứ
Trần Truyền Tử

HARVARD LIBRARY COLLECTION VIETNAMESE

MỤC LỤC CHUNG

Mấy Lời Nói Đầu
Bản Quốc Ngữ
Mục Lục
1. Lễ Ba Vua cựu văn
2. Bà Thánh Anna cựu văn
3. Bà Thánh Anna văn
4. Đại Thánh Giuse Kinh sự tích
5. Mừng chúc Ông Thánh Giuse
6. Mừng Ông Thánh Giuse khi sống
7. Mừng Ông Thánh Giuse sinh thi
8. Đức Chúa Trời lo liệu cho Ông Thánh Giuse kết bạn với Đức Bà
9. Câu chung cả thất khổ Đức Bà và Ông Giuse
10. Đệ nhất khổ lục
11. Đệ nhì khổ lục
12. Đệ tam khổ lục
13. Đệ tứ khổ lục
14. Đệ ngũ khổ lục
15. Đệ lục khổ lục
16. Đệ thất khổ lục
17. Đại Thánh Phêrô cựu sự tích
18. Đại Thánh Giuse cựu sự tích
19. Lê Xù cổ tích truyện
20. Đại Thánh Phêrô sự tích
21. Đại Thánh Giuong Baotixita sự tích
Hết Bản Quốc Ngữ
Nguyên Bản Nôm (danh số tờ a, b)
Mục Lục
Các Văn

MẤY LỜI NÓI ĐẦU

Chúng tôi hân hạnh giới thiệu một tuyển tập một số bài văn công giáo; hiện lưu trữ tại Nhà Truyền Thống Giáo Phận Thành Phố Hồ Chí Minh. Sách viết tay hay sao lại bằng chữ Nôm, không ghi đầu sách, cũng không có bài tựa tập văn gồm 21 bài, mà 13 bài về những nỗi vui buồn cuộc đời Thánh Cả Giuse. Cho nên chúng tôi tạm gọi tập văn này là *Văn Thánh Cả Giuse*. Các bài văn khác về Thánh Nữ Anna và Thánh Gioakim, song thân Đức Maria, Ba Vua, Thánh Alêxu, Thánh Phêrô và Thánh Gioan Tiên Hô.

Tác giả tập văn này có thể là linh mục Trần Lực, vì ở trang đầu chúng tôi đọc thấy hàng chữ Nguyễn Khâm Sai Tuyên Phủ Sứ Trần truyền Tử.

Người chủ tập văn này, tự ý sửa chữa nhiều từ ngữ viết đè lên, đọc không nỗi, khiên chúng tôi chỉ phỏng dịch những từ đó: mong độc giả thông cảm, và hiến cách bổ sung.

Văn là một lối thơ quần chúng, thường theo thể *lục bát* và *song thất lục bát*, nhưng không luôn luôn theo sát niêm luật của hai lối thơ này. Nên có thể coi đó là một lối thơ tự do, một lối thơ *ngâm* trầm buồn, thích hợp để diễn tả những tâm tình tôn giáo. Nên nhớ văn xuôi Việt Nam xưa thường được thể hiện bằng lối biên ngẫu. Văn Thánh Kinh Công Giáo cũng được viết bằng lối thơ văn, trong đó luật đối ý là rất quan trọng. Không lạ gì mà giới Công Giáo Việt Nam đã có cả mấy trăm bài văn Nôm, có giá trị thi ca khá lớn....

Tiên đây xin liệt kê ra đây một số bài văn Nôm công giáo tiêu biểu :

1. Ở các Giáo Phận nguồn gốc thừa sai Đaminh, nên kể nhất là số *văn dâng hoa* và *văn văn cõi*:

- Ngũ báu
- Thủ hoa ngâm
- Nghinh hoa tụng kỳ chương
- Văn Cõi Thập Ngũ Sư thi ca

- Văn Cõi thánh Nguyệt tán tụng thị ca (Sổ Sách Công Giáo, tr 20) (1).

2. Ở các Giáo Phận gốc thừa sai Paris, phổ biến là các bài văn truyền đạo, trong Nam cũng như ngoài Bắc.

Xin kể một số bài văn miền Bắc :

- Đức Bà tự lịch
- Thánh Tôma Thiên tử đạo
- Cụ Sáu (4 tập)
- Cương thường lược luận (Sổ Sách Công Giáo, tr 140) và

một số văn miền Nam, như :

- Các văn về Đức Kitô và Đức Maria
- Giudit văn
- Thánh Inê văn

Thánh Gỗm Tử Đạo (Sổ Sách Công Giáo, tr 166-167)

Chúng tôi vẫn giữ như lối giới thiệu cuốn *Truyện Thánh An-*
Tôn hay làm phép lạ, là để hai phần *phiên âm quốc ngữ và nguyên*
văn bản Nôm riêng biệt, chò tập Văn Thánh Cả Giuse này. Mỗi
 trang phần *phiên âm quốc ngữ* ghi số thứ tự và ghi cả số trang đối
 xứng bản Nôm. Lối viết hay in sách xưa là viết hay in trên giấy
 bản tờ gấp đôi, và chỉ ghi số tờ, không ghi số trang. Để tiện việc đối
 chiếu, chúng tôi ghi số trang trước với ký hiệu a, và trang sau với ký
 hiệu b. Ví dụ trang Ia và trang Ib ... Trong phần nguyên văn bản
 Nôm, Mục Lục không ghi số trang, chúng tôi thêm *trang I, trang II*
 và *trang III*.

Mục đích chúng tôi giới thiệu các tác phẩm Nôm Công
 Giáo, trước là để giúp các thư viện của các Tòa Giám Mục, các Tu
 Viện, các Chủng Viện...để bổ sung tủ sách xưa. Chúng tôi cũng
 mong muốn cung cấp tư liệu cho quý vị nghiên cứu văn học Việt
 Nam muốn đánh giá mảng tác phẩm thơ Nôm Công Giáo, đã viết từ
 1925 về trước.

(Lưu hành nội bộ 1995)

(1) Do chúng tôi sưu tầm

Mục Lục

	trang
1. Ba Vua cựu văn	1a
2. Bà Thánh AN NÀ cựu văn	3b
3. Bà Thánh AN NÀ tập văn	6b
4. Đại Thánh Giu A Kinh văn	9a
5. Mừng chức trọng ông Thánh Giu Se	14a
6. Mừng ông Thánh Giu Se khi sống	17a
7. Mừng ông Thánh Giu Se khi sinh thi	18a

8. Đức Chúa Trời lo liệu cho Đức Bà kết bạn cùng ông Thánh Giu Se	19b
9. Câu chung cả bảy sự khó Đức Bà và ông Thánh Giu Se	24a
10. Đệ nhất khổ lạc	24b
11. Đệ nhị khổ lạc	26a
12. Đệ tam khổ lạc	28a
13. Đệ tứ khổ lạc	29b
14. Đệ ngũ khổ lạc	31a

15. Đệ lục khổ lạc	33a
16. Đệ thất khổ lạc	34a
17. Đại Thánh Phê Rô cựu sự tích	35b
18. Đại Thánh Giu Se cựu sự tích	36b
19. Lê Xù Thánh tích Quốc ngữ truyền	53a
20. Đại Thánh Phê Rô sự tích	81a
21. Đại Thánh Giu Ông Bảo Ti Xi Ta sự tích	94b

I. Lê Ba Vua cựu vãn.

Đội ơn Chúa rất nhân từ,
 Liêu mình xuống thế kéo hư loài người.
 Hiện lành nhân đức tốt tươi,
 Nắng mưa che chở mọi người thế gian.
 Mưa ơn tươi xuống chữa chan,
 Gió nhân quét lại (2) cho tan cơn nồng.
 Mừng ba yua nước phương Đông.
 Thấy sao ngãm sách hợp đồng phân minh.
 Biết rằng Đại Đế giáng sinh,
 Cùng nhau hợp lại cất mình trẩy đi.
 Sấm lương thực đủ lễ nghi,
 Ngựa xe quân quốc đê huề kéo ra.

Trông sao trổ nẻo xông pha,
 Vui lòng hơn hồn như hoa trên cành.
 Be Lem (1) vừa mới gần thành,
 Chúa trên ý nhiệm thử tình mà coi.
 Bóng đâu sao sáng mắt soi,
 Ba vua tra hỏi rạch rồi căn nguyên.
 Rằng tôi vốn ở xa miền,
 Thấy sao lạ chỉ Chúa trên ra đời.
 Chúng tôi tìm tôi đến nơi,
 Cho được kính tạ lạy Người hay thương.
 Trông sao chỉ dẫn đưa đường,
 Bóng đâu mà mắt hàng hoàng lạ thay.
 Dương cơn bối rối làm vầy,
 Chợt trông lại thấy sáng ngay giữa trời.

(1) Be Lem hay Bethlehem, một thị trấn phía nam nước Do-Thái

Bà vua cảm tạ hết lời,
Theo sao đi mãi đến nơi Chúa nằm.
Vui lòng hơn hở xăm xăm,
Vội vàng sốt sắng khôn cầm được nao.
Bà vua ba lề dâng vào,
Nhữ hương là chỉ khát khao lời khuyên.
Vàng là mến Chúa thương thiêng,
Mi-ra (1) là ý Chúa trên nhiệm mầu.
Tính người mặc lấy làm đầu,
Gánh tội thiêng hạ trước sau mọi người.
Bà vua hờn hở cười cười,
Lạy Chúa trời đất thảnh thoát chúc mừng.
Trong hang rõ rõ sáng trưng,
Thiên thần hiện xuống vui mừng hát vang.

Kính mừng Chúa Cả thiêng dâng (1),
Chúc cho người thế vững vàng bình yên.
Lại còn những kẻ chán chiên,
Cùng kéo nhau đến cả miền reo hô.
Vô linh như giống chiên bò,
Thế mà cũng đến phì phò thở hơi.
Bà vua xem thấy rụng rời,
Như mừng như sợ tả tội tâm tình.
Lại thấy Đức Mẹ đồng trinh,
Nhìn con chốc chốc như hình thầm thương.
Giu Se (2) ngồi đứng tựa nương,
Ra như sấp ngửa khôn lường khôn lo.
Bà vua thầm thì nhỏ to,
Sấp mình năn nỉ hẹn thờ phẫn riêng.

(1) Mi-ra : một được

(1) Tiếng địa phương (hạ lưu sông Hồng) thường đọc là dâng (thiêng dâng), thay vì đường (thiêng đường)

(2) Giu Se là dương phụ của Chúa Giê Su , đọc theo âm tiếng Bồ José

Ơn trên mưa xuống thiêng liêng,
 Ba vua đã biết chẳng kiêng chẳng nề.
 Đoạn rồi tạ Chúa ra về,
 Giã ơn Đức Mẹ, Giu Se cầu bầu.
 Lòng son rồ rồ một màu,
 Đường trắng lối gió trước sau khôn lường.
 Quyết lòng tìm Chúa là hơn,
 Chức quyền sang trọng thế gian nào bằng.
 Rộn ràng vừa quẩy trẩy đi,
 Thiên thần hiện bảo phải về dường quanh.
 Chờ nghe lòng dữ dỗ dành,
 Tim giết con trẻ cho mình khỏi lo.
 Ba vua hiểu biết cẩn do,
 Phải di lối khác kéo rồi gian nan.

Trong lòng chẳng chút phàn nàn,
 Một cậy trông Chúa bình an tối nhà. Amen. (1)

2. Bà thánh Anna (2) cựu văn.

Ơn trên mưa dưới gió bay,
 Y Ghê (3) đâu cũng một ngày mừng vui.
 Phép mầu Chúa định bời trời,
 Đức Bà Thánh cả một người giáng sinh.
 Kể từ ông Giu A Kinh, (4)
 Đồng vua Da Vít thánh minh ai bì.
 An Na phụng hứa xướng tùy,
 Ông bà ao ước đêm khuya một niềm.
 Mùa thu trọng nhấp (5) ban đêm,
 Thiên thần hiện bảo ứng điềm sinh ra.

(1) "Xin được như vậy" (tiếng Do Thái)

(2) Phiên âm tiếng Bồ Anna

(3) Y-Ghê bời tiếng Bồ Igreja ' Hội Thánh' hay "Giáo Hội", thường ghi là Y-ghê-ri-gia

(4) Phiên âm tiếng Bồ Joaquin, hiện nay đọc là Gioakim

(5) Chớp mắt ngủ

Thơ rằng : Từ trước vô cùng đã sinh ra,

A Kinh (1) kết bạn với An Na. (2)

Nữ sinh một đấng sinh từ đây,

Dòng dõi lưu truyền tích lũy xa.

Trên trời dưới đất gần xa,

Đội ơn người ấy kẻ là xiết bao.

Là người đức nghĩa treo cao,

Muôn đời ai cũng trông vào làm gương.

Là người dựng cột đạo thường,

Muôn đời ai cũng tựa nương làm vì.

Là người chìa khóa hòn bia,

Muôn đời uẩn áo tinh vi để truyền.

Là người mở cửa thiên đàng,

Muôn đời chính thực tỏ tường ai ôi.

(1) Gioakin (xem trang 13)

(2) Ana (xem trang 13)

Thơ rằng : Ai nấy từ nay được thảnh thoái,

Tối tăm soi sáng có sao Mai.

Nắng mưa che chở đèn vàng tạo,

Bão lụt nương nhở tháp báu xây,

Từ nay tháp báu đã xây,

Âu lo trông đợi bớt ngay cõi sầu.

Từ nay kẻ phải yếu đau,

Tật nguyên trông được chóng mau an lành.

Hay là kẻ mắc tội tình,

Cầu báu cho khỏi ngục hình uổng oan.

Hay là giữ đạo khôn ngoan,

Hộ phù cho được bình an vững vàng.

Thơ rằng : Giữ đạo được ơn mơi vững vàng,

Muôn nghìn tội lỗi một lòng thương.

Thơ rằng : Từ trước vô cùng đã sinh ra,

A Kinh (1) kết bạn với *An Na*. (2)

Nữ sinh một đấng sinh từ đây,

Dòng dõi lưu truyền tích lũy xa.

Trên trời dưới đất gần xa,

Đối ơn người ấy kể là xiết bao.

Là người đức nghĩa treo cao.

Muôn đời ai cũng trông vào làm gương.

Là người dựng cột đao thường.

Muôn đời ai cũng tựa nương làm vi.

Là người chìa khóa hòn bia.

Muôn đời uẩn áo tinh vi để truyền.

Là người mở cửa thiên đường.

Muôn đời chính thực tỏ tường ai ôi.

(1) Gioakim (xem trang 13)

(2) Ana (xem trang 13)

Thơ rằng : Ai nay từ nay được thảnh thoát,

Tối tăm soi sáng có sao Mai.

Nắng mưa che chở đèn vàng tạo,

Bão lụt nương nhờ tháp báu xây,

Từ nay tháp báu đã xây,

Âu lo trông đợi bớt ngay cơn sầu.

Từ nay kẻ phải yếu đau,

Tật nguyên trông được chóng mau an lành.

Hay là kẻ mắc tội tình,

Cầu báu cho khỏi ngục hình uống oan.

Hay là giữ đạo khôn ngoan.

Hộ phù cho được bình an vững vàng.

Thơ rằng : Giữ đạo được ơn mơi vững vàng,

Muôn nghìn tội lỗi một lòng thương.

Lửa nồng địa ngục toan vùi lấp.

Cửa đóng thiên đàng *thắp mở* (1) tung.

Cửa thiên đàng đã mở tung.

Một lời trên dưới lại càng thêm vang.

Thánh Nam Thánh Nữ thiện đàng,

Ngợi khen phúc trọng trọn lành tốt tươi.

Chúa Trời ngự chín tầng trời,

Vui mừng chầu chực Người rày từ nay.

Thiên thần mừng hát múa bay.

Mừng Chúa có Mẹ sau ngày giáng sinh.

Khắp trời thêm quý thêm vinh.

Biết rằng quỳ lạy *A Kinh* (2) một nhá.

Thơ rằng : Vui chung thiên hạ trước một nhá,

Một cánh hoa bay bốn bề xa.

(1) *Thắp mở* : *đắp mở*

(2) *A Kinh* hay *Giao kim* (xem trang 13)

Dưới đất đường đêm dài hé sáng,

Trên trời như gấm lại thêm hoa.

Trên trời như mền thêm hoa,

Hát mừng phúc trọng nay đã khác xưa.

Bấy lâu khao khát đợi chờ,

Bốn nghìn năm trước bấy giờ thấy đây.

E Vù (1) bứt quả trên cây,

Chúa Trời phán hứa đến ngay tỏ tường.

Sau này có *dâng* (2) Nữ Vương,

Đạp dầu con rắn làm gương đạo lành.

Thơ rằng : Cho hay lòng Chúa thực lòng lành,

Cũng bởi E Vù (1) mới giáng sinh.

Mặc lấy hình người mà báo oán,

Người thì mừng rõ quý thì kinh.

(1) Xem trang 45

(2) Trước viết chữ người

Người mừng rõ quỷ sợ kinh,
Vậy ta vào số dâng mình làm con.

Phó giao phần xác phần hồn,
Xin Người nhận lấy làm con cái nhà.
Cũng như bà thánh An Na ,⁽¹⁾
Thương xem coi sóc Đức Bà thuở xưa.
Cũng như mươi hai Tông Đồ;
Con chiên bốn đạo nương nhờ cậy trông.

Đức Bà gìn giữ đèo bồng,
Dù ai nghịch dữ một lòng yêu thương.
Răn de làm mẫu làm gương,
Lời ăn nết nói dạy đường khôn ngoan.
Dù ai nguội lạnh khô khan,
Đức Bà sởi sắng bảo ban dỗ dành.

Hóa nên đạo đức hiền lành,
Bây giờ đáng hưởng thiên đàng thánh thoái.
Đức Bà thương xót chúng tôi;
Cũng như khi trước ra lời phó giao.
Mai sau họ vực thiên tào,
Một nhà một nước ra vào thánh thoái.

3. Bà Thánh AN NA (1) vân.

Cúi đầu lạy Thánh AN NA,
Phúc Người to tất người ta ai bì.
Chúa làm phép lạ uyên vi,
Cho người sinh đẻ trong khi tuổi già.
Người đời đã tám mươi tư,
Mà còn sinh đẻ có chưa mấy người ?

(1) Xem trang 13

Chẳng qua ý nhiệm bởi trời,

Chọn Người làm gốc ra đời cứu dân.

Gốc này cây tốt tuyệt trần,

Quả sinh người thế muôn ăn lâu dài.

Quả là con Chúa Ngôi Hai,

Cây là chính thực mẹ người đồng trình.

AN NA là gốc tốt lành,

Gốc sao mà tốt thiêng thành mơi sinh.

Đàn bà ai chẳng là sinh,

Sinh mà như thế hiển vinh dường nào.

Sinh ra Mẹ Chúa thiêng tào,

Cháu Người thiêng hạ ước ao thèm thường,

Ở thế gian như thiêng dàng,

Người đời ai được họ hàng thế không ?

Thánh đâu thánh cả và dòng,

Con là Đức Mẹ đầy lòng Ga Sa. (1)

Con đầy mẹ thiếu chặng là,

Con đầy mẹ cũng có thừa chặng sai.

Phượng chỉ lại cõi cháu Người,

Bà cháu thủ thi thì thôi thiếu gì.

Phúc người cũng chẳng khó suy,

Xem con xem cháu tức thì thấy ngay.

Con con ấy, cháu cháu này,

Một con một cháu no say là nhở.

Thế thần phúc đức chán thừa,

Đức Bà Thánh Mẫu sớm trưa vâng lời.

Người nào trong cả gầm trời,

Mà được mẹ Chúa ra đời làm con.

(1) Các bản Nôm Công Giáo thường dịch là ga-ra-gia, hay Ga-ra-sa, bởi tiếng Bồ graca "đền thánh" hay "ân sủng" hay "Ôn Chúa".

Tháng ngày định tĩnh thần hồn,
Biết bao nỗi nỗi mẹ con tháng ngày.

Người dời hồn chưa thấy ai,

Thế thân to quá đất trời khôn do,

Phúc gồm ho vì con với cháu,

Tiếng loài người nói thấu được dư,

Khôn suy nỗi cháu với bà,

Nói sao cho hết rằng là mến yêu.

Nhiều khi cứ bà mà theo,

Mẹ gọi chẳng lại là điều thấy liên,

AN NA thánh cả thế quyền,

Cũng là bậc nhất tự nhiên rõ ràng.

Mẹ con bà cháu thiên đàng,

Mến yêu thánh sạch mắt thường khôn suy.

Con ấy cháu ấy tiếc gì,
Cùng bà với mẹ trong khi khấn cầu.

Con nào để mẹ thiểu đâu,

Cháu nào lại để bà cầu kia ru ?

Chưa xin con cháu đã cho,

Bà chưa nhách mép mở kho trực rồi.

Ấy là luân lý loài người,

Phương chi là họ nhà Trời càng hơn.

Lạy bà thần thế cao sơn,

Chúng tôi lầm lúc gian nan ba đào.

Hôm nay chúng tôi đem dầu,

Vào lạy Thánh Cả trước sau cây nhở.

Bà kêu cùng con cháu nhà,

Trước làm phép lạ cho Bà sinh con.

Bà khôi sơn sinh con phần xác,
 Mẹ Ngôi Hai ã chắc chẳng sai.
 Vả chẳng *AN* Na tên Người,
 Là *Ga Sa* (1) Chúa muôn dời tự nhiên,
 Chúng tôi khấn khấn cầu xin,
 Ăn mày phép lạ cùng in như vầy.
 Hồn xác khôi sơn dời này,
 Hai phần gắn bó hằng ngày lập công.
 Mai ngày đến tòa riêng chung,
 Chúng tôi khỏi đến tay không rụng rời,
Ga Sa (1) là thực tên Người,
 Chúng tôi trông cậy chọn dời liên.

4. Đại Thánh Giu A Kinh (2) sự tích.

(1) Xem trang 21

Canh dài gió mát trăng trong,
 Giác hòe biếng nhấp (1) mà không mơ màng.
 Mở xem thấy truyện khác thường,
 Mắt xem lòng mến lại càng muốn xem.
 Bút hoa cất lấy tay biên,
 Mấy câu lục bát kẽo quên với lòng.
Giu Rêu (2) nước ở phương Đông,
 Có thành *Na Rết* (3) khâm sùng hữu danh.
 Là quê ông Giu A Kinh,
 Dòng người sang trọng quyền hành Đế Vương.
 Thực là lá ngọc cành vàng,
 Đạo cao chót vót đức càng khiêm cung.
 Ông bà vốn vẫn một lòng,
 Yêu người mến Chúa hợp đồng hòa hai.

(1) Nhẩm

(2) Giu Rêu dịch âm tiếng Bồ *Judeia*, cổ khi là *Giu-dêu*

(3) Viết tắt *Nazareth*

Bàn nhau quân phân già tài,
Một phần để lại nhà thờ tiêu pha.
Một phần nuôi hai ông bà,
Một phần kẻ khó gần xa moi miên.
Đức tự nhiên vui lòng kẻ khó,
Chẳng ai vào mà có ra không.
Chẩn bần Nam Bắc Tây Đông,
Khó khăn ai cũng phải lòng no vui.
Mùi dời thôi cũng đủ rồi,
Chẳng hề có thiếu như ai cách nào.
Đòng sang mà cửa lại sang,
Đạo cao mà đức càng sâu đủ diều.
Lòng dời mắt thấy lòng yêu,
Cách người ăn ở khéo xiêu lòng dời.

Xuân thu ngoại tám mươi rồi,
Nỗi lòng chưa có lòng người còn trống.
Lòng mà lòng vẫn chôn lòng,
Phúc người vốn vẫn là không chu toàn.
Chúa thường lấy sự gian nan,
Thứ lòng tôi tá như than thứ vàng.
Ông bà tin men vững vàng,
Một hai cây Chúa thiêng dâng không ngơi.
Trước sau khấn khứa một lời,
Chúa thương khi được con rồi lại dâng.
Đêm ngày khắc khoải không dừng,
Lòng thành thấu đến chín tầng trời xanh.
Men yêu tự hữu thiên thành,
Thiên thần hỗn chúc rành rành hiện ra.

Gọi *Giú A Kinh* (1) bảo cho,
 Vui lòng biết rõ ràng là Chúa thương.
 Khấn sao được vạy tò tướng,
 Song mà thông thả độ chừng một năm.
 Phai nêu tâm ở cho vững chắc,
 Lời nguyễn xưa hẳn được không sai.
 Bạn già kia đã chịu thai,
 Sinh con thực nữ nào ai sánh bằng.
 Mai sau làm mẹ thiên đàng,
Ga Sa (2) đầy đủ lòng thương bể trời.
 A Kinh đã hiểu các lời,
 Thiên thần lại bảo bạn Người cẩn do.
 Ròng bà vững chắc đừng lo,
 Các lời bà khấn Chúa cho bà rồi.

Một niềm tin cậy chờ rồi,
 Hết tin thì được như lời Thánh Kinh.
 Đoạn rồi thiên thần biến hình,
 Mắt không thấy nữa một mảnh tờ hờ.
 Ông bà, do dần sau xưa,
 Cùng nhau cho rõ gốc rễ việc này.
 Cùng nhau cảm tạ hòa hai,
 Lòng tin như một chặng ai dám sờn.
 Tiết trời khí chuyển nhất đường,
 Đông tàn kết cuộc băng sương bấy giờ.
 Đông Chí tiền thập nhật dư,
 Ban Người già cả AN NA (1) ưng diêm.
 Ông bà khao khát như thèm,
 Hàng ngày cảm tạ ban đêm mở mang.

(1) Gióakim, xem trang 13
 (2) Garagia, xem trang 21

Xiết bao kẽ nỗi vui mừng

Mừng vì một nỗi bạn mình khôi son.

Mừng vì mình lại có con,

Sau làm Mẹ Chúa ninnamon dân chuộc đời.

Phúc lành hưởng đã chọn rồi,

Phận con phần của lại người kim chi,

Ông bà xiết nỗi hoan hỷ,

Mừng mừng tạ tạ từng khi từng hồi.

Mừng này ai vẽ cho rồi,

Vẽ sao cho được ý Người mừng ru.

Viết ra mà nói tối mù,

Viết ra mà nói cũng u ám lòng.

Địa dâng quỷ đã phá xong,

Bây giờ sinh lại ở lòng An-na.

Gương trăng đã mọc tỏa,

Sáng soi giải xuống người ta vui lòng.

Khát khao đã có giếng trong,

Tắm giặt mặc sức dầu lòng cho ai.

Con sau là mẹ Chúa Trời,

Cháu sau là Chúa chuộc đời thỏa thuê.

Ngày hạn lại có ngày mưa,

Mưa này bõ lúc ngày xưa nắng nồng.

Thiên đường Chúa gọi là ông.

Còn gì hơn nữa mà không linh đình.

Giu Se (1) Thánh cả rể mình,

Dẫu mà giả tạm cũng tình cha con.

Con cái mẹ Chúa chí tôn,

Ông bà cha mẹ cháu con một đoàn.

Bấy lâu tủi phật mìn hồn,
Bây giờ đến lúc có con thể này.
Ông bà mừng quá như say,
Mừng mà mong mỏi đến ngày cho mau.
A Kinh ý nghĩa nhiệm mầu,
Là đợn dẹp trước về sau sắn sàng.
AN NA (1) ý nghĩa rõ ràng,
Là Ga Sa Chúa thiên dàn xếp ban..
Thế quyền lồng lộng chói chang,
Con ấy cháu ấy lại còn rể kia.
Thiên đường kiếp nối bởi vì,
Nhưng một ông Thánh *Giu Se* (2) dù rồi.
Phương chi con người cháu người,
Thực là rầm rĩ đất trời vinh quang.

Vắng tai tắc lưỡi thiên dàn,
Múa tay mừng rỡ họ hàng A Kinh. (1)
Thế gian nói đến giật mình,
Thế quyền lồng lộng như hình sấm ran.
Khen người miệng lưỡi thế gian,
Phúc Người to quá thái sơn dê bối.
Có khen cũng tiếng loài người,
Hoặc là có tiếng thần trời đáng chăng.
Lay Người chúng tôi biết rằng,
Khen thì chẳng xứng đừng thì không yên.
Bởi loài hèn và chăng tội lỗi,
Miệng nói ra hối lỗi không xong.
Chúng tôi nèp xuống ngửa trống,
Cả họ cả dòng Thánh cả A Kinh.

(1) An-na (xem trang 13)

(2) Xem trang 11

(1) Gio-A-Kinh, phiên âm theo tiếng Bồ Joaquim (xem trang 13)

Bây giờ hưởng phúc thiên đình,

Xin thương con cái khổ tình A Men.

5. Mừng chức ông Thánh Giu Se.

Cúi đầu lạy Thánh Giu Se,

Chúng tôi hèn mạt khôn suy sụ Người.

Lạ lùng mẹ con Chúa Trời,

Phó giao cho mặc để Người dưỡng nuôi.

Nhiệm mầu quá trí chúng tôi,

Suy sao cho được cho rồi cho xong.

Bốn nghìn năm trước tổ tông,

Ước ao nghe thấy mà không thấy gì.

Phúc dồn cho một Giu Se,

Được trông được thấy được nghe các điều.

Trong tay con Chúa nâng niu,

Ra vào thủ thi trâm diệu ngọt êm.

Đầy lòng ơn Chúa ban thêm,

Bố con dịu đát thâu đêm tối ngày,

Là cha mà lại là thầy,

Chức nào hơn nữa chức này được chẳng.

Thế quyền nào ví cho bằng,

Chẳng bằng mà lại thực rằng kín xa.

Đức tính Người lại càng già,

Suối thánh sánh với cung là chưa thanh,

Trinh mà Đức Mẹ đồng trinh,

Nhận Người là thực bạn mình chờ đợi,

Hai người trinh khiết hòa hai,

Hợp lại làm một dùi mài thêm hòn.

Mẹ con với bồ (4) một đoàn,
Thiếu gì làm lũ lầm than ở dời.

 Phép mầu dùng quyết buộc ngoài,
Trong thi chằng chặt vàng mười chưa chan.

 Tạm dùng bụng miệng thế gian,
Che mắt ma quỷ Sa Tan hại Người.

 Một nhà đạo đức tốt tươi,
Địa dâng một áng lười cười như hoa.

 Ba người xác vẫn là ba,
Song lòng là một hóa ra, một người.

 Khiêm nhường nhịn phục lụ vội,
Chúa Con Đức Mẹ theo người làm gương.

 Khó khăn thiếu thốn trăm đường,
Mẹ con cũng được tựa nương bấy chầy.

(1) Có thể là bồ ?

Lấy mình là mẹ là thầy,
Lấy mình làm sách hằng ngày dạy con.

 Mến yêu ngọt lửa đồ ngòn,
Làm gương cho mẹ cùng con tháng ngày.

 Công bình chính trực ai tùy,
Thương yêu hòa nhã lòng đầy không với.

 Lòng trân chằng vững tiếng hơi,
Khác nào sén mọc ở nơi bùn lầy.

 Hoa thơm ngào ngọt xa bay,
Sạch trong chằng vững chằng giấy thức bùn.

 Vàng son một mực vàng son,
Ngày một chói lọi chằng mòn chằng phai.

 Phải chăng là người bồi tuổi,
Thế gian đâu kiếm những người ấy ru.

Mẹ con với bồ (4) một đoàn,
Thiếu gì lam lũ lâm than ở dời.

Phép mầu dùng quyết huệ ngoài,
Trong thi chặng chí vàng mười chưa chan.
Tạm dùng bụng miệng thế gian,
Che mắt ma quỷ Sa Tan hại Người.

Một nhà đạo đức tốt tươi,
Địa đàng một áng tươi cười như hoa.
Ba người xác vẫn là ba,
Song lòng là một hóa ra một người.

Khiêm nhường nhịn nhẹ lả vời,
Chúa Con Đức Mẹ theo người làm gương.

Khó khăn thiếu thốn trăm đường,
Mẹ con cũng được tựa nương bấy chây.

(1) Có thể là bồ ?

Lấy mình là mẹ là thầy,
Lấy mình làm sách hằng ngày dạy con.

Mến yêu ngọt lửa đỏ ngon,
Làm gương cho mẹ cùng con tháng ngày.

Công bình chính trực ai tây,
Thương yêu hòa nhã lòng đầy không vui,

Lòng trân chặng vương tiếng hối,
Khác nào sen mọc ở nơi bùn lầy.
Hoa thơm ngào ngạt xa bay,
Sạch trong chặng vương chặng giấy thức bùn.

Vàng son một mực vàng son,
Ngày một chói lọi chặng mòn chặng phai.

Phải chặng là người bồi tuổi,
Thế gian đâu kiếm những người ấy ru.

Thông minh trong trí Chúa Cha,
Biết Người là dũng sinh ra khác thường.

Phó giao để Người cầm cương,
Cho con lại mẹ mọi đường ở ăn.

Kia con thiên tính chí thân,
Mẹ này cũng lắm ái ân bời bời.

Chúa Con cao ngự từng trời,
Mẹ con giao cả mặc Người lo toan.

Trong tay và mẹ và con,
Đi về coi sóc thân hôn vui vầy.

Của trọng mà đã trao tay,
Âu là của khác hẳn Người ban liênn.

Đức Người quá sự tự nhiên,
Trung thành thấu cõi trùng thiên muôn đời.

Công chánh đức chúa dù rồi,
Chúa Cha chiếu triệu về nơi thiên đàng
Mẹ con đến đứng dâulgiường.
Miệng nói từ giã lòng thương bồi hồi,
Mẹ con thương đứng thương ngồi.
Nâng Người lên trót tay rồi Người đi.
Đã hay sinh ký tử quy,
Chết mà như thế có khì một người,
Vì mà thần thánh bời trời,
Có tình như tình loài người hay ghien.
Âu là cũng đã cựa kén,
Âu là cũng đã đánh ghen với đời,
Muốn nói mà nói thiếu lời,
Dưới đất trên trời được mấy Giú Se.

Ngôi mà nghĩ lại vẫn vắng, (1)

Ra như ngất trí từ hờ với lòng.

Chức Người chúc trọng vô cùng,

Chúa Cha kén chọn mà dùng phó giao.

Chức dã trọng, công lại cao,

Thước đo chẳng được ngũ sào cũng không.

Càng đo càng thấy viễn vông,

Đo cả bốn mặt không cùng A Men.

6. Mừng ông Thánh Giu Se khi sống.

Sấp mình lạy thánh Giu Se,

Phúc Người quá trí ngu si khôn lường.

Suy ra phúc nhất thiên đường,

Là phúc hưởng mặt tỏ tường Ba Ngôi.

Phúc ấy trần thế chúng tôi,

Đông Tây Nam Bắc mọi người khát khao.

Giu se phúc lớn đường hảo,

Gửi con Chúa Cả thiêng lão trong tay,

Thiêng đường dầu, thiêng đường dây,

Giu Se hưởng chán đêm ngày no vui,

No nghe no thấy no cười,

No ăn no nói mọi lời uyên nguyên,

Thiêng đường tự tại nhẫn tiễn,

Giu Se được hưởng bình yên ở đời,

Phải chẳng hưởng mãi mà thôi,

Hưởng dì hưởng đứng hưởng ngồi hưởng chơi,

Giu Se ở đất như trời,

Thiêng đường phúc hưởng ở nơi địa cầu.

Và chặng trình khiết một màu,
Đức Bà Thánh Mẫu bạn bầu hỉ hoan.

Mượn màu che mắt thế gian,
Nhưng thực là cõ triều ban trên trời.

Lưỡi nào khen hết phúc người,
Dẫu mà khen mấy mươi đời còn dư:

Chúng tôi hư vẫn là hư,
Song lòng gắn bó khư khư cậy Người.

Cầu bầu giữ đạo Chúa Trời,
Mai ngày hưởng phúc như Người A Men. (1)

7. Mừng ông Thánh Giu Se - sinh thi.

Kính mừng Thánh Cả Giu Se,
Phúc Người! Ló quá khôn suy khôn lường.

Sống phi thường, chết phi thường,
Chết mà Đức Mẹ đến giường đưa chân.

Chết mà con Chúa chí thân,
Đến thăm từ giã ái ân bấy chầy.

Chết mà được chết thế này,
Dẫu mà có chết hằng ngày càng vui.

Chết về chầu Chúa ba ngôi,
Chết về hưởng phúc ở đời lập công.

Chết về cùng Thánh Tổ Tông,
Ở Lâm Bồ cũng vui lòng mừng nhau.

Ở đây tạm vây ít lâu,
Đại Chúa Cứu Thế cùng nhau một đoàn.

Hỉ hoan tha hồ hỉ hoan,
Mừng Chúa chuộc lại thế gian xong rồi.

Giu Se mừng rỡ bồi hồi,
Vì đã giúp Chúa chuộc đời lập công.

Muốn nói mà nói không xong,
Càng nói càng thấy viễn vông bời bời.

Chỗc mòng biết mấy hăm trời,
Mừng sao trút được một vài câu ca.

Cái đầu lạy Thánh Giu Se;
Chúng tôi nghĩ lại nhiều khi thực mừng.

Song mà lòng lại ngập ngừng,
Vì không chắc rằng dang khóc hay yêu.

Nghĩ lại tội lỗi thì nhiều,
Việc lành không có cheo leo không dành.

Thèm lòng ước những chiết lành,
Nhiều khi nghĩ lại giật mình lại thối.

Xin Người giúp đỡ chúng tôi,
Học cách chết Người mà chết A Men.

**8: Đức Chúa Trời lo liệu cho ông Thánh
Giu Se kết bạn với Đức Bà.**

Tiệc này quá trĩ uyên vi,
Chịu Cha xếp dọn từ khi E Vá.⁽¹⁾

Khốn thay tính nết dàn bà,
No lòng dõi mắt lần la đến chồng.

Cũng khốn tại ông A Dong⁽²⁾
Chiều nhau như thời dàn ông hay chiều.

Yêu nhau chẳng biết đường yêu,
Chiều nhau chẳng biết đường chiều khốn chúa.

Khi Chúa gọi đến không thưa,
Nói ra trấn trút đỡ thừa cho nhau.

(1) E Vá dịch theo tiếng Bồ Eva

(2) A Dong dịch theo tiếng Bồ Adão

Ba ngôi hợp lại âu sầu,
 Phản nàn đã chót biết hẫu sao dây.
 Nghĩa nhân hai đức giằng xoay,
 Đức nghĩa thì muốn phạt ngay cho rồi.
 Đức nhân lại muốn trì hồi,
 Răng xác yếu đuổi trông rồi ăn năn.
 Ba ngôi hợp cùng nhau bàn,
 Liệu cho hai đức chu toàn cả hai.
 Đức công chẳng còn phải nài,
 Đức thương cũng chẳng để ngoài lòng thương.
 Ba Ngôi ngại dối đường,
 Phật thì không nỡ mà thương rầy rà.
 Khôn ngoan trong trí Chúa cha,
 Biết rằng một sức người ta khôn dồn.

Vậy định truyền cho Con xuống thế,
 Hợp tính người cho dễ thành công.
 Tôi A Dong (1) cháu A Dong, (1)
 Ông làm cháu chịu thì xong một nhà.
 Đức thương chẳng còn thiết tha,
 Đức công cũng hết kêu là chẳng công.
 Chúa con với ông A Dong, (1)
 Chính là một dòng tông phái nhỏ sa.
 Vả chẳng việc đã dựng ra,
 Phá tuyệt di thể quỷ ma reo hò.
 Ra như Chúa Trời phải thua,
 Giết loài ghen ghét lù phê (1) quỳ thần.
 Lời Chúa thực thà chân chán,
 Sao coi như thế ngại ngần phân vân.

(1) Xem trang 45
 (2) Lucifer

Như ra ý Chúa hẹn dần,
 Bấy lâu vẫn hẹn hiện lần lại thôi.
 Nhùng nhằng bốn nghìn năm trời,
 Hoặc vì chưa chọn được người phó giao.
 Làm cho các thánh khát khao,
 Trông Chúa Cứu Thế khác nào trông mòn
 Bấy giờ mới được Giú Se,
 Là người thợ mộc làm nghề dường thần.
 Nhưng mà dòng dõi dài cũn,
 Dòng dõi mao áo thánh thần Đế Vương.
 Vẫn chẳng lại dâng phi thường,
 Đức trình sáng lóng như gương một màu.
 Đạo cao mà đức lại sâu,
 Mắt tròn ngó mục hồn châu biết gì.

Thiên cao mà lại thỉnh tí,
 Chúa Cha hoan hỷ phó thác hữu nhân.
 Chỉ truyền cho vị tôn thần,
 Giú Se thánh mẫu phải tuân hợp đồng.
 Tôn thần hết thấy mừng lòng,
 Thiên thần nghỉ vệ chiếu rồng ban ra.
 Ba Ngôi cao ngự trên tòa,
 Thiên thần miệng hát tay hoa chinh tế.
 Truyền cho Thánh Mẫu Giú Se,
 Đồng trình một đức sâm khuya hợp hòa.
 Giú Se gậy chống mây hoa,
 Thiên thần các thánh âu ca chúc mừng.
 Làm Bồ (1) xưa những ngập ngừng,
 Bấy giờ mới chắc tin mừng từ đây.

(1) Phiên âm tiếng Bồ limbo "ngực tối ở đồi sau"

Thỏa lòng khao khát bấy nay,

Khỏi điều pháp phỏng chóng chây giàn xá.

Đa Vít mừng rỡ dần ra,

Tinh linh giải khúc ngày xưa chốc mòng.

Đại Thánh A Ba Ra Ông, (1)

Gia Ac (2), Gia Cоп (3) một lòng kính tin.

Bấy lâu khấn khán cầu xin,

Bấy giờ mắt thấy hưu ìn đó rồi.

Mai Sen (4) mừng quá hồi hồi,

Mang bia thập giới đến ngôi tơ hơ.

Này là các tổ tiên xưa,

Bấy lâu trông đợi sớm trưa một lòng.

Gia ơn chiếu triệu hội đồng,

Cho được ăn tiệc giải lòng bắn khoan.

1) Dịch âm tiếng Bồ Abraham, ta vẫn đọc Abraham, tổ phụ dân Do Thái

2) Isaac là con trai Abraham

3) Giacob là con trai Isaac.

4) Moise

Tiệc này là tiệc tuyệt trần,

Chúa Cha sắp dọn những ngàn ấy năm,

Giải đồng tâm, ba ngôi tay sắt,

Cả trên trời dưới đất mừng thay,

Khắp hòa Nam Bắc Đông Tây,

Thèm này ai chẳng là say thùm này,

Say lòng kính mến Chúa Trời,

Say lòng khao khát con Người đến mau,

Thuốc thơm kia lại với dầu,

Thùm này có thiếu chi dầu chén thừa,

Áy là lòng Đức Chúa Cha,

Khôn ngoan cứu lấy người ta địu dàng,

Tiệc thiên đường thiếu chi bánh thịt,

Thịt cho người ăn ít mà thôi.

Nhiệm mầu ý Chúa xá xôi,
Của ăn là lời Chúa phán bấy nay.

 Dọn ra trong một tiệc này,
Để dãi người thế Đông Tây đâu lòng.

 Giu Se Thánh Mẫu hợp đồng,
Bánh thịt ho chén rượu nồng càng say.

 Mặt trong là bạn là thầy,
Phu phụ mặt ngoài bụng in ương thế giang.

 Hằng ngày ơn Chúa hằng ban,
Dọn lòng Đức Mẹ cho nân chính tòa.

 Việc này phép tắc ngôi ba,
Tay Người trần thiết cho ra lâu dài.

 Mai ngày con Chúa Ngôi Hai,
Xuống tạm ngự dãy làm nơi hạ trần.

Giu Se Thánh Mẫu ân cần,
Rạng nghe ồn Chúa Thánh Thần bảo ban.

 Nhiệm mầu đạo lý uyên nguyễn,
Hai người chẩn sóc cần quyền với nhau.

 Đức tính ai kém ai dẫu,
Số số một màu ại lại thua ai.

 Trước có một bầy giờ hai,
Xưa nay hào lại còn ai sánh bằng.

 Một lòng đạo đức khăng khăng,
Một lòng trong sạch ngọt ngào như hoa.

 Khôn ngoan con Chúa ngôi Ba,
Đóng lâm mục thước xây nhà ngôi Hai.

 Hành cung tạm nghỉ ra đời,
Giu Se thợ khéo mà tài ai hơn.

Trạm trổ mỗi nét mỗi ngoan,
Cát nén kích thước chu toàn không sai.
Thiên đường kia cũng vỗ tay;
Lâm Bộ các lưỡi khéo này ai hơn.
Thợ này vốn ở thế gian,
Nhưng tài với khéo dồn ran tận trời.
Tài Người là thực thiên tài,
Đục gọt lâu dài mực thước trong tay.
Vàng son dỏ chói đến rãy,
Một ngày sáng quắc muôn dời A Men.

9. Câu chung cả thất khổ Đức Bà và ông (1) Giú Se.

Cùi đầu lạy Thánh Giú Se,
Người làm thỏa mặt ông cha muôn trùng.

(1) Cố lẽ bỏ sót chữ thánh

Người là đồng giao của chúng,
Lúa thóc các thứ lại cùng bánh nuôi.

T Gihê Ri Gia (1) Chúa Trời,
Ai mà thiếu thốn xin Người phát ban,
Như xưa kia Chúa đã truyền,
Chi Ti (2) các xứ các miềng phải nghe,

Rằng bay chạy đến Giú Se,
Lòng Người chẳng có khát khe đâu mà,
Việc cửa nhà tạo dà phó thác,
Hãy bay xin thì được chẳng sai.

10. Đề nhất khổ lạc.

Người là cây cảnh Chúa Trời,
Dù no mỏi về xanh tươi rướm rã.

(1) Xem trang 13

(2) Phiên âm tiếng Bồ Egipto " Ai cập "

Bằng lòng theo ý Chúa Cha,
Càng ưu càng ám cho ra thế thân.
Chợ ra thế đẹp mọi phần,
Đứng trong vườn thánh xa gần cung kính.
Người đồng trinh Đức Mẹ đồng trinh,
Hai người cực sạch cực thanh lị vời.
Một lòng theo ý Chúa Trời,
Đức trinh một mực trong ngoài như nhau.
Hay đâu phép nhiệm ý mẫu,
Thiên thần đã bảo trước sau Đức Bà.
Bởi Ngôi Ba Người chịu thai Chúa,
Cái đầu vâng dưng có nghi nan.
Đức Mẹ chẳng dám phản nản,
Một hai vâng ý thần truyền là hơn.

Gia Sc chưa biết nguồn cơn,
Bây giờ buồn bã than vắn trong lòng.
Thương ôi cực sáng cực trong,
Bỗng đâu ra sự lạ lùng thế thôi.
Ngậm ngùi một mình ngâm ngùi,
Bè ngoài không rỉ tăm hơi cách hào.
Mến yêu một mực mến yêu,
Nghì nan chẳng dám nửa điều là nghĩ.
Nhưng vì quá trí khôn sực
Cầu xin vợ vẫn vẫn vợ bối bối.
Bỗng đâu Thiên Thần bối trời,
Xuống bảo rằng chịu lấy người đồng trinh.
Đừng nghĩ chờ sợ đừng kinh,
Chịu thai bởi Chúa thiên đình Ngôi Ba.

Con Người tên là Giê Su,

Là đấng cứu chuộc dân ngú muôn đời.

Giú Se dương rồi bồi bời,

Nghe bấy nhiêu lời như thỏa ruột gan.

Tạ Chúa vì ơn đã ban,

Cho mình làm bạn chu toàn đồng trình.

Lại sẽ sinh ra Chúa Cứu Thế,

Mình là cha bông bế dưỡng nuôi;

Dưỡng hực mà hóa ra vui,

Dưỡng khóc mà cười hay mời gọi hay.

Lòng Người như một hổ dây,

Vui mừng ôm ấp đấng cay đầm dê.

11. Đệ nhị khổ lạc.

Cứu-dầu lạy Thánh Giú Se,

Đức Mẹ đến cử sinh ra con Người,

Nhà hàng chẳng kiếm được nơi,

Cùng nhau giải cứu ra ngoài Be Lèn,

Tụng cực nên Người phải đến,

Đức Mẹ ở lẩn cùng chiên bò lùn,

Thoát chốc con Chúa ngự ra,

Trên nóc mảng có bò lùn thảm thương,

Giú Se đau đớn trăm đường,

Thương con đã vậy mẹ càng xót xa,

Thiết tha rất mực thiết tha,

Dầu đèn thắp cùi cũng là tay không,

Giữa đêm đông căm căm giá rét,

Bô nhìn con không biết làm sao.

Đắng cay trăm lối dồn vào,
Cho lòng Người chịu trăm dao nát bàng.

 Thương con thương mèo ngập ngừng,
Khó khăn thiếu thốn biết rằng sao dây.

 Hai tay chỉ có tay không,
Giờ lên lấy Chúa đắng cay với lòng.

 Mắt trông lòng những thận thường,
Thận vì một nỗi mحن không đỡ dần.

 Lòng Người nát ra như dần,
Nát vì xấu hổ muôn phần tả tội.

 Bỗng đâu thấy tiếng thần trời,
Hát ngồi khen Chúa những lời vinh quang.

 Vả chăng kẻ chăn chiên lửa,
Cũng đến chúc tụng âu ca mừng Người.

Là thực con Đức Chúa Trời,
Xuống thế làm người chúa tội thế gian.

 Ba xưa xa cách ba miền,
Cùng nhau từ già chức quyền mà đi.

 Theo sáu đến lạy hoan hỷ,
Tay dang của lề gối quỳ châm châm.

 Bụng thận thủng Cửu Sc đang rời,
Thầy bấy nhiêu như cối tuốt gan.

 Mỗi sâu kết tựa đồng ken,
Bây giờ thoát đã tự nhiên tan rời.

 Sắp mình lạy Đức Chúa Trời,
Khó khăn thiếu thốn rất với khó khăn.

 Chứng tội mè của thế gian,
Cho nên phải chunde Sa Tan (tì) đã nhiều.

HARVARD COLLEGE LIBRARY

Lý thuyết về định nghĩa

Để minh họa cách tiếp cận này, ta có thể xem xét một ví dụ sau:

nhà dinh truyền tên họ Cát Sát

Linyuen deer milk powder made in China Ningbo

၁၃၂

“*Una ab uno deus ipso natus*”

C. Lãnh noli đến thăm hòn.

Như kè mè phiến giam lỏng ở đồi.

အာမြန်မာနိုင်ငြပ်မှု

“*the play must be good*”

Vâng lời lẽ hứa trước kia,

Đa non đào sác đắng cay.

Cửu Số Nhịu Nhãm di Rồi Vô Lối

• ရိပ်ပါန် အများ ပုဂ္ဂန် ရိပ်ဝင်များ ကဲဖို့ သတ္တမ လုပ်

‘ପ୍ରେମ ଶିଖିବା କିମ୍ବା ଏହି ପ୍ରେମ ଶିଖିବା।

၁၃၁၂ မြန်မာ ၁၉၅၈

c'è nulla negato di fronte al tribunale.

Đa non đào sác đắng cay.

• შასუ იღუ ისე კონკრეტუ ვწილი

281)

Giu Se nhớ lại vui lòng,
Mà quên mọi sự như không có gì.

Khác nào mẹ chịu gian nguy,
Sinh con thấy mặt tức thì quên ngay.

Vui mừng như thấy như say,
Mừng vì là Chúa mai ngày cứu dân.

Máu chí trân Người giâm làm giá,
Để mai sau chuộc cả loài người.

Giu Se hồn hở tươi cười,
Mừng này lại gấp bằng mười thương xưa.

Chúng tôi tội lỗi nhấp đớ,
Xin trông Thánh cả Giu Se kêu nài.

Chúng tôi đừng có một ai,
Làm hư Mẫu Thánh Con Người tiếc thay.

[13. Đề từ khổ lạc.]

Cứu đầu lạy Thánh Giu Se,
Người nghe lời nói tiên tri con Người.

Xuống chúa đời lập công chuộc tội,
Có nhiều người chẳng lỗi lại sa.

Con Người lại nên như bia,
Cho thiên hạ phạm mà sa ngục hình.

Bởi vì kiêu ngạo cõi tình,
Không tin là thực Chúa minh sinh ra.

Người nghe lời nói như là,
Sét đánh trên trời mà qua đầu mình.

Tê mê thương tiếc giật mình,
Nghì lòng người thế phụ tình mà run.

(1) không rõ, nên đọc là *trúc* hay là *trước*.

Trí khôn như ngần trí khôn,
 Ơn đã như thế mà còn người hư.
 Máu một giọt cũng là dư,
 Phương chi là nhiêu thịt da xác người.
 Giú Se dương tiếc tội hời,
 Chợt đâu nghĩ lại những lời tiên tri.
 Con người bia vẫn là bia,
 Mật kia những kẻ ngu si dành rồi.
 Mật này biết bao nhiêu người,
 Trong cả ba đời chẳng trừ được ai.
 Tổ tông kia những thở dài,
 Trông Người chịu chết ngày giờ cho mau.
 Một lòng khắc khoải với lòng,
 Nhảm trông cả trước liền sau đều nhảm.

Lâm Bố (1) ở đây tội tâm,

Hóa ra càng nhảm càng rảnh mất trọng.

Ước ao chuốc tội thành công,

Cho mau cho ellóng cho xong đừng hờ.

Sau này rồi cũng có kỳ,

Nhiều người cũng được phúc này chẳng không.

Một linh hồn cũng nên công.

Phương chi ức triệu người trông được nhở.

Giú Se nghĩ lại bấy giờ.

Tức thì như cởi rũa ra vì mừng.

Mừng này mừng đã quá chừng.

Mừng mất ngập ngừng thương xót khóc nhại.

Mừng vì mai ngày nưa rồi.

Con mình cứu vớt những người tông thân.

Cứu thế gian cứu muôn dân,
 Cho khôi dẩm đuổi trảm luân ngục hình.
 Lạy Người chúng tôi giật mình,
 E rằng hòng mất công trình Chúa con:
 Người là đấng thánh chí tôn,
 Xin Người bầu cử chúng con khách dày.
 Vì bằng phạm đến bia này,
 Thà rằng đừng có làm người thì hơn.
 Chúng tôi suy lại nguồn cơn,
 Thấy mình tội lỗi lòng run với lòng.
 Lòng rồi như húi bồng bong,
 Song mà quyết lòng xin Người cầu cho.

14. Đệ ngũ khổ lạc.

Dội odyn Thánh cả Giu Scé,
 Thiên thần hiện đến đêm khuya bảo rắng.
 Phết vội vàng đưa piề con Chúa,
 Trốn ngay đi sang nước Chí Tô.
 Giu Scé rối như tơ vò,
 Bàng hoàng run sợ áu lò bức bối,
 Chí Tô nước ù xa vời,
 Đường rừng xa mǎm nhiều nơi hiểm nghèo.
 Biết bao là suối (1) là đèo (2),
 Gian nan nǎo biết lội trèo làm sao,
 Ăn đường chǎng có đồng nào,
 Đường rừng vắng vẻ biết vào nhà ai.
 Giu Scé lo đứng/lo ngồi,
 Vả chǎng nước ấy ghét người Giu Rêu.

- (1) Có thể đọc là *lội*?
 (2) Có thể đọc là *trèo*?

Chẳng phải lo một mà thôi,
Lo mẹ con Chúa thương ôi thảm sâu.

Mẹ con với bõ giết nhau,
Trăm thảm nghìn sâu lòng Thánh Giú Se.

Đường trường mỏi mệt chán chê,
Thương con lại mẹ tê mê nhọc nhằn.

Vâng lời chẳng tung đến thân,
Trông mẹ con Chúa muôn phần đắng cay.

Chi Tô ở lại bao chầy,
Ngày một thêm mãi (1) đắng cay muôn trùng.

Đối nò thôi cũng dành lòng,
Cùng nhau heo hút giữa vùng phu^{nh}ong xa.

Tông ra thấy những người ta,
Lại là những kẻ không ưa chi nhau.

(1) mãi hay mãi ?

Khổ tình giờ giờ khổ tình,
Gieo leo phần mẹ giật mình cho con.

Giú Se ngày một héo hon,
Thương mẹ sâu thảm thương con bồi hồi.

Ngậm ngùi thảm thiết ngậm ngùi,
Ruột gan như nát ra rồi ruột gan.

Song mà đang lúc bân hoàn,
Lòng Người suy lại rằng con yên lành.

Khỏi liều mình mặc tay quân dữ,
Nhọc nhằn này cũng bõ là công.

Vả chẳng nước ấy khâm sủng,
Bụt thắn các tượng dùng dùng vỡ tan.

Giú Se thấy vậy mừng ran,
Biết rằng ma quỷ Sa Tan thua rồi.

Hết lúc khóc đến lúc cười,
Mỗi sầu như cởi ra rồi nhởn nhơ.
Chúng tôi e ấy Người là cha,
Xin Người đừng để phải sa chướng thù.
Người cầu cho chúng tôi khẩn khẩn,
Quyết một lòng phả hồn không thua.
Yếu đuối con đã gõ cửa,
Lẽ gì lại dễ quỷ ma reo hò.

15. Đề lục khố lạc.

Lạy Người ở nước Chi Tô,
Bảy năm chấn chấn âu lo tôi bồi.
Mạch sầu quằn quặn chảy tuôn,
Thương con lại mẹ không còn biết bao.

Là khi đến đất Giú Rêu,
Tai nghe văng vẳng một điệu đắng cay.
Rằng Hoàng thái tử nước này,
Nỗi quyền trị nước lên thay cha mình.
Bằng khuông nghe thấy khổ tình,
Tôi nói không biết một mình bằng khuông.
Thần trời hiện đến nói năng,
Bảo ban yên ủi rằng đừng sợ chí.
Yên lòng đưa mẹ con về,
Thành Na Gia Rét là quê quán mình.
Lòng Người nở ra như hoa,
Vườn Na Gia Rét (1) thơm tho mọi mùi.
Lạy Người cầu cho chúng tôi,
Như hoa vườn ấy theo Người làm giường.

Mến yêu nhện nhục khiêm nhường,
Bên lòng chịu khó ở phương phong trấn.
Theo Người chẳng dám đổi chân,
Mai ngày hường phúc an thân dê huề.

16. Đề thất khổ lạc.

Cúi đầu lạy Thánh Giu Se,
Một đoàn giặt dầu nhau di dễn thờ.
Châu lẻ đoạn khi trở về,
Nửa đường thấy mất con di rụng rời.
Giu Se buột rời rời bời,
Hồi han chẳng thấy đứng ngồi nhớ thương.
Thương sao thương đã chói chang.
Ngược xuôi thăm hỏi khúc đường vân vi.

Giu Se với lại Đức Bà.
Trông nhau mướt mắt như là suối tuôn.
Sự sống là Đức Chúa con.
Sự sống chẳng còn thì sống với ai.
Trông nhau chẳng còn hôn người.
Mặt tái mét mặt di rồi ngắn ngủi.
Vẫn vở đến ngày thứ ba.
Cùng nhau lợn lại nhà thờ ta coi.
Bõ , mẹ thấy Người đứng ngồi.
Giữa thầy chữ nghĩa là người thân danh.
Giải thưa những lời Thánh Kinh.
Giu Se nghe thầy lòng mừng như hoa.
Mừng này ai nói cho ra.
Giu Se lúc ấy mừng là làm sao.

Ai còn biết ví thế nào,

Con chết sống lại sánh vào được chẳng.

Mừng này thôi hết nói nǎng,

Nói đến tận thế cũng còn dài nguyên.

Mừng đâu quá sức tự nhiên,

Mừng tìm được Chúa Thương thiên con mình.

Lạy Người chúng tôi sợ kính,

Chúng tôi giật mình lạc mất Chúa con.

Tôi tăm nhưng vẫn hãy còn,

Một lòng trông cậy núi non con Người.

Chúng tôi mà hoặc có ai,

Dã lạc mất Chúa xin Người cầu cho.

Biết đường trở lại mà lo,

Lại tìm cho được kẽo lư công Người.

Lạy Người là Thánh bởi trời,

Chúa Cha đã chọn dùng Người dạy con.

Mực già hơn hồn không nén,

Là thầy mô phạm dạy con Chúa Trời,

Chúng tôi luôn học mẫu Người,

Chứ gì học được một vài phân li,

Chẳng nhiều chi một chút cũng được,

Cho bõ lòng ao ước. A Men.

17. Văn ông Thánh Phêrô cựu.

Lạy ôn Thánh cả Phêrô,

Chúa Trời đã chọn giảng cho dân Người.

Là quan khâm phái Chúa Trời,

Là Tông đồ cả là lời thị phi.

Là đầu cột cái Y Ghê, (1)

Là thầy dạy thực Đông Tây mọi miền.

Chúa Trời phó các con chiên,

Cho Người xem sóc giữ gìn bảo ban.

Đã đặt Người cẩn mổi trên,

Các dân mến đạo thực tin lời Người.

Vậy trao chìa khóa cho Người,

Cửa thiên đàng phó cây Người liêu lo!

Chúng tôi mừng Thánh Phêrô,

Đã được chức trọng quyền to đường này.

Chúng tôi tin thực cây Người,

Làm thầy coi sóc trọn đời cầu cho.

Chúng tôi mong đợi ngày tho,

Kéo sa miệng sồi rừng là quỷ ma.

Lại xin cho khắp người ta,

Kẻ lạc đường thực xin cho hiệu hồn,

Cùng tin mà giữ cho bền,

Đến sau qua khỏi được lên thiên đàng,

Cùng xin mở cửa天堂 vàng, (1)

Một nhà một nước bình yên,

Vui mừng cháu chực Chúa trên muôn loài,

Sống lâu vui vẻ dài đời,

Hằng vui hằng sống dài dài A Men.

18. Đại Thánh Giú Se cựu sự tích.

Lạy ơn Thánh cả Giú Se,

Chúng tôi ao ước được nghe sự Người,

(1) Thiếu câu 8 châng?

Làm sao mà Đức Chúa Trời,

Kén chọn lấy Người làm bô nuôi con.

Kể từ dốc chảy thương nguyên,

Bởi đâu chảy xuống suối nguồn làm sao.

Dòng Người cực trọng cực cao,

Áy vua Da Vít dõi nào cũng khen.

Cha Người Gia Cốp là tên,

Hiền lành nhân đức vững bền nết na.

Bởi dòng vua cả mà ra,

Dời hai mươi sáu người là lăng tôn.

Lại gì bỉ thái càn khôn;

Nay thay mai đổi chẳng còn như nguyên.

Vương già đế trụ thất quyền,

Nhưng lòng Người cũng chẳng phiền chẳng âu.

Việc dõi mặc Chúa trên đầu,

Dầu mà ti tiện đến đâu cũng là,

Tinh thương vui vẻ thật thà,

Làm nghệ thơ mộc để hòa độ sinh,

Trung trinh phú giữ tinh thành,

Xưởng ra dầu hết đức trình bối Người,

Hiền lành nhân đức tối tuyền,

Trinh khiết trọn đời thực chẳng ai hơn,

Kể sao cho hết nguồn cơn,

Nói qua liền biết Chúa trên yêu vĩ,

Nhiệm mầu từ trước uyên vi,

Chúa đã biến trước gián tri sẵn rồi,

Cử trong Thánh sử mà coi,

Đức Bà mươi bốn vĩa hồi trao tờ,

Cử như cỗ chế bấy giờ,

Thì việc trách phổi giáo ty làm đầu.

Giáo ty đầu đã biết mâu,

Đức Bà không muốn khôn hẫu làm sao!

Cỗ chế thực sự nan đào,

Không ai dám quyết làm sao cho dành.

Cùng nhau họp mặt hội hành,

Vào đền Thánh cả cỗ tình cầu xin.

Bỗng đâu nghe tiếng trong đền,

Phản ra chói lọi phải tìm dòng vua.

Da Vít (1) Đại Thánh khi xưa,

Dễ mà phổi hợp sớm trưa bạn bầu.

Ai nấy đều trông mặt nhau,

Lấy làm ngao ngán như mâu khó suy.

Giáo Ty khi ấy truyền di,

Tìm người trưởng tộc tức thì cho mâu,

Giáo Ty hiểu biết ý thâu,

Dặn dò trưởng tộc trước sau mọi lời,

Rằng coi hẽ đến ngày mai,

Ông phải đốc sức mọi người đồng chí,

Khắp trong bản tộc các chi,

Ai còn trinh khiết thế thì phải mang,

Mỗi người một gậy rõ ràng,

Đưa vào đền Thánh sẵn sàng hồn hoí,

Cầu xin Chúa cả đã rồi,

Gậy ai mà nẩy một trỗi hoa tươi,

Ấy là chính thực là người,

Đức Bà phổi hợp ở đời cùng nhau.

(1) David, vua nước Do Thái (1010 - 975?)

Giu Sc suy nghĩ trước sau,
 Vâng lời thầy cả cúi đầu mà đi.
 Tay cầm cái gậy một khi,
 Vào đến cầu nguyệt tức thì nảy hoa.
 Còn như gậy khác kia mà,
 Trước sau sao vây chẳng hoa hiếc (!) gì.
 Ấy là dấu thực chờ gì,
 Giu Sc Thánh Mẫu tức thì hợp nhau.
 Miệng dời phu phụ là dấu,
 Tình trong ai biết trước sau thế nào.
 Ơn trên ban xuống dồi dào,
 Hai người tình khiết khác nào anh em.
 Càng ngày phúc đức càng thêm,
 Đức trình sáng sảng càng bền hơn xưa.

Bụi trần không vướng tóc tơ,
 Gan vàng sốt mỗi giờ như in.
 Người đời tắc lưỡi ngợi khen,
 Chúa trên giúp sức trí hèn khôn suy.
 Kể từ ngày ấy mà đi,
 Lộn lại về trước thực thì không ai.
 Luận làm cho đến hậu lai,
 Tìm đâu thấy được một người thế ru.
 Sáng vầng vặc giải nghìn thu,
 Đêm ngày thời khắc tình tu việc mình.
 Khăng khăng trau truốt đức trình,
 Cả hai đều cung quyết tình như nhau.
 Cây trông Chúa cả trên đâu,
 Lòng son rõ rõ một màu không phai.

(1) Có thể đọc là *hoắt*

Cùng nhau không quản không nài,
Mới được bốn tháng thảnh thoái vui vầy.

Bỗng đâu thần hiện đến ngay,
Truyền tin Thánh Mẫu ngày rầy chịu thai.

Giu Se bõ ngõ nghi hoài,
Chưa biết ý tứ sợ sai lời nguyễn.

Thiên thần lại hiện đến liền,
Bảo cho giải tỏ căn nguyên rõ ràng.

Giu Se nghe thấy băng hoàng,
Như mừng như sợ lòng càng mến tin.

Giữ gìn Thánh Mẫu vẹn tuyền,
Đi về cảm mến hai bên sum vầy.

Giáng sinh con Chúa chính ngày,
Đức Bà Thánh Mẫu thương thay mắt nhìn.

Giu Se đứng dấy một bên,
Thấy con rét mướt âu phiền thiết tha.

Trông con con khóc oa oa,
Giây nỗi máng cỏ bõ hòa dắng cay.

Cắt bì cổ chế truyền rầy,
Chúa con đi chịu là ngày đặt tên.

Giu Se lấm nỗi âu phiền,
Thấy con đau khóc như tên bấn lòng.

Cắt rồi máu chảy ròng ròng,
Mặt ngoài trông thấy ruột trong như dần.

Con đau bõ chảng an thân,
Con khóc mấy lần bõ cũng khóc theo.

Biết bao trắc trở hiềm nghèo,
Như khi vua dữ lựa chiêu giết con.

Chước làm nghĩ thực là khôn,
Chiếu ra cả nước chẳng còn đâu không.

Trẻ con hai tuổi nam phong,
Truyền giết đi hết mới xong chẳng là.

Khắp trong cả nước đàn bà,
Than van khóc lóc kêu la rầm trời.

Giu Se ruột rối tơi bời,
Ôm con chạy hết mọi nơi ẩn mình.

Trước sau những sợ những kinh,
Một người một bụng một mình khôn lo.

Không ai bàn sự nhỏ to,
Không biết mày mò đâu trú vào đâu.

Chỉ vua như lửa đốt đầu,
Không ai chứa chịu vào đâu cũng lùa.

Giu Se ngồi đứng đắng chua,
Ruột gan héo hắt hơn thua khó bàn.

Thương con thương mẹ bàng hoản,
Mẹ con với bõ cả đoàn vẫn vỡ.

Đông kiên giá ngắt như tờ,
Dạ đối cật rét thần thơ dọc đường.

Giu Se khi ấy lại càng,
Ruột đau quặn quặt bàng hoàng khúc nhôi.

Con khóc lóc bõ ngậm ngùi,
Mẹ càng run sợ rụng rời tay chân.

Đương cơn túng cực đường này,
Thiên thần hiện xuống bảo ngay sự tình.

Giu Se chờ sợ chờ kinh,
Có Chúa thiên đình phù hộ chờ che.

Giu Se ông hời Giu Se;

Kíp kíp đừng chảy đưa cả mẹ con.

Sang ngay nước khác mới xong,

Kéo lòng vua dữ hãy còn đương e.

Tìm mọi nẻo trốn mọi đường,

Làm cho cả nước rộn ràng như kia.

Nước ấy tên gọi Chi Tô, (1)

Non sông bước rối đường đi ghập ghềnh.

Một nghìn năm trăm dặm trình,

Phải đi cho đến ẩn mình mới xong.

Giu Se sấp ngửa đèo bòng,

Mẹ cùng con trẻ khỏi vòng Giu Rêu.

Quản bao lặn suối trèo đèo,

Quản bao non núi cheo leo cho mình.

(1) Xem trang 55

Quản bao đất khách đường trường,

Quản bao hiểm trở một mình một âu.

Lòng Người trăm lối thảm sâu,

Tuôn vào như mác khôn hâu làm sao;

Đường rừng chán thấp lại cao,

Nhọc nhằn vào tựa cây nào bóng râm.

Bỗng đâu nghe tiếng âm âm,

Quân quan theo đuổi tối tăm rụng rời.

Đi một bước thở một hơi,

Thực là quá sức người đói ai hơn.

Nhiệm mầu phép tắc Chúa trên,

Che bụng con mắt nó liền mới qua.

Giu Se cảm tạ rồi ra,

Bố con bồng bế dần dà nhau đi.

Đường đi lối rậm rì rì,
 Bước đi từng bước chân đi gập ghềnh.
 Một mĩ thôi đã quá chừng,
 Nước thêm lại khát trong rừng nước đâu ?
 Giu Se tìm tòi trước sau,
 Tìm sao cho được họng hầu ráo khô.
 Chúa con khi ấy biết bờ,
 Xuống làm phép lạ để cho yên lòng.
 Giu Se Thánh Mẫu được mừng.
 Gọi là một chút trong rừng thế thôi,
 Chúa con vạch đất đoạn rỗi,
 Mạch đâu chảy vọt một hồi chưa chan.
 Giu Se Thánh Mẫu mừng ran,
 Vì được đỡ khát bờ hèn ước ao.

Lùa kia khát cũng chạy vào,
 Uống no uống chán phì phao vãy đuôi.
 Ra như mừng Chúa Ngôi Hai,
 Dủ lòng thương xót cả loài yô linh.
 Giu Se lại nghĩ nỗi mình,
 Chi Tô nước ấy đường trường cõi xa.
 Bõ con mối lại dần dà,
 Dẫn nhau từng bước thực là thảm thương.
 Cực thêm thiểu thốn mọi đường,
 Dặm trường đất khách lòng thương bồi hồi.
 Chi Tô nước ấy đến rồi,
 Giu Se vong vổng đứng ngồi với con.
 Bảy năm chăn chăn vuông tròn,
 Những làm thuê mướn nuôi con qua ngày.

Đức Bà nghê nghiệp vá may,
Nước sông gạo chợ tháng ngày đú no,
Giu Se lòng những thẹn thò,
Ra công kiểm xác để chờ lắn hồi.
Đức Bà hối đứng lại ngồi,
Đường kia nỗi nọ sụt sùi hạt châu,
Thương con lấm nỗi âu sầu.
Thương bạn nhiêu nỗi trước sau thở dài,
Thân huân nào thấy một ai.
Những là đất khách quê người tha hương.
Ăn cay nuốt đắng chán chường.
Đi thẹn về túi giữa phuong phong trần.
Nghĩ xa chán, lại nghĩ gần,
Đắng cay chua xót túi thân với đồi.

Phàm trần là thế ai ôi,
Nghĩ đến tai bời nát cả ruột gan.
Đương khi rền rĩ than van,
Bỗng đâu thần hiện xuống truyền rằng ngay.
Giu Se ông hối Giu Se,
Đưa mẹ con về ở nước nhà quê.
Bình yên hai chữ thỏa thuê,
Cứ việc mà về không phải lo chi.
Vua dữ ấy đã chết đi,
Truyền ngôi thái tử trị vì bình yên.
Cho hay việc Chúa thương thiên,
Thủ lòng người thế có bền hay chẳng.
Giu Se dạo bước thẳng băng,
Bố con giắt díu đèo bòng nhau đi.

Quê nhà tới đến một khi,
Giu Sc nghề nghiệp tức thì giờ ra.

Đức Bà may vá nhẩn nha,
Thẹn thâm khóc tủi xót xa buồn rầu.

Trông vào cảm cảnh với nhau,
Chúa con nên bảy tuổi đầu kéo cưa.

Bõ dâu con dây sớm trưa,
Dưỡng nuôi coi sóc đêm khuya canh dài.

Chúa con khi đã mười hai,
Giu Sc Thánh Mẫu với Người cùng đi.

Lên đền thờ cả một khi,
Cho được chầu lễ bởi vì phép xưa.

Đường đi bốn trăm dặm dư,
Đã no cách lý lại thừa gian quan.

Lòng người không chút phàn nàn,
Miễn là cho được giữ toàn phép thôi.

Mến tấp chầu lễ đoạn rồi,
Chúa con ở lại rạch rồi giảng thưa.

Nói mình bạch lý xác thưa,
Cho các hiền sĩ bấy giờ được nghe.

Giu Sc Thánh Mẫu trở về,
Giữa đường thấy mắt con di rụng rời.

Tìm tòi nào thiếu một nơi,
Hỏi thăm như gặp lại thì rằng không.

Ngổn ngang trăm mối bên lòng,
Đoạn đường dứt ruột khúc sông tuôn sầu.

Dò la không thiếu một đâu,
Nghĩ con đi trước chạy mau vội vàng.

Chạy thôi thăm hỏi rộn ràng,
Rồi lại chạy lại đón đường ngách sau.

Biết bao xiết nỗi thảm sầu,
Than van khóc lóc con đâu bõ tìm.
Đức Bà như xé trái tim,
Thương con mỏi mệt đi tìm vẫn vắng.

Kể sao xiết nỗi bây giờ,
Bảo nhau lộn lại đèn thờ thử coi.
Thấy con đương giảng rạch rồi,
Về đạo Chúa Trời cho các chúng nghe.

Giu Se Thánh Mẫu tê mê,
Làm sao con lại không về theo chân.
Làm cho bồ, mẹ cực thân,
Làm cho vợ vẫn muôn phần vì con.

Ba ngày dăng dăng héo hon,

Sống mà như chết cùng con dã rồi.

Bõ mẹ có bấy nhiêu thôi,

Vắng mặt đi rồi thì sống với ai.

Chúa Con nghe nói khôn nài,

Cho nên phải nói tở bày này ra.

Rằng tôi theo ý Chúa Cha,

Dạy truyền làm vậy biết hòa làm sao.

Đoạn rồi chân thấp bước cao,

Theo ngay bõ mẹ tơ hào không li.

Vâng lời chịu lụy quản chi,

Không hề có dám thân thi nửa lời.

Cách ăn nết ở lạ vời,

Ở thành *Na Rét*⁽¹⁾ là nơi quê mình.

(1) Xem trang 25

Đức Bà Thánh Mẫu đồng trinh,
Giu Se đại Thánh thương tình Chúa Con.

Vâng lời bõ mẹ thần hôn,
Không hề có dám nỉ non điều gì.

Một vâng hai dạ như y,
Dẫu mà no đói bất kỳ hỉ hoan.

Không hề mặt ủ mày chau,
Không hề nửa tiếng than van điều gì.

Không hề chậm chạp thức thi,
Không hề có dám tì ti ý mình.

Mẹ kêu không dám *làm thinh*, (1)
Bõ gọi không dám trùng trình dạ ngay.

Không hề yên ổn chân tay,
Không hề đứng đĩnh tháng ngày tựa quanh.

Khiêm cung từ hữu thiên thành,
Thần hôn định tĩnh một mình hai vai.

Giãi niềm thảo kính cả hai,
Trong thì phù hộ mặt ngoài cúi vâng.

Nặng nề chân đỡ tay nâng,
Thỏa lòng bõ mẹ mặt trong lại càng.

Nhiều khi gặp sự thương hoàng,
Bõ mẹ sợ hãi tìm phương an lòng.

Hằng ngày ra sức ra công,
Đền ơn bõ mẹ một lòng không phai.

Ước cho ngày rộng tháng dài,
Xuân thu bình thịnh cả hai sum vầy.

Để cho con gánh đỡ thay,
Những việc khó nhọc ngày rầy đền ơn.

(1) bản Nôm ghi là *làm sinh* : chưa phân biệt hai âm [t'] và [s]

Bõ mẹ mắt thấy mừng rơn,
Di về hỏi nhẫn cùng con thỏa tình.

Bõ đâu con đấy mới xinh,
Mẹ đâu con đấy dập dình thỏa thuê.

Dù cho thiếu thốn bất kỳ,
Chẳng xem sao thảy cũng vì thấy con.

Cách ăn nết ở trí khôn,
Thực là như giải cơn phiền thứ ra.

Vui mừng hớn hở như hoa,
Thực là bù lại ngày xưa âu phiền.

Trăm nghìn sự khó cũng quên,
Vì con ăn ở như đèn lại cho.

Tháng ngày đủng đỉnh xuân thu,
Ai ngờ cơn gió ù ù (1) đến ngay

Cây cao lồng lึง đương hay,
Gió đổi ngay mất ngày rày ngắn ngô.

Giu Se bảy mươi xuân thu,
Ở đời vất vả chán thèm đãng cay.

Nuôi con no đói bấy chầy,
Đã chê chán nhọc lại say sưa phiền.

Trọn đời không được lúc yên,
Nhưng là thiện túi âu phiền vì con.

Ra như người chết chưa chôn,
Ra như hấp hối mà hôn chưa ra.

Lấm điêu đau đớn xót xa,
Lấm điêu hiểm trở phong ba với đời.

Não nùng vất vả chung thân,
Thực là công nghiệp muôn phần lấmithôi.

Trinh thành Chúa đã chiếu soi,
Công chan đức chứa đầy rồi thiếu chi.

 Chúa trên đoái lại thương vì,
Dưỡng nuôi con Chúa thực thì tận chung.

 Cho nên Chúa lại trả công,
Cho bõ tấm lòng đi nắng về mưa.

 Tây lịch xuân quý bấy giờ, (1)
Là ngày mười chín giữa trưa rõ ràng.

 Người nằm thư thái dịu dàng,
Hai tay chắp lại nghiêm trang đề huề.

 Chúa trên rước hồn Người về,
Chúa Con Đức Mẹ đứng mê bên giường.

 Mẹ con tả hữu khóc thương,
Khôn phân trả nghĩa khó đường đèn ơn.

Đức Bà thương tiếc khóc than,
Chúa Con vơ vẩn băng hoàng như mê.

 Đức Bà hầu chết ngất đi,
Vì lòng thương tiếc Giu Se không còn.

 Não nùng chín khúc héo hon,
Bởi vì cây cỏ không còn mà nương.

 Lòng thương như xé trăm đường,
Nghĩ xa chán nản lại càng chưa vời.(1)

 Lấy ai đi sớm về trưa,
Lấy ai che chở khi mưa nắng nhiều.

 Lấy ai chỉ dẫn mà theo,
Gặp lúc hiểm nghèo biết dậy vào đâu.

 Lấy ai dạy bảo trước sau,
Lấy ai làm đầu trong lúc gian nguy.

(1) Thánh Giu Se tạ thế

(1) Người có sách sửa sai nguyên văn

Lấy ai yên ủi trong khi,
Âu lo bối rối lòng nghi với lòng.
Lấy ai mà cậy mà trông,
Lấy ai làm lòng e lệ tựa hôm mai.
Đức Bà thở vắn than dài,
Chúa Con khóc lóc sụt sùi hạt châú.
Xiết bao trong nỗi thảm sâu,
Mẹ con như chết theo sau đã rồi.
Kể sao cho hết khúc nhối,
Đứng chán lại ngồi nhiều nỗi thở than.
Lòng thương nức nở chúa chan,
Khóc không ra tiếng như tàn hết hơi.
Khóc nhưng khóc chẳng nên lời,
Ra như đút lấy cổ rồi vì thương.

Thương thay bè bạn trăm đường,
Không sao kể hết chán chường lầm thay.
Đi về ăn đắng nuốt cay,
Nằm sâu ngồi thảm cả ngày ngắn ngủi.
Phải lo lầm lúc đợi chờ,
Phải lo lầm lúc tỉnh mơ với mình.
Nuốt sâu ngậm tủi làm xinh,
Khó điều khuây khuất như hình bâng khuâng.
Một mình một bóng ngồi chong,
Trông ra như thấy rồi không ngậm ngùi.
Đường đi lối lại mắt coi,
Mà không thấy người như đốt ruột gan.
Mơ màng như đứng một bên,
Tỉnh rồi không thấy càng thêm nôn nùng.

Nhiều khi pháp phỏng như chừng,
Kêu kêu gọi gọi sau lưng rõ ràng.

Quay trông không thấy bàng hoàng,
Cực càng thêm cực chóй chang đường này.

Nhớ thương độc địa lấm thay,
Héo hắt làm vầy thương hãy hoàn thương.

Thương vì cách ở làm gương,
Thương vì lời nói dạy đường nết na.

Tai còn mê mẫn kiạ mà,
Hình như phảng phất đây là mới đây.

Đức Bà như ngất như say,
Thâu đêm suốt ngày khắc khoải bơ vơ.

Nghĩ mình cõi cút bấy giờ,
Đường kia nỗi nợ khôn nhờ cậy ai.

Kể sao cho xiết vẫn dài,
Đức Bà như chết hằng ngày ba năm.

Cho nên thành cảm cách tâm,
Giu Se mới lại về thăm Đức Bà.

Mặt hơn hồn tươi như hoa,
Bảo ban yên ủi đàm hòa sau xưa.

Rằng thôi đừng có vẫn vơ,
Đừng thương đừng tiếc bây giờ làm chi.

Chúa trên đoái đã thương vì,
Cho ta bầu bạn thức thi ở dời.

Không bao về chốn thánh thoại,
Thiên đường tự lại là nơi quê mình.

Bà đừng có sợ có kinh,
Ta đã cố tình theo ý Chúa Cha.

Mọi việc về trước như hoa,

Thơm bay ngào ngạt trước lida Chúa thương.

Bà mừng cảm tạ như thường,

Khuây đi cho hẵn đừng thương nhớ gì.

Sinh là ký tử là quy,

Dẫu ai cũng vậy phải đi lối này.

Sống dời kíp nữa tên bay,

Vi vút tháng ngày cũng chết mà thôi.

Ở dời Bà thấy đây rồi,

Nào ai như đá sống dời được ru.

Việc mình Bà hãy tĩnh tu,

Mai ngày thọ vực thiêng thu vui vầy.

Chúa cho tôi lại về đây,

Tỏ ra tình nghĩa bấy chầy cùng nhau.

Lời nguyền vốn vẫn trước sau,

Dù sống dù thác một màu không hai.

Thôi Bà ở lại thánh thơ,

Cho tôi về trời chầu Chúa ba ngôi.

Đức Bà từ đây mới nguội,

Không còn thương nhớ bồi hồi như xưa.

Lạy ơn Thánh cả Giu Se,

Cùng lạy Đức Mẹ phù trì chúng tôi.

Hôm nay miệng đọc sự Người,

Nhất sinh tâm tích chọn dời dắng cay.

Nhiệm mầu ý tứ lạ thay,

Thánh mà thế này phàm biết làm sao.

Lạy Người rất Thánh thiêng tào,

Xin thương cứu trợ cách nào cho tôi.

Được theo được cứ được soi,
Ba gương để lại cho tôi thế này.
Mai sau về chốn xuân dài,
Ở cùng làm một đời đời A Men.

19. Lê Xù (1) cổ tích truyện.

Trải qua cõi thế mà coi,
Trong vòng danh lợi mấy người trung trinh.
Giơ gương sáng bước đường lành,
Rửa tan thói tục giũ thanh bụi trần.
Giàu sang xem tựa phù vân,
Thế gian thấy một Thánh nhân chẳng là.
Quê Người ở nước Rô Ma,
Yêu Phê (2) cha thực A Ga (3) mẹ hiền.

(1) Phiên âm tiếng Bồ : Aleixo ?
(2) Đọc theo tiếng Bồ Eufémia ?
(3) Đọc theo tiếng Bồ Agata ?

Áy phần phụ mẫu song tuyền,
Tiếng lồng sang trọng của nén thịnh giàu.
Hùng dà vắng thấy đã lâu,
Ước ao con mới khấn cầu Chúa trên.
Lòng thành thấu đến thượng thiêng,
Cầu thì được thực ứng liền chẳng ngoa.
Tôi tuần quế tử khai hoa,
Mẹ cha mới đặt là A Lê Xù. (1)
Tính thường kính ái nhân nhu,
Nết na nhiệm nhặt tinh tu giữ gìn.
Mẹ cha khuyên dạy cần quyền,
Mong con học tập cho nén để mà.
Một mai chiếm bảng đăng khoa,
Rạng nền phúc ấm nghiệp nhà hiển vinh.

Tuần hai mươi tuổi xuân xanh,
 Lê Xù tài trí thông minh khác vời.
 Chí cao mến cảnh trên trời,
 Việc hồn xem trọng việc đời xem khinh.
 Cha mẹ tưởng đã trưởng thành,
 Đêm ngày toan sự gia tình cùng nhau.
 Rằng gia lễ bất thân cầu,
 Âu là cha mẹ vậy hẫu phải toan.
 Tìm người tinh nhất thanh nhàn,
 Kết làm vợ phượng chồng loan vuông tròn.
 Thỏa lòng cha mẹ nuôi con,
 Để sau nối dõi tông môn đời đời.
 Ông bà toan liệu vừa rồi,
 Gọi A Lê lại ngoảnh lời cho hay.

Con nghe tranh tấm niềm tây,
 Lạy cha cùng mẹ thừa bày nhỏ lo.
 Rằng ơn cha mẹ hay lo,
 Non cao bể rộng khó đo tấm lòng.
 Sinh con dựng vợ gả chồng,
 Đã dành thế ấy là trong thói đời.
 Song hiềm chưa tò lòng tôi.
 Đồng trinh mặc dã có lời khấn xưa.
 Sự đời vốn chẳng say xưa,
 Một niềm khấn khấn phụng thờ Chúa trên.
 Bây giờ vâng bác mẹ truyền,
 È rằng lại lỗi lời nguyền xưa chẳng.
 Ngửa trông lượng cả ai bằng,
 Xét lòng con mọn xin đừng ép duyên

Đồng trinh hai chữ vẹn tuyền,
Đồng là phúc trọng để truyền tương lai.

Lòng tôi thế ấy mà thôi,
Thê nhì nào tuồng hóa tài nào vui.

Tôn ông nghe nói ngậm ngùi,
Khuyên con mẹ lại thêm lời thở than.

Đồng trinh thì có phúc hơn,
Nhưng mà con phải biết ơn sinh thành.

Nhất phu nhất phụ phân minh,
Phép trọng đạo dạy rành rành giảng ra.

A Dong sánh với E Và,
Tổ tông xưa cũng ông bà no ôi.

Có lòng giữ đạo Chúa trời,
Thê noa hảo hợp càng vui thiên tài.

Mẹ cha sinh chẳng có nhiều,
Trước sau một chút nâng niu bằng vàng.

Để mà nỗi nghiệp già dường,
Chó cha mẹ được tựa nương khi già.

Dù con xót đến mẹ cha,
Thì con hãy lấy để ta bằng lòng.

Trước là thờ Chúa thiên cung,
Sau thờ cha mẹ hiếu trung song tuyễn.

Dầu hai mối ấy giữ nê,
Trên trời cũng tựa Chúa tên thánh thần.

Lọ là thủ tiết đồng thân,
Trái lòng cha mẹ muôn phần sao nê.

Những lời vàng ngọc mẹ khuyên,
Một phen nói ngọt một phen thiết tình.

Mấy phen dù mẹ dỗ dành,
Lê Xù một tiết định ninh khôn đời.

Song lòng cha mẹ chẳng nguôi,
Đêm ngày chỉ quyết một bài ép duyên.

Rằng kinh thì cũng có quyền,
Nên ta phải liệu mới yên việc nhà.

Duyên kia dầm thăm đã xa,
Chẳng nghe thì cũng phải nghe mới lành.

Bàn thôi Tần Tấn rắp danh,
Người thanh lại sánh người thành càng mầu.

Tài sang thực nữ hảo cầu,
Mừng con mà lại mừng dâu sum vầy.

Song con chạnh tấm lòng tây,
Gọi nàng dâu mới kể bày sự duyên.

Việc này cha mẹ tòng quyền,
Lê Xù vốn đã nhiều phen cố từ.

Muốn cho phận đẹp duyên ưa,
Lựa lời con phải tùy cơ khuyên chồng.

Thế nào cho nó thuận tòng,
Xương tùy xum hợp như trong phép nhà.

Nàng dâu đến đến thưa qua,
Lời cha mẹ dạy con hòa kính ghi.

Kể từ " Chi tử vu quy ",
Lê Xù tâm chưa đòi khi giải bày.

Trở đi trở lại bồi hồi,
Một mình khôn biết tới nơi thể nào.

Đi thì chữ hiểu làm sao,
Mẹ cha nào biết kẻ nào đền ơn.

Ở thì sợ bén lòng thường,
Lửa rơm một khắc nhỡ nhàng ta chẳng.
Sự đời vốn đã dửng dưng,
Lẽ đâu mà lại nửa chừng dở dang.
Muốn cho trần chẳng bén gươm,
Tu hành ta phải tìm phương mới tuyỀn.
Gia đường giữ việc phụng tiên,
Để nàng dâu mới thay quyền sửa sang.
Thung dung bước đến chào nàng,
Khăn đào một bức nhẫn vàng một đôi.
Trao tay mới kể khúc nhôi,
Nhủ rằng giữ lấy chở đời hôm mai.
Để sau làm chứng chẳng sai,
Dưới trần nọ đất trên cao kia trời.

Gặp nàng ta mới ngỏ lời,
Vốn ta đã khấn trọn đời đồng trinh.
Duyên này cha mẹ ép tình,
Nhưng lòng ta vốn định nịnh đêm ngày.
Mừng nàng này đã về đây,
Thần hôn định tinh cậy này một nàng.
Thờ cha kính mẹ đói đường,
Nghe lời ta nhủ tỏ tường trước sau.
Dám khuyên giữ lấy đạo mầu,
Mai sau lại được gặp nhau đó mà.
Hôm nay thứ sáu lệ nhà,
Hãy xin thông thả ta ra nhà ngoài.
Nàng nghe cặn kẽ mọi lời,
Biết lòng quân tử bồi hồi khôn an.

Lạy chàng vậy mới thở than,
Xin ngồi bên chướng thiếp van một lời.

 Phu thê định bởi duyên trời,
Bách niên giai lão vốn lời nguyền xưa.

 Vả tôi phận gái ngây thơ,
Nõ nào mà để bơ vơ cho dành.

 Nhẫn khăn đã nặng chữ tình,
Sắt cầm (1) chung cổ hòa minh dường nào.

 Trước vâng cha mẹ tuổi cao,
Bố công Người đã ước ao đêm ngày.

 Sau thì thương đến thiếp nay,
Ấm êm trăn gối vui vầy thất gia.

 Để cho gấm lại thêm hoa,
Cơ cùn càng rạng nghiệp nhà càng xuân.

Mới là hiếu tử sự thân,
Mới là hợp đạo di luân vợ chồng.

 Nhận sao chàng khứng thương cùng,
Chán đào lẻ đắp gương hồng riêng soi.

 Chàng nghe cặn kẽ khúc nhội,
Tưởng rằng thiếu nữ khôn ai sánh tày.

 Ví không xa chạy cao bay,
Ất là cảm dỗ có ngày phải rơi.

 Kiến cơ nhi tác mới hay,
Âu là chỉ quyết đêm nay đăng trình.

 Chắp tay lạy Chúa thiên đình,
Dám xin giúp sức tiểu sinh tôi cùng.

 Đừng cho cách trở đồ trung,
Kịp tàu lại được thuận phong đưa dường,

(1) Bản Nôm ghi là *cầm sắt*.

Nửa đêm đạp tuyết xông sương,
Trời đông lạnh ngắt dặm đường vắng tanh.
Trông sau trông trước một mình,
Sâu kia thảm nọ tâm tình xót xa.
Tranh lòng tưởng đến mẹ cha,
Sớm khuya ai kẻ vào ra bạn cùng.
Trách mình chưa chút đền ơn,
Bỗng đâu ly biệt trong lòng khôn an.
Sao xưa dưới trướng thừa hoan,
Bây giờ vạn thủy thiên san xa vời.
Bao giờ cố thổ trùng lai,
Cho cha mẹ biết kéo Người nhớ thương.
Canh chay nghĩ ngợi tư lương,
Thương cha nhớ mẹ lại thương nỗi nàng.

Thương vì phận gái dở dang,
Đêm ngày trực tiếp phòng hương một mình.
Ta nay muôn dặm viễn hành,
Biết bao giờ lại hồi trình thấy nhau.
Dời chân tới bến Thương Lưu,
Hay đâu lại gặp một tàu thuận phong.
Giơ tay sào nhổ buồm rong,
Sang A Lê (1) quốc thuận dòng biển sâu.
Từ khi chàng bước xuống tàu,
Sao tàn trăng lạc đã hồn bình minh.
Lê thường vắng tiếng đọc kinh,
Tôn ông mới gọi định ninh rồng thì.
Lê Xù mê ngủ làm chi,
Phương đông đã rưng vậy thì đọc kinh.

Nàng dâu mới nói sự tình,
Trước sau kể hết phân minh mọi lời.

Nhẫn khăn trao lại cho tôi,
Chàng rắng thong thả nghỉ ngơi nhà ngoài.

Vợ chồng chưa kịp đứng ngồi,
Chàng hay chàng đã đi nơi nào rồi.

Ông rắng ta đã nhủ người,
Khuyên mời chiêu đãi ra bài nghi gia.

Lạ hơi thiện mặt dù mà,
Lê Xù phỏng đã trốn ra phương ngoài.

Âu là chí đạo chàng nguôi,
Thôi thôi nó đã tìm nơi tu hành.

Công cha nghĩa mẹ sinh thành,
Những mong quế tử hòe đình phương phi.

Cho nên tìm kẻ hiền thê,
Chẳng nghe thì chờ ai chi đến mày.

Trách ai tơ gió đưa mây,
Sao xưa sum họp mà rầy biệt ly.

Bà càng thiết nỗi sâu bi,
Tưởng con phản thiệp ngại khi phong trần.

Bây giờ muôn dặm dời chân,
Một mình gian khổ muôn phần công phu.

Ví dù con muốn đi tu,
Sao con chẳng nói duyên do ra cùng.

Phòng khi hàn thủ sương phong,
Để thông tin tức kéo lòng mẹ thương.

Bây giờ muôn dặm đường trường,
Đi tìm dễ biết ở phương nào rày.

Nàng đâu càng thảm thiết thay,
Than rằng anh hỡi có hay chẳng là.

 Thiên duyên trong vợ chồng ta,
Bách niên đã định một nhà no đói.

 Nhẫn khăn trao lại cho tôi,
Nghìn thu vẫn giữ muôn đời dám sai.

 Tưởng rằng chàng chẳng đổi ai,
Vàng ghi đá tạc khôn mà duyên ta.

 Lửa hương đã mấy bước hòa,
Tưởng bề gần đó bỗng xa tuyệt mù.

 Kẻ (1) xưa hữu phụ hữu phu,
Một cây câu rút (2) cũng tu trọn đời.

 Cũng nên thanh tịnh cả đôi,
Nào ai đã cám dỗ ai mà trành.

(1) Người sửa lại, không rõ chữ gì ?

(2) Cruz "Thánh giá"

Đồng trình chàng muốn giữ mình,
Thì cho thiếp cũng đồng trình càng mầu.

 Ngại chi mà phải đi đâu,
Để thương để nhớ để sầu thiếp nay.

 Má hồng phận bạc đắng cay,
Đã dành một tiết hương này quản bao.

 Chẳng thương cha mẹ tuổi cao,
Gánh sầu đằng đắng nỡ trao cho người.

 Thở than chưa kịp hết lời,
Tôn ông tức tốc sai người thăm tin.

 Gia nhân đạo khắp mọi miền,
Lân la gặp khách giang biên truyền lời.

 Nửa đêm tàu khách nước người,
Đi ra chẳng biết vượt đi phương nào.

Có người nam tử sinh sao,
Quen quen cũng ở miền nào gần đây..

Chừng hai mươi tuổi niên nay,
Môi son măt phượng tóc mây da ngà.

Tưởng chừng cũng tựa con nhà,
Tôi tưởng đã thấy đêm qua xuống tàu.

Thuận phong kéo cánh đã lâu,
Bắc hồ lai láng biết đâu tìm người.

Mười tin cũng nói như mười,
Giá nhân lanh hết về nơi lại trình.

Ông răng tàu khách dỗ dành,
Rủ đi bao lại thấy hình A Lê (1).

Ngại ngùng vạn thủy thiên khê,
Biết nhở ai được mà đi thỉnh cầu.

Nào là đệ tử bay đâu,
Nhà ta cơm áo bấy lâu nặng dày.

Bây giờ ta cậy việc này,
Đứa nào khứng trẩy tìm thầy bay chăng.

Năm người dày tờ thưa răng,
Chúng tôi vả dự cổ quăng chi thần.

Bấy lâu nặng nghĩa dày ân,
Chưa từng báo đáp quan nhân nhất hào.

Hữu sự đệ tử phục lao,
Nay ông dạy trẩy phương nào cũng đi.

Bắc hồ Nam Việt ngại chi,
Miễn là cho thấy hồi quy phen này.

Tôn ông nghe nói mừng thay,
Khen rằng đệ tử thảo ngay thực thà.

Còn ta lại được về nhà,
Vàng cát mươi nén ắt là trả công.
Năm người đều cung một lòng,
Thưa rằng thần tử ờn ông nghìn trùng.
Cần quyền chi dám kể công,
Đã vững nhật nguyệt soi vào như in.
Bây giờ vâng lệnh ông truyền,
Tim thấy phòng độ mấy niên hồi kỳ.
Ông rằng bay hãy trẩy đi,
Dò la cho thấy bay sê vè.
Biết đâu mà định lâm kỳ,
Năm mươi năm lẻ quản gì công lênh.
Thấy thì khuyên nhủ phân minh,
Rằng cha mẹ chẳng ép tình nữa chi.

Vợ thì phó trả hồi quy,
Có thương cha mẹ thì về dưỡng thân.
Hãy tìm những nước gần gần,
Cứ trong đạo nghĩa ân cần hỏi tra.
Dù mà chưa thấy con ta,
Dẫu xa cung phải sang A Lê (1) thành.
Xưa này nước ấy bình ninh,
Vương quân khâm phụng đạo lành nhiều thu.
Thánh đường lừng lẫy mọi châu,
Đạo lành nhiều kẻ ngao du Lê thành.
Đạo tìm chốn ấy thăm linh,
May thay gặp lại tiểu sinh chẳng là.
Năm người vâng lệnh trở ra,
Trèo non lặn suối xông pha đường trường.

Người viễn khách chốn tha hương,

Sông Ngô bể Sở khôn đường hỏi han.

Trãi qua năm nước xa miềng,

Ngón tay lần kẽ mườn niêng dã chảy.

Mười năm mà chưa thấy thầy,

Năm người đầy tớ thiết thay trong lòng.

Hai hàng nước mắt ròng ròng,

Than răng thầy hởi mười đông tu hành.

Kìa hoa nở cỏ đua xanh,

Thầy rầy xa cách đồ trình phượng nao.

Dù thầy tu đạo chí cao.

Cho tôi đi với tiêu dao bạn cùng.

Kéo nay tin tức khôn thông,

Đi thì cũng ngại trở về cũng thương.

Than thỏi bàn bạc tư lương,

Đi về khôn định một đường cho xong.

Cùng nhau chỉ quyết một lòng,

Năm mươi năm nữa quản công lênh gì.

Khi đi ông nhủ rằng thì,

A Lê (1) nước ấy có khi gặp thầy.

Âu là ta lại phen này,

Dẫu mà tuế nguyệt lâu ngày ngại chi.

Dời chân lại rủ nhau đi,

Trông A Lê (1) quốc tiên trì tiên khu.

Khắp hòa Trần phủ huyện châu,

Đâu đâu là chặng chu du vãng tầm.

Trẩy đi thăm thoát quang âm,

Đã mươi năm lại bảy năm càng chầy.

Uống công tìm tôi bấy nay,
Trâm trâm tin tức thấy thầy mình đâu.
Nguyễn rồi hòa bước xuống tàu,
Lê Xù quyết chí tu lâu một bồ.
Những e gặp khách nhà quê,
Đi tìm lại phải trở về bản hương.
Nguyễn cầu khấn Chúa thiên đường,
Xin cho nhan sắc khác thường bình sinh.
Mới hay ý Chúa thần linh,
Cho nên mới thấy biến hình khác xưa.
Mà dù có kẻ quen ưa,
Giữa đường dù gặp bấy giờ biết đâu.
Tu hành đã mấy năm *thâu*,⁽¹⁾
Đức vua mới lập nhà chung phụng thờ.

Đem thân chốn ấy ngũ nhờ,
Đêm ngày giảng đọc sớm trưa nguyện cầu.
Quyết lòng tu một đạo mầu,
Quản bao quê cũ tưởng đâu sự nhà.
Gia nhân tìm tôi lân na,
Có ngày lễ nhất cũng qua vào thành.
Trước là xem lễ Thánh đình,
Sau là may gặp tin lành thầy ta.
Lễ rồi đầy tớ trở ra,
Bữa thường cơm sáng ngồi hòa cùng ăn.
Lê Xù (1) lễ đoạn dời chân,
Trông ra nhìn biết gia nhân năm người.
Nghĩ rằng nghìn dặm xa khơi,
Chẳng hay có ý đi chơi việc gì.

Âu là cha mẹ thương vì,
Tìm ta mới phải trả dì phuong này.

 Tha hương ngộ cố mừng thay,
Nhưng người chẳng khứng ngày rầy tỏ ra.

 Giả làm kẻ khó tha qua,
Thử xem có biết rằng ta hay lầm.

 Bước ra phỏng độ mấy tầm;
Gia nhân trông thấy nói rầm rằng bay.

 Người kia quê quán đâu đây,
Nhác trông dường tựa như thầy phải chẳng ?

 Đứa rằng ngươi khéo nhận xăng,
Người này phong thể đâu bằng thầy ta.

 Thầy ta mắt phượng da ngà,
Tưởng chừng diện mạo khác xa người trần.

Lê Xù bước đến gần gần,
Giả chào làm kẻ bần nhân ăn mày.

 Näm người trông thấy thương thay,
Hỏi rằng quê quán ông này đâu ta.

 Thưa rằng quê ở phuong xa,
Tu hành mới đến ngũ nhà thờ đây.

 Näm người khôn biết rằng thầy,
Trước sau tâm sự mới bày giải ra.

 Chúng tôi người nước Rô-ma,
Tìm thầy khó nhọc kể đà nhiều thu.

 Thầy ta là A Lê Xù,
Dốc lòng theo Chúa chu du phuong ngoài.

 Vốn Người là đấng anh tài,
Chăm trong đạo đức gác ngoài công danh.

Trầy đi xưa có một mình,
Khăng khăng quyết chí tu hành như ông.

Thầy đi đã muời bảy đong,
Ta tìm muời bảy năm trong chưa về.

Thủy chung chỉ quyết một bồ,
Tìm sao cho thấy vậy thì mới thôi.

Bấy lâu tin tức xa khơi,
Kíp chầy cũng phải tái hồi bản hương.

Thấy ông tu đạo một dường,
Tưởng thầy tôi lại cảm thương trong lòng.

Trong bao vàng bạc mẩy đồng,
Ấy là cửa để mẩy đồng ăn đuong.

Ít nhiều tính đủ hành lương,
Còn dư mẩy lạng xin nhường cho ông.

Để ông ngày tháng tiêu dùng,
Gọi là cửa cải để mong báo đền.

Xin ông khẩn nguyễn Chúa trên,
Cho A Lê (1) lại về miền bản hương.

Lê Xù chịu lấy bạc vàng,
Tạ rằng ơn khách lòng thương kẻ bần.

Lời người đã như ân cần,
Thà tôi vàng nguyễn mặc phần Chúa trên.

Song mà trông cậy cho bền,
Năm ông ấy cũng có phen gặp thầy.

Năm người từ tạ nói ngay,
Xin Người nghỉ lại tôi rầy hồi gia.

Lê Xù'(1) từ gấp người nhà,
Thương cha nhớ mẹ xót xa trong lòng.

Chắp tay lạy Chúa thiên cung,
Xin cho Lê Xù về cùng mẹ cha.

Năm người từ ấy trở ra,
Cố non nước cũ trông nhà quê xưa.
Đêm ngày giải nắng dầu mưa,
Trải trong tám tháng thì vừa đến nơi.

Ông bà mong mỏi nào ngơi,
Thấy tin đệ tử quy lai ra chào.
Vội vàng nói nỗi tiêu dao,
Năm người giải hết thấp cao trình bày.

Chúng tôi mười bảy năm nay,
Trải tìm năm nước tin thầy vắng khơi.
Lê thành năm ngoại mới rồi,
Tình cờ lại thấy một người thầy tu.

Chúng tôi gạn hỏi duyên do,

Thưa rằng là khách đi tu bấy chầy.
Nhác trông dáng cũng như thầy,
Đến gần nhìn mặt kém thầy nhiều phân.
Tranh lòng thương kẻ khó khăn,
Dư bao vàng bạc chia phần cho nhau.

Cậy người nhân đức nguyện cầu,
Hoặc là Thiên Chúa cảm thấu chẳng là.
Cõi bờ cách trở gần xa,
Tưởng ông mong mỏi phải ra hồi trình.
Song mà trong dạ chưa đành,
Dầu ông dạy trẩy tái hành cũng vâng.

Ông rằng thực kẻ cổ quăng,
Đá vàng một tiết khăng khăng khôn dời.

Trách ai say tưởng sự đồi,
Cho nên ý Chúa trên trời khiến ra.

Thôi thôi hãy nghỉ ngơi nhà,
Bõ khi dời cách (1) phương xa bầy chầy.

Tưởng trong mười bảy năm nay,
Lấy gì mà trả nghĩa bay cho dành.

Lời xưa còn nhớ định ninh,
Vàng trao mười nén phân minh lòng thành.

Năm người giải hết chân tình;
Tim thấy chưa thấy phật mình chưa xong.

Dám xin phen nữa ruổi rong,
Thầy về lúc ấy thường công dám nề.

Quý hồ tìm được Người về,
Cửa này xin hãy phong ghi để dành.

(1) Chữ cách bản Nôm là khác

Thấy ông lời nói ép tình,
Lòng càng trọng kẻ trung trinh một đường.

Tin con từ vắng dặm trường,
Ông bà ngao ngán khôn đường hỏi thăm.

Sầu tuôn như bể mông mênh,
Đã thương con lại xót tình dâu thay.

Phòng không mười bảy năm chầy,
Lẽ dâu ta hăm duyên nay cho dành.

Gọi dâu mới nói sự tình,
Chồng người nó quyết đồng trinh một bồ.

Đã đi âu chặng trở về,
Nỡ nào luống để phòng khuê lạnh lùng.

Ở cùng cha mẹ mặc lòng,
Muốn về cải giá lấy chồng cũng cho.

Ở đi hai nẻo đắn đo,

Thế mà mặc ý con lo kéo mà.

Nàng dâu quỳ lạy mẹ cha,

Lòng con thủ tiết nhụy hoa một lòng.

Chữ rằng tòng nhất nhi chung,

Đạo thường xưa đã in trong lòng người.

Người mà chán tẻ tham vui,

Dễ mà đã đứng trong đời được ru.

Vốn nguyên xuất giá tòng phu,

Đợi chàng dẫu mấy mươi thu ngại gì.

Hổ hang phận gái nữ nhi,

Chẳng thà thiếp cũng quyết đi tìm chàng.

Xin cho trọn đạo cương thường,

Phai phai thăm thắm nợ dường như ai.

Xưa đi chàng đã nhủ lời,

Thờ cha kính mẹ chờ đợi hôm mai.

Đỡ chàng để thiếp làm trai,

Sớm khuya hầu hạ kéo người âu lo.

Cho chàng vẹn quả tu lâu,

Kiếp này chẳng hợp kiếp sau một nhà.

Ở đây thờ mẹ kính cha,

Lòng tôi thê chẳng về nhà nữa đâu.

Ông bà nghe hết trước sau,

Lòng càng thương xót nàng dâu thảo hiền.

Cùng nhau toan liệu một phen,

Rằng ta vả dựa ơn trên sang giàu.

Tìm người đã mười bảy thu,

Tưởng trong nhân lực ai cầu được kia.

Vững lòng trông cậy sớm trưa,
Trước dâng lễ khấn sau chia kẻ bần.

Để cho máy nhiệm xoay vần,
Khiến con lại được vui chân trở về.

Ít nhiều vàng bạc phân chia,
Miễn là được phúc ngại chi của đời.

Trên trời có Đấng sáng soi,
Hữu cầu tất ứng chẳng sai rành rành.

Lê Xù tự ở Lê-thành,
Ngọc in chẳng vết vàng ròng chẳng sai.

Có lời tượng ảnh phán ra,
Đẹp lòng Thiên Chúa là A Lê Xù.

Dù ai tật bệnh âu lo,
Lê Xù một tiếng cầu cho thì lành.

Tiếng đồn lừng lẫy cả thành,
Khen Người đạo đức nức danh xa gần.

Tùy cơ ta liệu mới cao,
Kéo mà phải cõi hoa đào trêu người.

Nghĩ đi nghĩ lại bời bời,
Lo câu báo đức tìm bài thủ duyên.

Thênh thênh diễm nở dời chân.
Trông miên lý ấp gần gần tối nơi.

Ngày đi sương tuyết pha phôi,
Ngày về hoa cỏ mừng người nở nang.

Trông ra xe kiệu nghênh ngang,
Tiến hành một lũ nghiêm trang mười phần.

Nghĩ rằng là khách quan nhân,
Đi chầu thánh điện y cân rõ ràng.

Đến gần nhìn biết tò tường,
Kiệu cha mẹ trước xe nàng dâu sầu.
Ngoài ba mươi kẻ theo hầu,
Một đoàn hậu vệ ai đâu sánh tay.
Nhìn xem cha mẹ khi nay,
Lê Xù trong dạ mừng thay chặng là.
Nhắc trông mặt vợ dường hoa,
Đứng xa chặng dám lân na đến gần.
Giả chào làm kẻ bần nhん,
Đến cùng cha mẹ gửi thân một lời.
Rằng tôi lỡ bước xa khơi,
Xin nhờ quân tử một nơi nương mình.
Ông rằng nhà tổ rộng thênh,
Hẹp gì một kẻ tu hành nương thân.

Con ta xưa cung biệt trần,
Đi tu nào khác bần nhân bây giờ..
Thấy người lại nhớ con ta,
Chặng hay đã được ở nhà ai chặng.
Lê Xù lại gửi lời rắng,
Tôn ông xin hãy *ai cảng*(1) kẻ bần.
Vững trông Thiên Chúa trả ân,
Có ngày con lại về gần như y.
Ông nghe lời nói thương vì,
Truyền cho đầy tổ đưa về bản gia.
Nàng dâu rỉ với mẹ già,
Người kia như thể anh A Lê Xù. (2)
Dám xin gạn hỏi duyên do,
Hoặc là phải đấng đại phu chặng là.

(1) *Ai cảng* "thương xót"
(2) Xem trang 113

Bà rằng ông hỏi xem qua,
Hay Lê Xù lại về nhà ta chặng.

Ông rằng chờ thấy người sang,
Bất quàng làm họ người ta chê cười.

Nàng đâu thấy nói hổ ngươi,
Thẹn thò chặng dám ngỏ lời cùng cha.

Lê Xù tự trở về nhà,
Dứng dung chặng dám tỏ ra cho tưởng.

Đi về ở dưới chân thang,
Bạn cùng kẻ khó tựa nương đêm ngày.

Kẻ xưa dày tớ chân tay,
Nào ai có biết khi nay thầy về.

Dầu ai tiếng bắc tiếng chì,
Bằng lòng cam chịu một bề chặng van.

Có đêm nguyệt gác cạnh tàn,
Lắng nghe lời mẹ khóc than trên nhà.

Khóc rằng khi mới sinh ra,
Tuy rằng đau mẹ nhưng mà thấy con. (1)

Con rầy xa cách nước non,
Hết thương nhớ lại thì buồn bã thôi.

Dung dung đau đớn ngậm ngùi,
Mẹ còn ở lại con tôi đâu rầy.

Con tôi như gậy ở tay,
Con đi mẹ mất đêm ngày tựa nương.

Đã nghe lời mẹ khóc than,
Lại nghe nàng khóc lòng càng xót thoi.

Khóc rằng anh Lê Xù (2) ôi,
Nhân sao mà nỡ bỏ tôi dường này.

(1) Bản Nôm đã lưu ý đọc như thế: đưa chữ *thầy* xuống dưới
đưa chữ *đau* lên trên !

(2) Xem trang 113

Tôi còn giữ nghĩa ở đây,
Lâu nǎm chờ đợi hằng ngày ngóng trông.
Hỡi anh có biết hay không,
Tủi thân hổ mặt cực lòng tôi đâu.
Xa xôi nào biết tin nào,
Đã chừng ấy vắng biết bao giờ về.
Thân tôi cô quả khác chi,
Thiếp thì có đó chàng thì đi đâu.
Thương càng nói nói càng rầu,
Càng mong chẳng thấy càng đau ê chề.
Áy lời từ mẫu hiền thê,
Thở than đòi đoạn nắn nì nhiều phen.
Sâu xâm thâm đắp đôi bên,
Như kim trước mặt như then trong lòng.

Lại khi cha mẹ qua cùng,
Mặt ngoài biết tò dại trong bồi hồi.
Toan đem kể lại khúc nhô,
Cho cha mẹ biết kẽo người nhớ thương.
Song e niềm nước thói thường,
Êm tai lại phải lời nàng dỗ chăng.
Non cao xây đắp chín tầng,
Dở dang chi để nửa chừng công phu.
Thung dung hãy đợi mấy thu,
Đã tu cho trót công tu kẽo mà.
Đến nay con đã về nhà,
Đợi khi cha mẹ tuổi già sẽ hay.
Trốn đâu mười bảy năm nay,
Trở về mươi bảy năm rầy cùng cha.

Ba mươi tư lẻ tuổi hoa,
 Xuân di hạ lại trải qua tháng ngày.
 Mẹ cha nào biết con nay,
 Nàng dâu kia cũng khôn hay là chàng.
 Dừng đứng chỉ quyết một đường,
 Gương trong leo leo vàng trang lùa lùa.
 Mới hay ý Chúa nhiệm mầu,
 Để cho giá ngọc lộn thau bụi trần.
 Nửa đêm sai Thánh Thiên Thần,
 Gọi tên vạy mới vân vân bảo lời.
 Rằng ngươi tu đạo ở đồi,
 Tiếng ngươi đã thấu đến nơi thiên đình.
 Nay ta là sứ phụng hành,
 Đem tin xuống bảo rành rành cho hay.

Đến ngày thứ sáu lẽ này,
 Giã nơi thói tục về ngay thiên đường.
 Lê Xù nghe biết lở tưởng,
 Tưởng mình gần tới thiên hương quê nhà.
 Bấy lâu giấu chẳng nói ra,
 Đêm ngày những để cho cha mẹ phiền.
 Bây giờ vâng lệnh Chúa truyền,
 Song thân còn giữ bách niên cõi này.
 Làm thư cầm ở trong tay,
 Để cho cha mẹ biết rầy là con.
 Lạ thay ý Chúa thiên môn,
 Khiến cho danh Thánh tiếng đồn gần xa.
 Lời trong đền Thành phán ra,
 Phán rằng có Thánh thác nhà Yêu Phê.(1)

Truyền cho bốn đạo chợ quê,
Tới nơi viếng xác chính tề y quan.
Yêu Phê nghe tiếng lệnh ban,
Gọi gia nhân lại mà bàn rẳng bay.
Nhà ta đầy tớ xưa nay,
Có ai bệnh tật chết rầy thơm vang.
Còn như ở dưới chân thang,
Những người dói khát cùng phuơng ăn xin.
Lạ lùng trên có lệnh truyền,
Thánh nào lại có ở liền với chiên.
Bồi hồi trong dạ chưa tin,
Gia đồng nhiều kẻ liền xin tâu lời.
Chân thang nay có một người,
Nhìn xem mặt mũi khác vời thường nhân.

Năm xưa ông rộng đức nhân,
Cho người này ở mấy xuân đỗ nhở.
Sinh thì phỏng độ nưa giờ,
Trong tay lại có một tờ thư phong.
Xin Người án nghiệm cho thông,
Hay là đấng Thánh ngự trong phàm trần.
Yêu Phê (1) nghe biết lời thân,
Pha pha (2) kiệu đã tới gần chân thang.
Lê Xù mặt sáng như gương,
Tuy rằng đã thác như dường bình sinh.
Chẳng hối chẳng thói chẳng tanh,
Nực mùi hoa lá hương xông khắp nhà.
Pha pha (2) dạy mở thư ra,
Đọc thư mới biết rằng A Lê Xù. (3)

(1) Eusemia tiếng Bồ (xem trang 12)

(2) Đức Giáo Hoàng, phiên âm tiếng Bồ *papa*.

(3) Xem trang 113

Thư rằng :

Lê Xù (1) con mọn,
 Tay dọn bức thư,
 Kể nỗi duyên do,
 Trình cha mẹ biết.
 Vốn tôi đã quyết,
 Một tiết đồng trinh,
 Cha mẹ ép tình,
 Cho nên phải trốn,
 Lê thành đào độn,
 Ần bảy năm trời,
 Mỗi gặp hăm người,
 Đi tìm đến đấy;
 Nó đã trông thấy,
 Song chẳng biết tôi,
 Đường sá xa xôi,
 Nó toan trở lại.
 Vàng bạc của cải,
 Chẩn thải cho tôi
 Kể hết khúc nhôi,
 Cùng tôi nói chuyện.

Cậy lời cầu nguyện
 Cho Lê Xù (1) về,
 Tôi cũng vâng nghe,
 Nguyện như làm vậy,
 Ý trên xui khiến,
 Ở đấy chẳng lâu,
 Vượt bể nhờ tàu,
 Trẩy sang nước khác.
 Gặp cơn gió ác,
 Lại trở về nhà,
 Nên tìm mẹ cha,
 Gặp đương di lě,
 Giả làm hàn sĩ,
 Xin ở ngũ nhở,
 Mẹ yếu cha già,
 Để hòa bão nghĩa,
 Gia nhân đệ tử,
 Mấy kẻ xưa nay,
 Chẳng biết rằng thầy,
 Đứa chê đứa mắng.
 Chịu cay chịu đắng,

Ở dưới chân thang,
Mười bảy đông trường,
Một mình than thở.
Trông thấy mặt vợ,
Những sợ cùng e.
Cam thù biệt li,
Chẳng hề nói tò.
Rầy vâng Thiên Chúa,
Có lệnh truyền đòn;
Thảm thiết lòng tôi,
Thương cha nhớ mẹ,
Làm thư ghi để,
Mọi nỗi kể bày,
Trình cha mẹ hay,
Tôi Lê Xù thực.
Ông bà nhận biết Lê Xù,
Ôm con òa khóc duyên do giải bày.
Than rằng con hối có hay,
Ba mươi tư lẻ đã chầy hay chưa.

Trốn đi từ thuở ngày xưa,
Vắng tin nào biết tin nào hồi già.
Ai nghĩ con dã về nhà,
Chẳng hề cho biết để cha mẹ phiền.
Chân thang đã mười bảy niên,
Con tôi sao nỡ ở yên một mình.
Bây giờ nầm lăng cho dành,
Con sao chẳng nói dinh ninh lời gì.
Lối cho một bức thư ghi,
Nghĩ đi nỗi nợ đường kia càng rầu.
Mẹ cha khát mặt dã lâu,
Thấy con con lại đi đâu ngày rày.
Lá vàng đeo đằng trên cây,
Lá xanh rụng xuống trời hay chặng trời.

Mẹ cha rầy biết cậy ai,

Chẳng thà cũng thác cho rồi mà thôi.

Ông bà than thở hết lời,

Khóc chàng nàng lại sụt sùi thương thay.

Lê Xù anh hối có hay,

Mong chàng thiếp tưởng một ngày nghìn thu.

Phòng không vắng vẻ âu lo,

Chàng đi nỡ để mối sầu cho tôi.

Mẹ cha chàng để thiếp nuôi,

Cửa nhà chàng để thiếp coi một mình.

Ai ngờ chàng đã hồi trình,

Dừng đứng chẳng ngỏ nỗi tình thiếp hay.

Ở nhà mười bảy năm nay,

Có hay lòng thiếp sầu tay râu râu.

Thấy nhau mà lại lìa nhau,

Bây giờ chàng lại đi đâu phương nào.

Này nhẫn vàng này khăn dào,

Cửa xưa vốn đã nâng niu giữ giàng.

Thiếp không dám phụ ơn chàng,

Sao chàng để thiếp đỡ dang cho đành.

Trước sau lòng thiếp định ninh,

Dám xin đồng tử đồng sinh cùng chàng.

Ai ai nghe thấy lời nàng,

Tan vàng nát ngọc gan vàng thảm thương.

Khắp hòa trong họ ngoài làng,

Ròng ròng nước mắt hai hàng nhuốm thêu.

Năm người đầy tớ râu râu,

Ngập ngừng kể nỗi trước sau than thây.

Chúng tôi hổ phận chân tay,
Nhường cơm xé áo đã dày ờn trên.

Quả nhiên chút chửa báo đền,
Trèo non lặn suối dám xin tương lòng.

Cần lao là đức thần trung,
Sớm khuya khăn khẩn một lòng thảo ngay.

Đi tìm dấu cõi gặp thầy,
Thì lòng nồng nỗi khôn hay anh hùng.

Chân thang đã mười bảy đông,
Dứng đứng khéo nhỉ gia đồng vô tri.

Bây giờ thầy lại xa đi,
Để cho một lũ sầu bi đêm ngày.

Chúng tôi lòng cảm cảnh thay,
Lấy gì mà trả nghĩa thầy cho phu.

Mấy lời giải tấm lòng ngu,
Giã thầy về chốn thiên đô từ rầy.

Ông bà linh lấy thư này,
Dành làm của để ngày ngày mở phong.
Bề trên viếng đoạn hoàn cung,
Truyền cho an táng ở trong thánh đường.

Lê Xù từ tối thiên hương,
Ông bà nói chẳng đeo mang của đời.
Bao nhiêu gia sản hóa tài,
Ít nhiêu bạn phát thí cho kẻ bần.

Đạo mầu càng giữ ân cần,
Xa gần ngồi đức hợp nhân dôi truyền.
Cũng điều đẹp ý Chúa trên,
Trăm nghìn hẵn lại in tên bảng vàng.

Nàng dâu từ cách mặt chàng,
Một mình thủ tiết nhất phương nhiệm mầu.
Đêm ngày kinh nguyên khẩn cầu,
Để cho hợp lại cùng nhau một nhà.
Cõi đời thấm thoát hay qua,
Trên trời họp mặt mẹ cha vợ chồng.
Đền xuân vui vẻ vô cùng,
Dấu thơm còn để lưu thông đến rày.
Áy là gương sáng xưa nay,
Ngôi buồn bút chép giải bày một thiên.

20. Đại Thánh Phê Rô (1) sự tích.

Lạy Chúa sáng soi vô cùng,
Đã biết từ trước tính chung loài người.

(1) Phêrô , phiên âm tiếng Bồ Pedro . Vị tông đồ cả trong số 12 , là vị Giáo Hoàng đầu tiên , chịu tử đạo dưới hoàng đế Néron (thế kỷ 1)

Cây mìn kiêu ngạo dể người,
Cho nên Chúa đã chọn người ngu si.
Làm đầu cai trị thay vì,
Khôn ngoan ở thế vất đi không nhờ.
Kéo lòng thiên hạ ngắn ngơ,
Nghĩ rằng Chúa phải cậy nhờ tay ai.
Phê Rô nghề nghiệp thuyền chài,
Thực là cỗ lõi sinh nhai ở đời.
Chúa con xuống thế làm người,
Chọn làm đầy tớ lạ vời l้า thay.
Ôn trên Chúa xuống cho dày,
Lòng tin sốt sắng ngày càng hơn.
Mưa thần tưới xuống chứa chan,
Thông minh sốt sắng khôn ngoan ai tày.

Thiên kinh địa vĩ trong tay,
Thánh Kinh các bộ ngày rầy giảng trơn.
Tuyệt trần chẳng thấy ai hơn,
Người đời tắc lưỡi ngợi khen phép mầu.
Cả đời nào thấy học đâu,
Thế mà thông biết trước sau mới kì.
Kể từ đầu hết mà đi,
Chúa gọi cốt cách bởi vì làm sao.
An Rê anh cả đồng bào,
Ôn trên soi sáng như sao trong lòng.
Thoạt trông thấy Chúa vội mừng,
Chạy vè vui vẻ quá chừng gọi em,
Phê Rô cũng chạy ra xem,
Chúa trên thương gọi anh em lại gần.

Chúa con phán bảo chân chân,
Răng làm chài lưỡi ở trần làm chi.
Lưỡi chài mầy hãy vất đi,
Theo thầy làm lưỡi nhiệm thì mới hay.
Muôn vận ích lợi sau này,
Chúa trên trả bội cho bay thỏa lòng.
Lửa thiêng Chúa dốt dùng dùng,
Hai người vui vẻ mừng lòng lắm thay.
Theo chân nối gót cùng thầy,
Hằng ngày càng mến càng say chẳng dời.
Phê Rô lúc ấy kia thời,
Si Mong tên tục cha người đặt cho.
Từ ngày thuận nhập môn đồ,
Chúa con mới cải Phê Rô gọi rầy.

Nhiệm mầu ý tứ tên này,
Nghĩa là đá vững chẳng lay muôn đời.

 Chúa Con xếp đặt lạ vời,
Nào ai suy biết lòng người thức nao.

 Chúa Con phán bảo rằng tao,
Chúng bay đây gọi thế nào phải thưa.

 Phêrô lúc ấy bấy giờ,
Thưa rằng là Chúa Kitô (1) con người.

 Chúa Con mỉm miệng như cười,
Phán rằng là thực Chúa Trời soi cho.

 Chúa Con lại bảo cẩn do,
Rằng Tao có ý để cho sau này.

 Làm nhà Thánh Hội vững thay,
Trên nền là đá (2) là mây Phêrô.

Đời đời kiếp kiếp nghìn thu,
Tha hồ bão táp nhấp nhô (1) không sờn.

 Chức quyền không có ai hơn,
Thiên đường chìa khóa tao ban cho mà.

 Cho nên tên đổi làm vầy,
Cho thiên hạ nghiệm sau này như in.

 Phêrô khấn khấn lòng tin,
Càng ngày càng chắc bền hơn xưa.

 Mẹ người bất toàn bấy giờ,
Nằm yên bất chợt trơ giữa giường.

 Phêrô kêu Chúa xin thương,
Chúa liền cho dã tể tướng mắt coi.

 Phêrô càng hiểu rạch rời,
Càng tin càng mến lòng Người càng ưa.

(2) Theo tiếng Do Thái, Phêrô là "đá"

(1) Chúa Kitô (xem trang 55)

(1) Hay *dập xô*

Ba năm đi sớm về trưa,
Quản bao mỏi mệt chán thèm đắng cay.
Tông đồ vượt bể chính ngày,
Ba đào tuôn đến khốn thay giữa vời.
Phê Rô ruột rối tội bời,
Bỗng nghe tiếng Chúa đến noi gọi mình.
Người liền mừng rõ thỏa tình,
Đi trên mặt nước như hình đất thôi.
Lòng tin không chắc hẳn hoi,
Cho nên ngã đuối rụng rời thất kinh.
Chúa Con mới xót thương tình,
Thò tay ra vớt lấy mình kéo lên.
Rồi thuyền sóng lặng gió yên,
Không được làm chìm phá thuyền người ta.

Phê Rô cảm đội âu ca,
Rằng Chúa phép tắc thực là uy linh.
Ta bô (!) núi ấy mới xinh,
Chúa Con lên dãy hiện hình sáng chang.
Mặt hình mặt nhật khác thường,
Áo trắng như tuyết như gương lụa đời.
Tông đồ theo dãy ba người,
Thấy liền sợ hãi hết hơi rụng rời.
Phê Rô xem thấy vui cười,
Xin làm nhà ở thánh thời vui vầy.
Chúa Con chịu nạn trước ngày,
Quỳ làm phép rửa thương thay mắt nhìn.
Phê Rô trong bụng không yên,
Xin Chúa đừng rửa tội hèn làm chi.

(1) *Ta bô* : Taboré

Vì lòng khi ấy chưa suy,
Khiêm nhường đức nhất Chúa thì làm gương.

Thứ hai là đức yêu thương,
Ta phải giúp đỡ mọi đường như nhau.

Chúa truyền Thánh Thể nhiệm mầu,
Phêrô là đầu được chịu trước tiên.

Rồi ra sốt mến khấn nguyễn,
Dù mà sống thác không quên nghĩa thầy.

Chúa Con phán bảo đêm nay,
Trước gà chưa gáy thì mầy chối tao.

Không nhìn lại chẳng xem sao,
Ba lần chưa phải một lần nào đâu.

Chúa trông mới lại hồi đầu,
Ăn năn khóc lóc trước sau tại mình,

Sau kia Chúa đã thương tình,
Ơn trên đổ xuống như hình mưa sa.

Phêrô hơn các người ta,
Chúa Con ban xuống thực là lầm ơn.

Bảo dốc sạch hết nguồn cơn,
Về sự coi sóc con chiên sau này.

Thiên đường chìa khóa trao tay,
Dù lòng đóng mở ngày rày phó trào.

Chúa không tiếc sót tơ hào,
Chẳng có ơn nào mà chẳng xuống cho.

Phúc lành thực đã đủ no,
Thánh thần ơn ấy lại cho đầy lòng.

Mến như lửa đốt ở trong,
Giảng một bài giảng chưa xong chưa rồi.

Thế mà hơn ba nghìn người,
Ăn năn trở lại tức thời tự như.

Càng ngày càng thịnh càng gia,
Trăm nghìn vạn mớ thực là lăm thay.

Có người què quặt ăn mày,
Người bảo rằng thầy không có cửa chi.

Thầy cho phép lạ con đi,
Con kêu tên Chúa tức thì mà coi.

Nó kêu tên Chúa đoạn rồi,
Chân nó khỏi hẳn đứng ngồi như không.

Nhởn nhơ nó mới chạy dong,
Khen rằng phép tắc vô cùng lầm thôi.

Tiếng này đồn khắp mọi nơi,
Rằng cái bóng người cũng chữa người ta.

Đâu đâu nào nức đồn hòa,
Giết díu nhau đến còng, què, diếc, đui.

Kẻ phong người hủi lôi thôi,
Kẻ câm bất toại cũng ngồi trực kia.

Chờ chờ đến lúc Người đi,
Bóng Người ngả đến tức thì đỡ ngay.

Người khuyên Người bảo rằng thầy,
Thực không có phép chữa rầy chúng con.

Phép cậy bởi Chúa chí tôn,
Cho chúng con đã chớ còn nghi nan.

Thiên hạ đổ đến vô vận,
Kẻ toan chịu đạo Người xin bệnh mình.

Giu Rêu thấy vậy sinh tình,
Xem chiều trở giọng bất bình vì nghen.

Phê Rô trong bụng vẫn yên,
Càng thêm giảng giải càng tin mến nhiều.
Tha hồ cho nó ghét yêu,
Người quyết một điều lấy nhục làm vinh.
Lòng mình nhất định với mình,
Sa Ma (1) nước ấy chưa minh đạo trời.
Người tìm đường nẻo đến nơi,
Người giảng rạch rồi về đạo Chúa Con.
Lòng người nước ấy hãy còn,
Hiền lành nhân đức phần hồn dẽ lo.
Đoạn rồi Người lại chu du,
Những nước cận tiện để cho phu lòng.
Đến đâu thiên hạ thực đồng,
Trở lại dòng dòng như nước chảy xuôi.

Người ta chịu đạo đã rồi,
Thì Người tới đến một nơi phủ thành.
Đều là tên gọi thời danh,
Ai ai cũng mục là thành tiếng tăm.
Có người phải bệnh tám năm,
Tri tri chích chích chỉ nầm một nơi.
Phê Rô đá đến đoạn rồi,
Gọi nó một tiếng đoạn rồi nó thưa.
Người truyền đứng dậy bấy giờ,
Cho được làm chứng phép xưa Chúa truyền.
Tức thì nó đứng ngay lên,
Thiên hạ cả miền tắc lưỡi mà khen.
Lại còn ở phủ một bên,
Có người quả phụ thảo hiền nết na.

(1) Samaria đã bỏ đạo Chúa, mà theo đạo thờ vua của đế quốc Lamã.

Ốm đau chạy chữa hết nhà,
Nhưng mà cũng chết thực là thảm thương.

 Người cho sống lại tảo tượng,
Cho ai nấy chờ thị thường phải tin.

 Phép mầu đạo Chúa thương thiên,
Kẻo còn phấp phỏng không kiên một bồ.

 Người làm phép lạ chấn chê,
Đoạn lại trở về thành cả Sa Ma.(1)

 Họp đồng chúng bạn cầu xin,
Cho được lập định đức tin mọi điều.

 Truyền cho thiên hạ phải theo,
Ai mà rỗi lạc hiểm nghèo phận riêng.

 Mười hai điều buộc phân minh,
Trong kinh Tin Kính lòng thành mới xong.

(1) Samaria (xem trang 180)

Đoạn rồi mới lại hội đồng,
Chia nhau các nước mỗi ông một miền.

 Phê Rô thống hạt Tây biên,
Người đi khắp nước mà truyền đạo công.

 Năm năm Người giảng đã xong,
Bấy giờ lòn lại ở vùng Ki A.(1)

 Xây thành đắp lũy làm nhà,
Năm năm ở đấy dần dần giảng khuyên.

 Không bao lâu khắp cả miền,
Trở lại chịu đạo huyền thiên là người.

 Du Dê (2) nước ấy đương thời,
Nghe lời phỉ báng giết Người trung lương.

 Na Pha (3) thánh cả khác thường,
Vua bắt mà giết vì phuơng sàm du.

(1) Antiochia

(2) Phiên tiếng Bồ Judeia

(3) là thánh Giacôbê (hậu)

Lại cầm Thánh Cả Phê Rô,
Bắt về cầm tù khổ sở thiết tha.

 Chúa cho Thiên Thần đưa ra,
Thực là phép lạ người ta rụng rời.

 Phê Rô khi ấy ra rồi,
Rồi liền nghe tiếng ở nơi kinh thành.

 Rô Ma (1) là chốn thời danh,
Dị đoan lạc đạo hoành hành quấy hôi.

 Người liền nóng nảy đốc thô,
Cả đoàn Ích Hữu (2) với người cùng sang.

 Song khi đi ở dọc đường,
Thiên hạ theo đạo ngốn ngang thực nhiều.

 Đến đâu như thế là tiêu,
Người ta tuôn đến mà theo rộn ràng.

Rô Ma đến đây lại càng,
Kẻ tin người phục phá hoang miếu chùa.

 Không còn kẻ nỗi hơn thua,
Không còn ai dám vê hùa dị đoan.

 Mưa nhân tưới xuống chứa chan,
Gió lành quạt thốc hỉ hoan tấm lòng.

 Rô Ma thành thị ngoài trong,
Ai ai thì cũng một lòng cúi vâng.

 Phê Rô trong bụng cũng mường,
Chọn người tài đức liệu chừng sửa sang.

 Kinh doanh bối trí khác thường,
Phát nổi gai góc mở đường thẳng băng.

 Đường khi ai cũng nói rằng,
Phê Rô Ma Na chốn thiên thế gian.(1)

(1) Roma , thủ đô đế quốc La mã
(2) Giáo hữu Israel (Do Thái)

(1) Có thể bị tam sao thất bản ,
không rõ ý nói gì

Phê Rô mới lại tái hoàn,
Gia Lém(1) thành cả mà toan nhiều điều.
Kẻo còn nhiều kẻ kêu rêu,
Ra như người mới đặt điều dị đoan.
Cũng còn nhiều kẻ chưa tin,
Bởi vì không hiểu sấm truyền làm sao.
Thì thào bàn bạc cùng nhau,
Chỉ lấy dạo cũ làm đầu mà giờ.
Cho nên Thánh cả Phê Rô,
Phải về công luận để cho tình tưồng.
Bỗng đâu nghe tiếng lạ dường,
Rô Ma có đứa nghề thường kiếm ăn.
Chỉ làm phù thủy chung thân,
Người ta kể nó như thần thánh thôi.

Tên này chính thực là người,
Phê Rô đã đuổi nhiều nơi trong vùng.
Lộn đi lộn lại đã cùng,
Khắp trong các xứ không xong cho mình.
Đêm ngày nó chỉ chực tĩnh,
Phê Rô đi khỏi thần kinh nó vào.
Giữ nghề nghiệp cũ mà gieo,
Kiếm của thiên hạ ít nhiều nuôi thân.
Phê Rô nghe thấy bần hân,
Tức thì sắm sửa áo quần mà sang.
Sửa cho phù thủy ngang tàng,
Lòng người chắc chắn vững vàng như đinh.
Không run không sợ không kinh,
Dù nó có chước được mình cũng cam.

Phép mầu bởi Chúa trên làm,
Cho người phù thủy lòng tham rụng rời.

Phê Rô vừa tới đến nơi,
Nó liền hết vía rụng rời chạy ngay.

Ra ngoài gọi bảo rằng bay,
Mà nghe lão ấy bỏ thầy đừng kêu.

Có ngày Tao sẽ chọc trêu,
Làm cho khổ sở đến điều không tha.

Lên trời tao cũng không tha;
Cách mấy ngày nữa Tao hòa mới tin.

Đến ngày nó hẹn như in,
Lên cao thăng giáng nó nhìn thất kinh.

Phê Rô thấy vậy tức mình,
Quyết xin Chúa cả thiên đình ra tay.

Bỗng đâu nó rơi xuống ngay,
Cổ thì bẻ gập chân tay nát dứt.

Thiên hạ trông thấy bấy giờ,
Ngợi khen phép lạ thực là đạo công.

Kéo còn mê đắm trong lòng,
Không tin không phục đạo công thí nào.

Vua thường nghiến ngậm là tao,
Sẽ làm cho tuyệt xem sao lão này.

Lòng vua đương lúc đắm say,
Một người có đạo Chúa rầy hồn hơi.

Vua làm trăm chước dùi mài,
Người ấy cứ thăng một lời không sai.

Vua càng tức giận hầm hầm,
Nghiến rằng như mợt mà đe rầm rầm.

Những người nghĩa trọng tình thâm,
Thấy vua làm vậy âm thầm đến xin.

Cho Người tạm lánh mới yên,
Kéo lòng vua dữ đương phiền đương đe.
Bụng Người vốn vẫn không nghe,
Song vì bốn đạo cả miền kêu ca.

Chiều lòng Người mới bước ra,
Ngoài thành phỏng độ một và dặm thôi.
Bỗng đâu nghe thấy con Người,
Ở xa mà chạy đến nơi với mình.

Mừng mừng hỏi hỏi sự tình,
Sao mà Chúa lại hiện hình ấy sao.
Chúa rằng chẳng có lòng nào,
Chỉ một ao ước làm sao cho mình.

Lại được chịu lấy cực hình,
Đóng vào câu rút trong thành nơi đây.

Phê Rô hiểu ý nhiệm mầu,
Tức thì tức tốc về ngay trong thành.
Con chiên bốn đạo giật mình,
Thấy vậy kéo đến hỏi tình làm sao.

Vừa ra mà lại lộn vào,
Hoặc là sớm trót (1) cách nào hay chăng.
Phê Rô liền nói thẳng bằng,
Một lời chỉ chiết này rằng là thôi.

Mọi sự phó mặc Chúa Trời,
Con Chúa đã gấp bảo tôi phải về.
Lòng Người vui vẻ thỏa thuê,
Hằng ngày ao ước chết vì đạo ngay.

(1) Có lẽ là *hiểm trót*

Một niềm tử tiết với thầy,
 Thâu đêm mơ ước cả ngày ngóng trông.
 Xiết bao công đức trùng trùng,
 Làm cho danh Chúa sáng trong kinh kì.
 Nền nhân cây đức phượng phi,
 No say khó nhọc thiếu gì gian truân.
 Gương giơ soi khắp nhân dân,
 Gan vàng số số lòng thần nhởn nhơ.
 Hay đâu vua dữ bấy giờ,
 Lại còn quy oán ngày xưa cho Người.
 Chỉ ra chạy khắp mọi nơi,
 Tâm nã bắt người đem tống ngục trung.
 Phê Rô hớn hở mừng thầm,
 Vì biết Bảo Lộc ở trong trước rồi.

Gặp nhau hai Thánh tươi cười,
 Mừng mừng rõ rõ như người vô can.
 Càng thêm đắp mãi nền nhân,
 Hằng ngày khuyên bảo những quân canh tù.
 Ôn trên Chúa lại xuống cho,
 Nó liền trở lại ù ù như mưa.
 Hai ông dạy dỗ sớm trưa,
 Lo liệu cho nó được nhờ lấm thoi.
 Công chan đức chứa đầy rồi,
 Cùng nhau chín tháng vầy vui thỏa tình.
 Bấy giờ có chỉ ở kinh,
 Truyền ra xử quyết tử hình hai ông.
 Bảo Lộc lập quyết đã xong,
 Phê Rô hình khổ mắt trông rụng rời.

Nhưng Người vốn vẫn tươi cười,
Ra hình vô sự thảnh thoái thanh nhàn.
Xứ Người đất gọi Kim Sơn,
Khi đến đây đoạn Người truyền rằng bay.
Ta đây không dám như thầy,
Phải đóng đinh ngược ngày rầy cho ta.
Lý hình cũng cứ như là,
Lời Người đã bảo nó hòa đồng đinh.
Đoạn rồi kéo ngược thình lình,
Thực là hình khổ cực hình ai ôi.
Chúng tôi miệng đọc đã rồi,
Nghĩ ra cho thẩm sự Người mà run.
Lạy Người rất thánh chí tôn,
Xin thương con mọn hãy còn chờ vơ.

Vượt tàu hãy chửa đến bờ,
Lòng thường nhiều lúc ngắn ngơi với lòng.
Nhiều khi sóng dập gió rung,
Nhiều cơn bão táp trong vòng trần gian.
Xin Người phù hộ bình an,
Cho tàu khởi vơ chu toàn đến nơi.
Quê nhà tự tại thảnh thoái,
Ở cùng làm một đời đời A Men.

**21. Đại Thánh Giu Ông Bao Ti Xi Ta (1)
sự tích.**

Cúi đầu lạy Thánh cực mầu,
Dủ lòng cứu vớt trước sau muôn đời.
Cho con xuống thế làm người,
Gánh tội thiên hạ giữa vời Giu Rêu.

(1) *Giu- Ong- Bao- Ti- Xi- Ta*, phiên âm tiếng bồ Joāo Baptista

Là nước văn hiến mĩ miều,
Thánh hiền kế tiếp nối theo dõi truyền.

Giu Ong (1) hậu tiến mới nê,
Cũng sinh nước ấy là miền quê hương.

Tên Người biệt hiệu tòi tường,
Bao Ti (2) khác giá người thường như ta.

Đủ kì đủ cữ sinh ra,
Trước Chúa sáu tháng thực là hắn hoi.

Khi phải vua dữ lạ đồi,
Truyền giết con trẻ mọi nơi nước mình.

Vì e đại để giáng sinh,
Tranh quyền cướp nước của mình mất chăng.

Trí khôn vơ vẫn luận rằng,
Nếu không đề phòng thế tất quá nguy.

Cho nên chiếu chỉ giải di,
Truyền giết các trẻ chảng kì đâu đâu.

Giu Ong cha mẹ âu sầu,
Bé con không biết chạy đâu ngập ngừng.

Bé nương chưa được mấy ngày,
Cha mẹ đều mất thương thay một mình.

Cô ai chảng chút thương tình,
Cho Thiên Thần xuống hiện hình dạy nuôi.

Rạch rời dạy hết khúc nhôi,
Về sự sống đời với sự về sau.

Giu Ong sắp nép cúi đầu,
Vâng lời chịu lụy trước sau mọi lời.

Quen hơi bén tiếng chảng dời,
Cũng như cha mẹ thảnh thoái xum vầy.

(1) Xem trang 195

(2) Xem trang 195

Ơn khôn giáo dường nặng thay,
 Giu Ông cảm tạ càng ngày càng hơn.
 Đến sau khi đã cả khôn,
 Bấy giờ li biệt mà toan việc mình.
 Mến tin cậy Chúa thiên đình,
 Bạn cùng cầm thú nhất sinh già trắn.
Châu chấu (1) ấy là của ăn,
 Mật ong của uống khó khăn trọn đời.
 Thắt lưng thắt bằng da thô,
 Áo nhám không dời coi xác như không.
 Giường là đống đất ngoài đồng,
 Nệm chăn là cỏ là lông thú rừng.
 Hâm mình ép xác quá chừng,
 Rượu kia với thịt không từng đóng hơi.

Đến ba mươi tuổi đã rồi,
 Việc lành cả mới với Người càng thêm.
 Bấy giờ vâng lệnh Chúa truyền,
 Ra khỏi rừng núi xuống miền thế gian.
 Loa thầm truyền gọi đã ran,
 Răng phải trở lại chờ còn như xưa.
 Cái rìu tay Chúa đang giơ,
 Đã áp vào sắn mà chờ gốc cây.
 Ví không sinh quả lần này,
 Thị chém đi hẳn bỏ ngay lò hồng.
 Hỏi người thế giới *tây đêng*, (1)
 Phải bỏ đường cũ dốc lòng ăn năn.
 Thiên đường Chúa đã đến gần,
 Dọn đường cho chóng tần ngần làm sao.

Nơi (1) cao thì chải nơi cao,
 Nơi thấp đắp vào cho phẳng mới xong.
 Hồi đầu theo nôi cha ông,
 Chờ còn sững sốt khôn cùng được đâu.
 Chúa Con xuống thế nhiệm mầu,
 Ai ai cũng phải hồi đầu mà suy.
 Quân dân sĩ thứ các chi,
 Theo Người như nước chảy đi một chiều.
 Trẻ già ai cũng mến yêu,
 Mến vì nhân đức cùng điều giảng khuyên.
 Xem như Thiên Thần xuống truyền,
 Xem như là Thánh tự nhiên khác phàm.
 Cách ăn nết ở việc làm,
 Giục lòng thiên hạ phàn nàn tội xưa.

Hằng ngày trở lại như mưa,
 Khôn sao điểm hết còn thừa chan chan.
 Loa thán càng thét càng ran,
 Lòng người thức hết chẳng còn ai mê.
 Tô La (1) sông ấy gần kề,
 Người làm phép rửa mổi mê tay người.
 Chúa Con cũng chịu thảm thơi,
 Bỗng đâu phút thấy trên trời mở quang.
 Trên không có tiếng rõ ràng,
 Răng là con mít Tao thường dấu yêu.
 Bay nghe Người dạy triệu điều,
 Phải tin cho vững một chiều chớ nao.
 Chim câu bay thấp bay cao,
 Bay liêng ra vào đậu đỉnh Chúa Con.

Nhiệm mầu thực quá trí khôn,
Là phép rửa tội hãy còn về sau.

Chúa Con sẽ lập làm đầu,
Rửa tội thiên hạ trước sau muôn đời.

Ba Ngôi hội nghị thánh thơi,
Không phải một người lập phép ấy đâu.

Phải suy cho tò ý mầu,
Chúa con cùi đầu chịu phép rửa đây.

Chúa Cha tiếng phán trên mây,
Chim câu bay liệng thực rày Ngôi Ba.

Ba Ngôi ấn định đàm hòa,
Hội lập phép ấy cho ta được nhở.

Những thầy đạo cũ bấy giờ,
Thầy Người làm vậy nửa ngờ nửa tin.

Sai người đến hỏi tận tên,
Rằng ông có phải cổ hiền tiên tri.
Hay là thực dâng Ki Ri ?
Nếu mà không phải vậy thì làm sao.

Lấy nước mà rửa phép mầu,
Ông làm cách thế làm sao thế này.

Người rằng ta bảo cho hay,
Ta không phải người cổ thánh tiên tri.

Cũng không là dâng Ki Ri,
Ta rửa đây thì rửa xác mà thôi.

Dọn lòng thiên hạ hẵn hoi,
Để đợi một người sẽ đến sau ta.

Ơn thiêng tưới xuống chan hòa,
Rửa lòng thiên hạ ấy là Ki Ri.

Dù mà cái giầy người đi,
 Ta không đáng xách bởi vì lòng dơ.

 Người sinh vốn ở sau ta,
 Nhưng là bản tính Người đã trọng hơn.

 Thôi về bảo rõ nguồn cơn,
 Cho các thày biết kẽo còn nghi nan.

 Giu Ông Chúa chọn tiên vàn,
 Đi mở đường trước mà truyền khúc nhôi.

 Về ơn con Chúa cứu đời,
 Cho nên Người cứ một lời thảng băng.

 Chẳng hơn kém nói rõ ràng,
 Rằng mình thì cũng người thường như ai.

 Khiêm nhường rất mực không hai,
 Không hề có dám như ai khoe mình.

Việc Người đồn thổi quá chừng,
 Trong triều cung sợ cung kinh tiếng Người.

Du Dè⁽¹⁾ trị nước đương thời,
 Thiên lương tận táng người đời bùi môi.

 Em ruột mới chết vừa rồi,
 Vợ em lại lấy tươi cười như không.

 Đi về ở chốn nhà trung,
 Như vợ như chồng người thế mỉa mai.

 Giu Ông săn săn can hoài,
 Răng vua đừng thế người đời nhạo chê.

 Vua nghe tức giận lì lì,
 Nghiến răng như mọt mà đe rầm rầm.

 Làm cho mẹ ấy cũng căm,
 Lập mưu làm hại âm thầm với nhau.

Dù ta không liệu cho mau,
Nữa họa cập kỷ về sau khôn nài.

Lòng vua thêm rối tơi bời,
Bởi vì lo sợ rằng lời Giu Ông.

Thiên hạ theo như mưa ròng,
Lập ra công luận không xong cho mình.

Cho nên vua quyết cố tình,
Bắt mà canh giữ ngục hình cho xong.

Giu Ông bụng vốn thong dong,
Ở nơi giam hãm như không việc gì.

Cũng khuyên cũng dạy như y,
Không hề có thấy tí ti nao lòng.

Tớ thấy càng tuôn đến đông,
Người giảng ròng ròng chẳng chút than van.

Lại lầm chước rất khôn ngoan,
Cho các đầy tớ được toàn đức tin.

Một lòng sốt sốt như in,
Dù sống dù thác cũng nguyên một lòng.

Là sai đầy tớ đến cùng,
Chúa Con cho được mắt trông rõ ràng.

Phép lạ Người chữa tật tàng,
Điếc nghe câm nói sáng chang mắt mù.

Kẻ què chạy khắp thông cù,
Người phong đã sạch trân tu làu quyền.

Kẻ đi người nói trước sau,
Tắc lưỡi lắc đầu tin vững như đanh.

Cùng xui thiên hạ đua tranh,
Tìm vào nghe giảng cho minh dạo trời.

Do Dê (1) lại gặp phải thời,
Mừng ngày sinh nhật thánh thời vui vầy.
Bá quan văn võ sắp bầy,
Yến diên trọng thể mừng ngày chúa sinh.
Vua truyền cho đứa cháu mình,
Mẹ nó vua đã quyết tình đắm yêu.
Bắt nó múa hát trong triều,
Vua ngự xem đấy cũng xiêu tâm tình.
Đắm yêu đến nỗi tối tăm,
Phán rằng cháu muốn thích tâm điều gì.
Thà rằng cho cháu xin đi,
Bác sẽ ban hết chẳng kì nhỏ to.
Dù xin nửa nước cũng cho,
Thưởng cháu làm trò mà múa hát hay.

Vần vơ trong bụng con này,
Không biết rằng cái gì hay mà hầu.
Chạy đi gọi mẹ trước sau,
Mẹ nó liền bảo xin đầu Giu Ông.
Nó ra quỳ tấu vừa xong,
Vua liền truyền chém Giu Ông ban đầu.
Lòng Vua khí nghĩ không đâu,
Nhưng mà đã trót khôn hầu làm sao.
Lời mình phán trước mặt trào,
Không lẽ thay đổi làm sao bây giờ.
Giu Ông mặt mũi nhởn nhơ,
Vui lòng hơn hớn khi nghe lệnh truyền.
Quỳ dâng (1) cảm tạ Chúa trên,
Lại xin tha thứ các miền quân dân.

Lại cầu (1) cho đến cung nhân,
Cho nó trở lại ăn năn tội mình.

Rồi đi chịu quyết tử hình,
Vui lòng rõ rõ thỏa tình ước ao.
Xuân thu Người chưa là bao,
Ba mươi ba tuổi chớ nào kém chi.

Kiên như sắt vững như chì,
Chúa trên che chở phù trì lạ thay.
Con kiadã được đầu này,
Đưa về mẹ nó chính tay cầm dùi.
Chọc xiên rút lưỡi mà chơi,
Xỉ nhục hết lời cho bõ túm gan.
Nhạo rằng chẳng sống mà can,
Làm cho bà túm lá gan bấy chầy.

Báo thù bà được tận nơi,
Có như thế này bà mới yên thân.

Thỏa thuê trong bụng muôn phần,
Từ đây bà được an thân đã rồi.
Con chiên bốn đạo sụt sùi,
Khóc thương táng xác Người rồi năm sau.

Hình phạt Chúa đốt trên đầu,
Làm cho cả nước đã hồn ra không.
Vua kia binh mã rồng ròng,
Tuôn đến phá hết sạch không lầu lầu.
Quân thần chết cả với nhau,
Cung nhân mĩ nữ đâm đầu xuống sông.
Nhiều người chết giữa cánh đồng,
Quân dữ bóc lột nằm không giữa trời.

Mẹ con con điếm kia thời,
Càng chết khổn nạn người dời mỉa mai.

Phép mẫu Chúa phạt chớ ai,
Vì máu Thánh Chúa cáo nài mà kêu.

Thực là hình phạt như nêu,
Cho thiên hạ biết là điều không oan.

Ai ai thấy cũng bàng hoàn,
Vì tôi vua dữ không oan thí nào.

Khắp hòa đâu thấy ca dao,
Phép Chúa công thẳng tơ hào sót đâu.

Người làm nhiều phép nhiệm mẫu,
Như khi bão táp khẩn cầu được yên.

Nhiều khi nước biển dây lên,
Thiên hạ kêu đến thì liền tan ngay.

Lại còn một phép lạ này,
Đâu người vốn mất bấy nay khôn tìm.

Thầy dòng kia vốn không yên,
Hết phương tìm tôi mọi miền thấy đâu ?

Trong lòng khắc khoải buồn rầu,
Bỗng đâu người hiện phép mẫu bảo cho .

Thầy dòng mừng rõ nhởn nhơ ,
Đưa về kính táng nhà thờ Xứ kia.

Vui lòng cầu khẩn sớm khuya,
Muôn vàn phép lạ chán chê nhẫn tiền .

Kể năm hâu đã hai nghìn,
Hay còn sô sô như in thế này .

Hằng năm hễ đến chính ngày,
Giờ Người chịu chết lạ thay máu Người .

Như gương sùng sục mà sôi,
Khỏi giờ ấy rồi rắn lại như đinh.

Ai ai mắt thấy cũng kinh,
Ra kiểu như hình tiếng máu kêu van.

Xin thương xin thứ xin tha,
Xin đừng có chấp tội ta muôn đời.

Hằng ngày tiếng máu hằng can,
Hằng xin hằng giúp hằng van trước tòa.

Cầu xin giúp đỡ cho ta,
Phép lạ này là phép lạ khôn suy.

Đội ơn Thánh Cả Bao Ti,
Xin thương cứu giúp phù trì chúng tôi.
Được theo bắt chước như Người,
Kéo còn mê mẫn sự đời âu lo.

Lạy Người Người khẩn cầu cho,
Mai sau thọ vực thiên thu vui vầy.
Bấy giờ tớ tớ thầy thầy,
Ở cùng làm một no say thanh nhàn.

Là nơi vinh hiển bình an,
Chẳng còn hơi tiếng phàn nàn tội xưa.
Cúi đầu lạy Thánh quan thầy,
Xin Người nhớ mãi hằng ngày đừng quên.

A Men.

醉臥之夢求索
詞茶何以榮
吳塘崇顯平安
儉頤辦全官禁
收數奉城手致懶回
於吳少綏敵醜清陶
庄辟帝省樊莊畢和
呼歌忙買恒相何滿
血綢

更辟沒法還尼

願取本耗聞辟坤尋

禁洞真本空安

中憲免快盆油

禁洞棚燃眼如

檻求憲嚴禁

計解候也解辭

係旦止躬

飲方尋鐵每渴覽兜
体魄現法辛保末
送術放鑿並除琳真
問萬法還戰變眼前
笑群數數如印体尾
參馱顛死還名鄉馱

103b

崇福布瀨

瓊如鞠
上相寬撫驚

呼依呼怒呼放

外景人赤踏吏如釘
崇福如刑嘴彌呼噴

吁行固拖罪雖同蓑

恆呼恆枕恆負略產

法還尼哭法還坤雅

來呼拖施宋楚

殊曉扒碎加臥

104a

振聲要特舉

尽堪

安稅中肺詞分

昆簇弦本道深深

刑罰主幽通頭

希冀兵馬湘

君臣龜奇貝饒

錢身上苑
苑更同

固如休退晏買安身
自低晏特安身色末
失恆莖先馭宋醉晏
源旦破敗亟空編了
官人美女貌頭半掩
董典卦辭獻空坤厄

姑丈之與真時

強冤困誰歎哀嘆故

法牛主罰渚堠

爲難聖主告柰痴叫

寔吳刑罰如標

朱天下別吳條空冤

塲之寬袒蓋恒

爲罪希其空冤誠革

泣和嗚帝散謫

法主公倘釋毫筆光

取而詔法冉年

如敢憲盡退求持安

穀敗涪淶祀達

天下畔旦暉連散衄

湯湯中憐昆尾

宜別浪子之名麻候

綠陰繁密

奴進保呼頭極

卷之三

景運復古，利歸多福。

王布惠氣絕空濛

卷之三

樞 銳 麵 翳 眼

卷之三

東方朔名漢君臣

卷之三

宋玉宮人

未報始決死刑

春秋諸侯

堅如鐵
亮如鏡

昆箕趙持頭尾

極杆梓祐赤制

樂浪莊布庄

朱晏
隋
肝

耻辱歌送朱甫贊

逢術羨奴正西捨鑑

主運支遁扶持選占

既進既歲暮節餽之

憶秦娥·姿情約端

宋奴呂東坡謹罪命

吏少郎標坤頑

朱各首四特全方信

沒羞歟如印

油鞋油托拱原沒羞

吳差苦個旦兵

主昆朱特相曉燭燭

法還馱助疾藏

病暉暉辱列燁相賊

几庵懿泣通衝

馱毛毛延珍須漏權

儿號歌略妻

則祐勸頭信凭如駒

天下都爭

是厭曉講朱明道卷

由善東返沛時
表

棚鼎生日清

極告回

按廵重休棚鼎主生

嘆奴青色決情魂

青御貼帝秩漂心情

判浪招回逋心條之

搏仕班歇庄期馳蘇

賣招而路乘謀囁暗

油呼婢若拱朱

役馭兜兜趕過燈

中朝耽耽撲鷺嘴

由瓶治篤當時

天良尽喪馭代喪

俺膾買麌皮來

蟠俺吏祿鮮其如虛

該步於堆加中

如蟠貝獸馭世嘆敝

樞蜂躋趁千忙

浪秀付勞馭代嘆歧

希宜息憊羸

覘駁如蟻淹多勞之

朱嗟如搘金陵

立謀而害音兜貝饑

泥些空料宋廷

女禍及巴蜀乾坤

恚毒添綠哉畔

黜為怙怒信噏樞蜂

天下繞如涓涓

立巒功論空衝朱僉

宋年毒決故情

扒麻更伴獄形朱衝

樞蜂躋本從容

於琨搘陷如空侯之

拱勸拱代如依

空空固覽俾卑鹿毛

個榮強囉旦冬

歇講涓人庄橫嘆嘆

和氣無間。其一曰：「人說我好，我說人好；人說我壞，我說人壞。」其二曰：「人說我好，我說人壞；人說我壞，我說人好。」

此亦爲其一端也。蓋其人之才，固已過人，而其學問之廣博，又復過人。故其文章，雖不以雄傑之才，而能獨創一派，自成一家，實爲世間之奇才也。

恒韜召吏如涓

坤年點歇群承遺

驃神強功彊蘭

意歇試歇庄群埃迷

蘇吳淹衣財祺

取而法若晦迷酒歇

97b

主昆祺茹清召

捧兜人僥幸逐翫燒

達空志嗜燔燃

旣吳昆後垂常酒天

拜宣歌載召條

飾信朱凭從朝諸莞

鴻鵠裡踰高

鸕鷀喫飴柱嶺主昆

98a

法年寔述智坤

吳法詔罪嘗群術轍

至昆仕立而頭

招罪天下略粼罔代

既寔會謹清召

空歸從歇立法如農

沛推生辯意年

主昆儉頭駭法招低

主咤嗜判達運

鵠鵠聽踰寔勦寔

既寔印定彈和

金立法似朱些特如

仍禁道麟仰吟

覽馭而五畔占畔信

旦班進歲色未

促登奇買貝釗強添

閑睞邦命主傳

喫塊棗炭半汚畫詞

鑄神傳吟色囁

浪沛呂吏者辭如初

弓船酒主當罕

也蹶艸庵森徐榕移

杏宜生果各厄

時招詔旱補衄熒熑

唉歎盡界東西

浦補塘錯鷺毳妥稚

失望主也旦貯

迺塘宋穀秦琨而年

97a

九萬特稼堦高

堦濕塔牋朱符買衝

田頭燒蘖毛翁

瀋辟軫率坤恨特免

主昆辛世冉年

埃及供沛田上頭赤田上稚

章民士庶各枝

號舉如若社該沒朝

袂蕤瑛碑勑夫

勑馬仁劣共條講勑

貼如天神牛傳

貼如吳全自然格九

格安屋於役少

哩憲天下莫誰罪初

宋年詔旨繙錄

傳衍各祕屋期覽之

樞峰屹嘆謳愁

閉異空別號鹿崖侍

猢猿諸特余韌

屹嘆條起傷丘漫命

孤哀庄恤僕情

宋天神宋現形喊殿

拯殊代歌曲漫

衛事鞋代見事衛鞶

樞蜂拉翻墮頭

鄉菴召累略婆每菴

鴻帝效嘴座移

狹如屹嘆清台森回

隨身碑先達燈

瞻真貝蛤空喜棟帝

恩神教養磯台

樞峰感謝旗翫強

旦萎敷色奇坤

閑晨離別麻算役命

勑信慮主天庭

伴共禽獸一生者塵

躰粘效異黠安

塞峰貽旺庫屬巾代

狹疚狹平寂遇

放任空後愧光如空

麻哭埭坦趾同

禪旗異黠天猷農稷

隋金碑先達燈

瞻真貝蛤空喜棟帝

越舟陰諸旦坡

憲常毅賜眼憚見憲

毅欺屏泣過毅

毅于電靈中躊躇

叶歇扶訖平安

朱船扒破過全旦泥

主始自在清台

於共仰從代之亟綿

大至樞蜂色卑吹些事跡

吟憲救越略妻何代

儉頭辟臺極牟

便罪天下紳鳴樞妃

朱昆宋世而歇

楚常毅賜眼憚見憲

吳端文獻美苗
樞蜂後進貞年
裕馱別李許詳

至賢繼接跋蹤唯傳
拱生端公哭汚主鄉
色卑裕價最常如些

楚期楚揮生哭
欺節希興送代
參天大帝降生
智坤湯沟論底

略主共瞻寔哭罕死
傳折晃被每焜熾命
爭權劫議賊命耗压
私室提防歛必过危

送曉行至鮮卑

強添塔賈坤仁

恩造主吏宋朱

台翁狀壯嚴署

功慎密貽苦未

初吟志旨發京
保祿立決色衝

恤之憐之如敷矣
桓鼎勸保仍軍更因
奴連呂吏坐之如媚
佐料朱奴精恤諫退
共饒煥胸圓盈安精
傳哭處決死刑能翁
批憎刑苦相鼈用移

仍取奉刎鮮供

處歎坦嗟金山

些低空敢如菜

里刑無抑如哭

既未橋麌伶之

衆辟益謾色未

辟欵懷至至尋

哭形每事清旨青詞
欺旦帝設得傳良拜
節揀廚麌獨坐些
啜歇色保奴和揀厨
寔吳刑苦極刑珍哭
移哭朱瀋事欵每懷
呼傷晃閃空群諸鳴

92b

吏特趨禡極形
批憎曉意冉冗
見弦奉道秩命
皮哭喬史輪翁
批憎連內倘冰
每事付默主卷
悉取盈獲安稅
陳粉构梓中城厄
即時即速衛庭中城
或哭嚴阻格帝嘗座
俊塔肯折尼浪哭退
昆生色返保辟歸衛
恒朝尚約薨為道庭

93a

安念死節見榮
掣邑功名重之
焯仁麥芳菲^等
嗣迦燭泣人民
哈覺希興閉睞
盲哭綻泣每塊
妣嚙嘆許惄惋
收否晦約奇朝顥董
而朱各主列中京畿
敵醜牽辱火之狠毛
肝臚效人憲神眼如
吏群歸怨朝而朱取
森拿孔取鬼送獄中
爲別休祿於中略末

俸鹿奴陳宋 鄭正

古時披葛真稱俚
持護嗜法選寔哭道公

天下鼈僕閉睞

空信空服道公試常
仕而朱絕祐牢老尼

91b

矯群迷沈中憲

從鬼志道主勦罕灰
馭公迦倘從吞空差

希常喰吟哭垂

覘鼓如蟬希啜琳
希強息陣哈之

惠希當賸沈醜

覘公迦倘從吞空差

92a

仍歎美重情深

僕希心五音兜旦呴

宋歎轄另置安

矯蹇希共當煩當喰

膝歎奉制空喧

双爲奉道奇汚吽數

朝歎歎買跳哭

外城防度沒敵蹤追

俸鹿喧僕晃歎

終車赤綻旦琨貝命

相之晦之事情

牢番主吏現形心牢

主浪座高志帝

昌枝尚約而牢朱命

貉尼正寃吳歌

輪轂輪走遼寧

香鼎奴只直伶

鴻業宴席席

批憎喧簷貢欣

所朱符水昂藏

空懷空惄空驚

批憎色脚移堤中達
位中各處空衝朱命
批憎效朴神京奴紙
劍賊天下凶移腰身
即時戰所被褪身迎
恚歌戰振凭鑛如釘
油奴志研特命拱甘

法牟黠主達而
批憎皮細且坭
哭外陰保浪拜
吉鼎蚕仕極掠
蓮吾蚕無空報
旦鼎奴限如印
批憎僥立息命

朱歌待水走貪用移
奴連歌握用移綻瓶
痴喧老少補柒竹呻
如朱善楚旦條室他
格買鼎女漁和買信
蓮高倘襦奴腿失驚
決字主奇天庭哭西

89b
憎瑪旦帝更強
空群計安放收
謂仁禹寧貯貯
憎瑪城市外中

批憎中膝搊棚
經營布置恰常
當欺塙搊角浪
批塙塙叢叢綉塘倘冰
撲取才另料澄沂
塙塙叢叢綉塘倘冰
批憎瑪那准天世同
塙塙叢叢綉塘倘冰

90a
批憎買吏兩还
矯群轂几吽叱
珙群轂几諸信
時蹀盃泊共饒
朱年左奇批憎
俸兜喧嗜遷羣
只而符水終身

加林城奇痴算轂條
哭如敷買達條異端
黝為空曉識傳而牢
只祿道宴而頭痴罕
沛術公論底朱精詳
憎瑪吉砾芸常劍安
眾些計奴如神至退

段未買史会同

妓餞各謫每翁沒汚

批曾統轄西邊

得志泣落亦傳道公

輒籍号講色衝

閉皋論吏於雄支垂

磋誠塔壘而基

輒籍於帝寅遷謁勤

空色數泣奇汚

吉吏韶道誼千哭得

由義送化當辰

貽忘誣諱折得忠良

那彼圣奇若常

希扒麻折為坊說復

吏金至奇批曾

批術捨因苦楚切他

主朱天神送哭

寔哭法選歇些用移

批曾欺心哭東

東連喧嘴於泥京城

曾瑪哭淮時名

異端落道橫行班灰

歇連糧奶督退

奇園益友目歇共迎

双鞍欺於独塘

天下跣道衣昂寔歇

旦光如休哭標

歇些孫旦痴跣拖輜

段末買吏会同

放饒各善毋翁沒汚

批憎統轄西迎

得去泣諾麻傳道公

瓶箱導講色衝

閉目論吏於雄支至

磋誠塔疊而並

瓶箱於帝寅遠謫勤

空色數詮奇汚

旨史韶道譴干哭得

曲義活代當辰

瓶箱誣諱折得忠良

那波圣奇詔常

希扒麻折為榜說被

吏金至哥批憎

旨史韶道譴干哭得

主朱天神送哭

瓶箱誣諱折得忠良

批憎欺公哭東

希扒麻折為榜說被

憎瑪哭淮時名

旨史韶道譴干哭得

歇連糧奶督退

希扒麻折為榜說被

双該欺於独塘

旨史韶道譴干哭得

旦亮如体哭標

希扒麻折為榜說被

87b

臥些韶道色赤

時臥細旦沒堦府城

謂吳貉名辰名

族之拔目異城嗜心

志臥沛病轍辭

知之摘之只解沒堦

批噃磣三段末

哈奴以嗜段末奴疎

得傳蹕魂閉荼

朱特少証法初主傳

即辰奴蹕虹連

天下奇汚則袍亦嗜

史群於府設邊

吉得寡莊討貿謹那

晉房趨助歇茹

仍赤秋龜寔哭慘儻

得朱姓吏祚詳

朱族乃諸視常沛信

法牛道主上天

矯牽佐倣空堅設安

得少法遷戰岐

段更呂術城奇沙瑪

合同眾佯求呼

朱特立定德信每謂

傳朱天下沛曉

疾症眾落除饑令盡

近占謂卦分明

中經信敬意誠眾歡

86b

兜之 嘴嘎唵和
几凡 叟答雷退
徐朱旦 耳叟移
法忌 鞍主至尊
天下堵旦舞萬
樞妣僨五生情

攢拂鹿旦燕唵鶴雍
儿隘不遂拱坐直異
俸叟我旦即時色宜
寔空志法助勦彘昆
朱彘昆色諸群占難
凡吁韶道叟弄病命
祐朝唱哩不平寧惺

87a
叱增中脾刎安
他胡宋奴吉大
差命一定貝命
豕尋塘塚旦昵
叟尋端口哈群
段末叟走週逐
旦覺天下寔冬

強添講鮮強信勦敷
叟決從條制辱而榮
以瑪禚不諸明道卷
叟講迺抹術道主昆
賢參仁劣不計曷忙
仍送近便底朱亨惠
呂更拥之如端壯吹

輶其主色傷情

恩遠堵宋如形喟似

夙憎故貌毀世

主晃須宋寔哭凜恩

保篤伍歌保干

術事瑰朔晃絃鄰尼

天堂鼓驟猝酒

袖毛揀翫羽局付交

主空惜恤絲毫

庄吉恩節審庄宋朱

福卷寔色楚敵

圣神恩公吏朱苔毛

勑如焜熾於中

講沒排講諸衝諸末

歛畜放既辭馭

安唯呂夷即時自如

強韌強盛強加

萬辭萬禡寔哭凜旨

志款瘞瘞安喟

馭保法柴空志貼之

柒宋法遇昆茷

真奴塊宋主即時痴貌

奴呼諾主既末

昆呼諾主即時痴貌

眼如奴員懿容

嗜恨法則無空凜退

嗜尼沌拉每堪

娘丐俸馭撫助馭世

批憎感隊謳散

浪主法則是哭威灵

些肺尚仁買生

主晃蓮帝現形刈燁
極皇如雪如綺選代

極形極日恪常

84b

宗徒蹠帝匹馭

僂連博核歇啼用移

批憎祐覽盈哄

叶如茹於清台盈圓

主晃召雉略鼎

跪而法署侮臣相忍

批憎中臯空安

叶主行倡辭慣而之

爲憲毅公諸推

謙讓另一主時而綺

次仁哭多天傷

些肺批施每塘如競

主傳至倅冉年

批憎哭頭特韶略先

末哭烽勦懶

油瓶鞋托空涓羨榮

主晃判保店吟

略鵠諸旣時垂^上至眉

空聽吏屋祐牢

既君清而沒君首亮

主冕貫吏回頭

唼雉哭吟略斂在命

85a

83b

代之劫之春秋

他胡電電拉獨空山

賊權空古塚欣

天堂鼓驛亟須朱眉

朱罕貉樹而立

朱天下驗黠尼如印

批憎懲之惡信

強鼎強賊強紂欣初

嗟歎不遂閑睞

酬安弼之猪之鍾未

批憎叫主叫俟

主連朱色許詳相曉

批憎強曉批抹

強信強効惡歎強於

三解故巖術署

管色痴瘦戰承釐步

宗徒越波正嗣

波濤搖旦困台鍾鳴

批憎肆經哉非

俸喧嗜旦堤陰命

馭連惆撫妾情

故達賴活如形坦退

憲信空賊罕仄

朱罕我閑用移失驚

主昆買恤傷情

殊迺哭越初命猶罕

未傳屏湖遼安

空特而沉破船歇些

84a

主昆判保真之

浪而紺裡於壅而之

經紺眉哈物趨

蹠柴山裡冉時買哈

初萬益利數尼

主達把倍柴拜妥悉

焰灵主爐烟之

台臘盈尾惄憑台

蹠真蹊蹠共柴

恒韋強効強醜座移

批噌狀人善時

槎蒙貉俗吒臘達朱

自臘順八門徒

主昆買改批噌哈曷

冉年意思貉尼

義哭破凭庄侏詞代

主昆撫達遷鴻

茆塏推別悉臘試堯

主昆判保浪蚤

衆拜低哈体茆沛疎

批噌狀人切除

疎浪哭主吹蘇昆臘

主昆用免如嗔

判浪哭寔主吞燭朱

主昆史保根由

浪蚤古意底朱駘尼

而始至金凭台

達咩哭破哭眉批噌

余嘆緣起愚

嗜榮術准天都自勦

翁晏頤祿書尼

吩咐貼底朝人綱封

皮達咏段还宮

傳朱安塋於中丞堂

黎樞自細天鄉

翁晏內庄初授貼代

色饒家屋貨財

匹毅須裁施朱几負

道年強倚殷勤

車貳護方合仁唯傳

拱條擣意主達

粟軒罕吏印貉榜鑄

天經地緯中稱

至經各部朝勗請諺

絕塵虛境欣

取代則恬謾嗜法牟

奇代常凭季亮

芳委通別略委員奇

計自頭歇痴移

主吟骨格黜為少牢

安移莫奇同胞

恩達燭列如瞿中惡

脫冕僕主倍憫

綻術盈尾過澄吟姽

批憎撫疑哭沾

主達傷吟莫姽吏貳

忌命驕傲易耽

朱年主色糕駁愚知

人頭該治台為

坤頑於世徇趨空如

矯惡天下艮魚

持浪主沛忌如痴塗

批憎芸業船縷

寔異古曾生涯於代

主昆宁世仰馱

英而言徊遷鴻儂台

恩達主宁朱吉

惠信歟之強鼎強欣

謂神再宋賜鎮

聰明辯判坤頑塗肴

靈辟虎分真珮

讓料壯祿色苦恩達

果然恤諸報佃

蹠竊吝蹊敢吁相從

勤勞哭方臣忠

最嚴景退之從惡討鉅

故尋哨吉拔柴

時憲農漫坤台莫雄

真湯迄避黜冬

仍之害你家童每知

悲吟柴吏車故

底朱沒屢愁悲否鼎

靈辟意惑景台

祀之番把差柴朱夫

覽感赤吏齋饒

悲景松吏去鬼方

尼忍煩尼巾龜

貼初本色搬掃侍杠

妾室敢負恩私

牢松底妾撫杠朱停

畧委憲妾丁寧

敢呼同死同生其私

堠之贊僥脣娘

散鎖涅王肝礪修儻

泣和中戶外廊

潤之諾稍乞竹柴繩

酌是苦酒油

收咷計海畧委嘆架

娘袖自隔麵松

沒命守節一方冉牢

杏頭敬願忘求

底朱合吏共饒從茹

婆代審平官戈

送吞合麵啖咤蟠軼

殿脊盈捲無穿

跔資群底流通旦蜀

衣吳嗣刈初吟

望盡筆答嫁排沒篇

大至此增事跡

辟主刈燔無旁

色別自略性終頰歌

道姑自課題初

永信弟別信弟回家

塗坊昆色術始

庄今朱別底吒嘆煩

真湯色迥黠年

昆醉牢女於安沒命

悲吟敵嘲朱行

昆牢庄內丁寧吒之

味朱從幅書訖

塗趨漫怒塘其強蘇油

嘆吒渴極色數

僂昆之吏趨龜鼎勦

獎鑛初等送核

獎擇用宋卷啓庄吞

嘆吒勦別忌塗
翁晏嘆咀歌吒
黎樞斐喚古哈

庄時拱托朱末喬催
哭弘娘吏渙沫俟台

虧空永攏謳忙
私教女底海趁朱碎

唉孝私色回呈
於茹迎點箇吟

仍庄咲泣情妾怡
固怡憇妾愁西油之

王見者多發憇
其子也亦然
人謂之曰
此子不凡
子曰吾生
於萬物
之中
無以爲
貴
人問其母
母曰吾夫
有氣力
而無才
子有才
而無氣
力

78a
子曰吾生
於萬物
之中
無以爲
貴
人問其母
母曰吾夫
有氣力
而無才
子有才
而無氣
力
人謂之曰
此子不凡
子曰吾生
於萬物
之中
無以爲
貴
人問其母
母曰吾夫
有氣力
而無才
子有才
而無氣
力

辭初翁廣第仁

朱馱尼於余春杜如

生時防度畔眸

中酒更赤從詞書封

吁歎按驗宋通

哈哭苦至寓中允壅

天批喧別岐申

哈哭苦至寓中允壅

黎樞麵判如鉤

哈哭苦至寓中允壅

庄灰庄退庄醒

哈哭苦至寓中允壅

龍二咲翫書哭

哈哭苦至寓中允壅

讀書買別衣亞黎樞

哈哭苦至寓中允壅

書浪

黎樞晃因

酒速幅書

計接緣由

呈吒嘆別

奉碎色决

沒節童貞

吒嘆狎情

朱罕沛追

黎城逃遁

近此箱吞

買返輒得

鶯尋旦帝

奴色體僥

奴主別碎

塘塢車吹

奴筭昌更

鑽鉗貼改

賑貧赤碎

計歌曲送

共碎昌傳

旦朝次牋礼君

者玩退俗術庇天堂

黎樞喧別許詳

想命貯細天鄉圭玷

闭數回虛內哭

夜罰仍底朱吒嘆煩

悲吟那令主傳

双親停群百年墜尼

白書捨於中福

底朱吒嘆別嗣吳晃

遷台意主天門

遣朱君左緒咤財車

咷中殿至判哭

判浪志至托少如文批

傳宋奉道碧圭

細琨永壳整肴衣冠

夭批喧嗜全須

僉家人更垂盡依拜

始些苦初吟

舌塗病疫薨崩齋榮

仍臥廚渴共防唼呼

垂牢更古於連貝弦

還遷達志全傳

家童教几連呼奏咷

徘徊中胞諸信

聰祐極悔恪爲常人

真渴吟志沒歌

夷歎吒嘆戈共

極外別辯胞中徘徊

算鬼計吏曲接

朱吒嘆別矯臥安傷

双派兌湍退常

嗁聰夷節啞娘杜屋

竚高嵯塔塗骨

招扛之底咩澄工夫

從客吟待余秋

色修朱梓功修矯痴

旦吟晃色術姑

待歎吒嘆歲蕤仕咤

道移逝黠辭咤

呂術逝黠辭劄共吒

三進蜀襍歲花

春移夏吏破戈聃

嗟吒節別晃吟

娘妯其恨坤旨哭私

仍之只决沒羨

翫中了之鑽粧漏之

員咍意主冉牢

底朱價主論鑰培壘

畔否差至天神

哈諾五員云之保吞

浪飭修道於代

嗜飮色透旦堤天庭

尼些哭僕奉行

兜信守保伶之朱咍

正香月獨更殘

嘲噏倦嬌哭嘆遠船

哭泣欺買生哭

離浪覽凭嘆仍看房

昆劄車抬活殼

歇侮如史衣僉把作

竹之物痴吟魄

羨群於走昆辟虎劄

見辟如提於辆

昆該羨耗店頭獐浪

色喧唔嘆哭嘆

走喧娘哭憇強恤退

笑浪莫攀樞喂

因牢春女補辟羨尼

碎群僚義於低
吟英志別吟空

數辭徐待桓鼎顚毫
犧身虎鞠極憇醉虎

車欵節別信节
身碎孤寡恰之

傷弦肉彌彌油
人傭慈母賢妻

愁嗟慘塔堆邊

如針略麵如杵中搥

是些初拱別塵

致修節恪齋人悲吟

箇歌更悵昆蟲

虛唔色特於始塗

黎樞更改啞

尊翁叶嘆哀矜几負

凭鼈天主把恩

古鼎昆更術財如依

翁喧啞內係為

傳宋苦酒送術奉家

娘姐唱見嘆粧

歌其如倅莫亞黎樞

敢呼嘒晦縹曲

或哭沛等大夫庄哭

晏治翁嘆祐戈

嘆黎樞更術如些庄

翁詠詩覽歌遊
娘姐覽歌虎鷺

黎樞自吾術如
敢之庄敢許哭朱詳

該術終鄙真渴
几和苔何真渴

油塗嘴匙嘴鑄
平舌甘韶皮庄喚

踏曉凌亂奇城
陞机些料買高
扶轂扶吏排之
青之漁城移真
鼎移霜雪飽醜
鼈喫車轎迎昂
捨流哭客宦人

瞻馭道怎應名車貯
矯痴沛咎花桃喚皓
怙匈報劣尋排子緣
鼈迺里色財，細琨
鼎術花黠惲馭娶良
進行沒屢麗莊近弓
趨朝左殿衣巾熾熾

旦貯貯別訴詳
外也進几蹠侯
聰祐吒嗟歎吟
落鼈袖蟠羨花
者嘲而几貪人
法辟呂趾車洞
翁派始四驥青

轎吒美略車妃袖
送園秋術珍鹿逞肴
馨樞中胞惲台吳庄
蹠車庄敢鄰那旦貯
旦共吒嗟歎中沒唇
吽如君子沒魂振令
狹之從几修行狼身

70b

和諧私色亂噬

徐吒敬嗟諸移散枚

施私底毒而轉

歎歎景候下矯馭怙謹

朱私援巢修剏

翫尾屈合翫斂沒斯

於低祿嘆敬咤

恚辟警庄衛茹女光

翁要喧歇略妻

恚強傷恤娘妯討負

共饒昇料沒眷

信世祖預恩遠迎巨朝

尋馳色過對秋

想中人力培求特與

凭憲毫忌最嚴猪

略登礼恐斃伎几貪

底朱攢冉福運

遣昆夷特益真呂術

凶殺鱷泊糸絞

免吳特福砧之貼代

送卷沽等劙瘤

有求必應庄差伶

黎樞有於黎城

玉印庄曰麟行庄差

舌吞像影判哭

憐憲天主吳垂黎樞

油塗疫病詛咷

黎樞淫嗜求朱時參

71a

黎樞有於黎城

玉印庄曰麟行庄差

舌吞像影判哭

憐憲天主吳垂黎樞

油塗疫病詛咷

黎樞淫嗜求朱時參

覓翁答呻吟情

信見自永歎長

愁深如波濤浪

房空近對辭遠

吟袖買取事情

色蠟韻生呂術

於共吒嗟默惡

憑強重凡忠貞從義

翁妾傲接坤塘晦牒

色傷見更恤情妯娌

理鹿壁陷緣齡朱行

軼耽奴決童貞沒皮

女節隣底虧閨冷透

詞術改移初軼拱朱

待節默意見姑矯痴

憲見守節盡耗從憲

道常和色印中憲馭

易番色跡中代特油

待松噴余近秋砧之

產時妾拱決故尋孔

詒之嘯之怒氣如塗

於茲合瑞坦蕪

娘妯蹉祥美吒

家流從一而終

馭畜戰紀貧盈

牛原出稼從夫

虎石多娇女兒

呼宋輪道綱常

鼎辭忤晦縕由

疎泥吳客趨修詞

少落童樣拱如柴

旦財聰極劇糾轂柴

鄭惠傷几牽巾

餘色驟泊枝分朱曉

忌馭仁劣願求

或哭天主感收虛吳

塗坡格罷貯賒

想翁蒙廢沛哭回呈

双垂中胞諸行

袖翁戕祓再行撲邦

翁泣寔几肢肱

移櫟漫受郎康之坤移

責塗醜想事代

宋年意主送卷遺哭

退之喚捨宜如

備欺移格方車同遠

想中迎黠醉吟

衲之痴把美拜朱行

啞和群牧丁寧

鱸掉近巖分明憲誠

五馭燉歇真情

尋柴諸覽至命諸衝

敢呼畜女蹊路

柴術貽石償功敢況

貴乎尋特馭術

贋尾呼咤封詭底行

底翁鼎臘消用

陰哭貼改底蒙報佃

叶翁恩願主達

朱亟黎吏術訛奉鄉

藜樞躬祿泊鑪

謝信鬼客差僕几貢

啖馎色亂殷勤

時辟邪願默分至達

双痴菴恩床紝

醜翁凶拱志畧拔柴

駔馎辭謝吻訖

呼馎矜吏辟勦回家

藜樞自披馎監

侮吒懷美恤車中憲

槐西辟主天宮

呼朱藜樞術共嗟咤

駔馎自帝呂哭

做嫩蹉跎菴翁圭初

齋鼎燭蠟油涓涓

破中移臘時皮旦琨

翁要蒙辱帝宣

覓信弟子歸來哭朝

倍鑪呐漫道遙

五馎燭歌溫高呈那

魚辟迹解齡

破尋燭蹉信柴永潤

黎城醉刲貞末

情棋吏覓從馎檠修

黎樞賦旦辭

者朝而几賓人妥嚼

触景董僕傷古

晦淫圭璧竊尼龜世

疎涼主於方車

修行買旦寓茹徐低

触歌坤別忘榮

略艱心事買排煥哭

栗辟歌瑞增焉

尋榮車辱許臣毅移

柴壁黑更黎樞

篤蹇蹠主週蓬方外

奉歌吳季莫才

射中道名獨外功名

祛蔽和志沒命

秉之決志修行如翁

柴枝色逝黜冬

壁尋逝黜辭中諸術

始終呂決沒皮

尋守朱覽立時買催

謂數信息車洞

急遞拱節再回奉鄉

凭翁修道授養

想柴辟吏感傷平遠

中送鑛泊余銅

石哭贖底余冬安塘

逃詔并堵行糧

群餘余雨呼讓朱翁

兜身淮江寓如
決志修沒道宇

家人尋攝鄰那

夜泊講讀嚴昌願求
寢色圭隣想鹿事始

宿泊一拱城

略哭祐孔庭

斂哭紱移真

礼末首仰哭

斂哭紱別家人和共安

黎樞礼殿移真

斂哭紱別家人和共安

扶棺斂駿車洞

斂哭紱意趨制從之

謳哭吒嘆傷為

尋些買沛祿錢方尼

他鄉遇故朋

仍取庄首鼎廟燐哭

者少几牽疎戈

此祐志別忘些宦林

跣哭勝度余尋

家人鼈僥俛零依拜

馭箕圭牕鹿伍

落鼈羣似如柴沛庄

石棺鷗寒認倘

馭尼凡倅鹿平柴些

柴些相鳳般牙

想澄面曷怪車馭壅

尋些買沛祿錢方尼

仍取庄首鼎廟燐哭

此祐志別忘些宦林

家人鼈僥俛零依拜

落鼈羣似如柴沛庄

嘆延盤尚思量

共燒只決沒憲

敗故翁亂忘時

謳哭些決審危

移真走喰燒故

佐和願廢縣卅

祛移藩卒光陰

五
廟迎辭女勞功是之

乘黎儀化舌欺扳柴

酒毒歲月數朝移之

龜亟參國先馳先驅

龜之吳庄過遙徑尋

色逝醉玉點醉強退

朱年買覽格刑變初

紳塘油扳切瑜別龜

修行色金解輪

況之信息僥幸命鹿

黎祖決志修數沒皮

故參吏沛呂衛奉鄉

呼朱顏色恪常平生

朱年買覽格刑變初

紳塘油扳切瑜別龜

修行色金解輪

婦時付把圓為
嘗尋仍謫貯之
油肴諸覽見些
初吟漫石平寧
產堂凌吼每卅
蹉尋唯心探灵
輶歌那令吾哭

古傷吒嘆時術養親
柩中道差般勤晦查
喟車拱拂逆更移城
王君歎奉道參數秋
道參數几邀逢黎城
枚吟更扳小生庄哭
蹠嫩路憐衝葩蒼長

馭遠客佳他鄉
破戈輶諾車汚
近醉肴諸覽榮
能行諾相潤之
其花蕊韁都擇
油柒修道走高
矯吟信息坤通

掩吳波楚坤塘海曠
院酒否計近醉色迷
輶歌言徊切旨中意
嘆泣榮空遙冬修行
柒勦車格途呈方帛
朱辟移見道遙伴共
致時拱祐呂術拱保

弟吳弟子拜覺

始陞辟祔詔詡數礪轂

悲吟世忌役尼

衍帝肯祐尋柴拜庄

触臥苦迺疎浪

肅碑俎願朕躬之臣

詡數礪轂

諸曾報答宦人一毫

有子奉子服勞

吟翁代祐方帝撫茲

北湖南越祐之

免哭朱覽回為番尼

尊翁宜內明相

嗜浪弟子詩詒寔他

有子奉子服勞

嗜浪弟子詩詒寔他

昆璧玉特術始

鑾升進饗已吳祀功

軀臥條拱以惠

疎浪侄子恩翁辭重

勤奉之敢計功

毫章日月燭紙如印

悲除那全翁傳

尋柴防疫余年回期

翁詒拜嘆祐故

徒那朱僨柴拜任術

別樂垂定而期

五道辭復爰之功全

僨時勸愈多明

流吒美撫狎情女之

前吳弟子拜莞

始暨辟秋汎數磯鶴

悲吟些是役尼

行帝肯祐尋柴拜庄

駟馭苔徑詠懷

衆辟廬願朕勝之臣

汎數磯差韓恩

諸曾報答宦人一毫

有子奉子服勞

於翁代祐方帝撫茲

北湖南越祐之

免哭朱僕回為番尼

曾翁宜內惄

嗜浪弟子詩鮑寔他

見空更特術茹

驥升進驤已哭把功

軀歌條洪洪憲

疎懷臣子恩翁辭重

勤奉之敢計功

乞章日月燭爪如印

悲除卿空翁傳

尋柴防瘦余年回朝

翁詠拜空祐效

徒那宋僕柴拜任術

別鹿垂足如朝

駟逝辭複重之功令

僕時勸愈弘明

猿咤嘆撫押情女之

童貞孤祠待命
砧之垂旆鼓龐
鴈紅分泊葦蕘
厓傷吒羨歲高
咀嘆諸从歇咤
家人蹉跎每傷
畔夜艤客漾歌

時朱妾拱童貞強年
底傷底牧底愁醉吟
色行沒節香尼最色
梗愁薦之女婢朱歌
尊翁即速差歌牒信
鄰那波客江邊傳咤
祓哭厓別撼移方节

志歌男子生牢
澄紅逝歲年齡
想澄湛序晃如
順凡躋捷色數
逝信徂晦如逝
翁詠船客杜吟
砧獨萬水千溪

端之拱於訛帝貯
斂輪相鳳遷霞燄
許詳色僥夜戈宇艤
波湖未廟別薨尋馭
家人頤歌術玩吏呈
愈趨色衷覽形亞黎
剔妝珍持垂磬請求

朱平尋凡賢妻

庄宜時堵塗之旦眉

責塗烟燭遙迢遠

牢和森合森彌別离

妾強切漫楚悲

想見跋跋跋石欺凡塵

悲眸向皎移眞

沒命羨若向子工夫

香油北向趨修

牢昆庄呐縕由哭共

防欺寒暑霜风

底通信息矯羨嘆傷

悲吟向塗曠長

故尋馬別於方帝廟

哭

娘袖強修功告

嘵涼炎陰志怡庄哭

天緣中蟠缺些

百年色定沒如歛堆

廄中猝更宋碑

斜秋冽停向代敢差

想沾松庄對塗

鑽龍磚墮坤埋縕些

炷香色命蹕和赤

想棋財娘俸車絕霞

見初有歸有夫

沒核柏梓搭修馬代

拱手清淨奇堆

備塗色慙杜塗痴情

傷寒子姑撫江

夜韜直節虧香漫命

壁牕祠燭這行

別色除吏面呈覓鏡

移真細凌上流

惜毫更扳沒艤順風

擣麪櫟櫟櫟

連亟藜國順潤燭

自欺私趾宋船

翬殘肢游色候平明

^{le}例常永嗜讀經

尋翁負陰丁寧忙時

藜樞迷昨而之

方東色燈互時讀經

略妻計歌分明每啞

私底從且吟宜鄰外

虛吟私底故琨弟未

勸避朝待哭排宜家

藜樞故色道哭方外

送：奴逾尋琨修行

仍素桂子槐庭芳菲

眩袖買內事情
疑中醉更朱醉
蟠獸諸反蹄莖
翁活世色乳鶴
謹情^{牛善}韻油痴
謳哭志道庄愧
功毛羨嗟生成

賈吳孝子事親

因牢庄肯僕共
私喧近技曲安
吾空車旋高颺
見机而作蜀賓
執酒拜主天庭
行朱格祖途中

58b

賈吳合道尋倫暗歎
種桃穀搭綉紅盈爐
想懷少女坤塗逞看
乙黑蹙杜若羽飾朱
謳哭只缺香於登程
敢呼執扇小生辭共
拔船更特順凡趨塘

59a

畔夜躡雪衝霜
蕙委蕙略沒命
鄭羞想旦嘆吒
責命諸惄佃恩
牢初薪帳承歡
色殊故土重來
更遠扶護選量

反 姮世買忤卷

57b

緜尼吒嘆狎情
惻妃齡色術低
於吒敬嗟堆墳
敢勸停刑道年
散吟次姑例難
咤喧些亂許詳略
枚輶更待拔曉姑
咤呼從且些嘿若
別走君子那細坤安
呼筮邊帳妻貢從
夫妻定黜緜尼
顧醉多妨秀疎
題巾色碟家情
略啞吒嘆歲高
斂時傷旦妾齡
底朱錦更添花

辨孤孤買咀嘆

58a

吁筮邊帳妻貢從
百年皆老牛唇頰和
女弟痴底巴鴻未停
琴瑟鍾鼓和鳴羨節
傳達純歌色約湖衣韻
蔭掩禡祿盈画室家
基裏強爛春如強春

役尼吒美從權
祠朱弘牒緣於
作帝朱奴順從
妃妯練鍊疎戈
計自之子于歸
若該足吏鄉廻
教時家孝而平

黎樞捧色移番部辭
噲咤晃沛陞机勸軼
唱陞森合如中法始
嘆吒美哦晃和敬託
聚樞心諸隊敢嫁非
沒命坤別細迄作帝
美吒帝別几帝但是
日美吒帝別几帝但是

於時釋^釋_釋惠常
事伐奉逆仍之
祠朱壘庄嫂嗣
家堂侍從奉先
從容跣旦嘲娘
婢痴員計曲漫
底艷証差

姻廉從刻呂采坐
理龐參更畔燈撫扛
修行壁沛尋方買全
底姤妯買台權尚即
巾桃從幅屣鑄從堆
乳浪仔被諸移散枚
獻垂楚坦達高其卷

嘆吒生庄重毅

底布縷業家堂

油晃鴨旦嘆吒

略哭徐主天宮

油紅梅公侍軍

路哭守節童廟

双呴鑽玉嘆勸

略妻沒愁撫弔平疆
朱吒嘆特拂痕欺疑
時見陰和底世平羣
數徐吒嘆孝忠双全
送卷撫拏註祿至神
債妻吒嘆祠多牢罕
沒番內吼沒番切情

余番油漢杜打

双呴吒嘆庄魄

流經時拱古權

緣其譚藩在車

蓋通秦晉臘名

財迎淑女好詠

欢兆鄭懿遷西

見喧鄭歎念西

拜吒共嘆疎醉

法恩吒嘆咷咷

嫩高波蘶坤脚欣

生見孕噏噏獸

色停併口哭中起代

双嫌諸辦差辟

童貞默色舌噏是初

事代奉庄醜酈

沒念哭之奉徐主送

悲眸那博嘆傳

哈哈更尋噏額和庄

語龜量奇塗平

察差見因叶行狎緣

童貞乞家庭全
惠辭係公赤退
尊翁喧吟魄

童哭福重底傳將來
妻見弟想貨財弟盈

童貞時赤福欣
一夫一婦分明
亟容轉貝歌呻

法中道載伶之講哭

志惠存道主卷

妻孥好合強盈天曹

意少父母双全

嘴喙峻迎重貼耳盛巨勦

熊它永僥色粼

約鴟冕買咫求主送

惠誠透旦上天

求時特寃應連庄訛

細旬桂子開花

美冕哭達買亟黎樞

性常敬愛仁柔

涅那冉日省修俗儻

嘆咤勸啾勤拳

紫昆季習朱年底希

沒枚占櫓登科

烟環福蔭葉小頭崇

旬知過歲春擇

黎樞才智聰明恪鷗

志高勑景達辰

從許祐重役代祐輕

咤嗟想色長成

唐謂昇家情事共饒

法家私不親求

謳哭咤嗟五侯沛昇

尋取淨一清羽

結而蟠鳳軼鸞旌輪

安憲咤嗟辰昆

底粼鱗唯宗衍代之

翁晏算料皮末

吟亟暮吏呻呻宋悅

卷一百一十五

油鞋油托從年空

還要教吏清官

秀要自帝買懷

拜吳左奇福善

散吟品讀事記

再年意退遲亡

祥歇櫟塋天曹

時復救點裕帝東
石章

一生心跡輪交代

雲蒸霞蔚和氣
和安

朱辟街卷之三

特躊特狃特燭

巴蜀底更未辟倅尼
於共而後代已至綿

藜樞古跡傳

破戈墮世赤眼

擇善司割趾塘卷

五朝郎祚仰浮雲

主教於諾增瑪

計牢朱剏烟

魏

多晏如魏恒鼎選辭

朱平誠感格心

顏放漢鮮如花

福祿昌庚術謀富晏

法运行玄鴻鵠

保班安慰彈和點祐

主送免色傷寫

行傷竹帽懲除而之

空色術堆清名

朱壁保俾式施於代

晏竹志鷺

天堂自在哭琨主命

壁色故情蹟意主吒

每絃術略如花

香發颺數咬略產主傷

晏相應謝如常

禡茲朱宰行傷物之

生哭壽死哭為

袖塗拱立沛茲塗尼

鞋花急女狀懸

爲薄脣弱拱蕪否退

於若晏凭帝集

帝塗如破鞋代特袖

從命晏吟精修

枚曉壽域千秋盈閭

主朱辟吏術低

辯哭情差詞遜共饒

傷亡皮骨薰塘

故術安養內喉

肺脅凜然猶徐

漫愁吟犧而吐

沒烟淡霽華終

增故壙更相魂

軒轡如踏漫邊

50b

空牢計歇戰嶂凜

醉愁笙慘奇罰良魚

肺脅調凜然猶見命

牽調懨屈如刑冰傾

毫哭如燒素空冷魄

痴空貨眾如焰肆肝

省末空使強添幽煥

敷敷嗤做如燈

呻之吟之難勝燭

歸毫空覽傍徨

極強添極炷燄荒危

忙傷毒地凜若

嬉熑而互傷吟还傷

傷爲格致而嗣

聰群迷蔽莫赤

多憂如也如蹉

形如彷彿低哭圓併

扶命魂骨初除

收存掉頭快已鴻

塘異深遠坤牧是塘

51a

妃倚情哭嘆

勿祀候葬乞故

懷猶曲烽熾

善俟如熾棄壙

似堠移巖翥

似堠指引流澆

似堠代保畧歟

王毛泐沴彷徨如迷

為憲佐惜柩槎宜群

軸為棧奇空群亦根

持車燒鐵夷強諸渴

似堠遠遠欺燭燒

似堠除繞別忘色兜

似堠西頭中脈誰危

祁玷鑿安中歎

謳牋組繩蹇兮見憇

祁玷無忘垂冕

祁玷如是忘諱故故

多晏咽觸咽肆

主冕哭咷涒沫絕珠

掣匣中海樽憩

嗟此如聽曉歎正未

計牢生歌曲漫

跨戰吏莖教漫咀嘆

悲傷遷妾漁演

哭空哭嘴如殘歌帝

哭仍哭陵年啞

哭如疾古?祁未為禡

萬物皆有裂隙，那是神在笑你。

謙恭自有天成

晨昏定省沒命紅綃

嫁金討敵奇功

中時扶詎綯外儉唧

礪況真施綯捨

妾妻伸嘆牧懷尋方妾妻

桓鼎哭崩哭功

伸嘆牧懷尋方妾妻

約束鼎驕駟戰

春秋_平鼎盛奇紅森圓

底朱鬼便施舍

仍役牽辱鼎劍

伸嘆相覽惱端

趨術恢哭共鬼娶情

伸覺鬼帝買哩

嘆鬼帝習伶娶稅

油宋少才不期

生祐牢汰琪爲僥鬼

格安惺_以智坤

寔吻嘆_以如花

蘋辭事牽掛

寔吻_以如花

聃鼎董鼎春秋

塗桂千邊陪_二旦_正

巴鼎騰蕩燭昏
倅嘆赤闌曉起
主鬼喧呴坤柰
底醉蹠曉意主咤
殿未眞濕此高
卿嗒召巢履之
格安涅於遷鵠

鞋亦如聽共鬼也
永繩拔志時鞋見塗
朱軍歸內訴那尼哭
蛾傳而五別和而牢
曉鈺倅嘆綠毫空禹
空兮志敢親施眸啞
移城那烈哭塊主命

房晏至母重貞
唧唶倅嘆晨昏
泣唧絳液如依
室兮繩鳩眉珠漣
空兮蹕蹕式施
嘆呼空敢而生
空兮安穩真瓶

樞搖天左傷精主鬼
空兮志敢吧歎條之
喟赤歛嗣不期喜歡
空兮眸嘴嘆喚喚條之
空兮志敢俾卑意命
倅嘆空敢重空夜鍾
空兮董鼎胸鼎瘞觥

是馭空鳴樊難
勦信朝礼殿未
尚明白理毫疎
樞機至母呂術

尋撒革火沒焜
裏昂戛縕邊走
徒羅空少俊亮
曉

免哭朱信信全法
主昆特更拯殊禡疎
宋名賢士訥吟特喧
神塘燒耗昆該用移
晦牒如反夷時懷空
段塘坦肆油淹譙
鷄尾設略疑距倍曉

徒退牒晦速系
別色掣浮夸楚
家晏如識賴胸
計牢繫要訥除

未更徒更速塘額
嘆啜哭流晃覺伸尋
傷毛瘻瘍教尋狗鵠
保競踰更殿徐此晚
術道主啞宋名眾喧
而牢毛吏空術蹠眞
而宋拂曉狗弓爲晃

九疊哭如雲

折旦歲那涅奇肺肝

當欺唯叱噭

俸鹿神現宋傳詠

樞槎翁嘵樞槎

蓬嘵北術於漢始主

平安符字安稅

傳兔太子旣位平安

青些芭蕪茲無

迦役每術雪歸忙之

朱旣役主上天

此是馭世宗紳曉庄

樞槎蹕跳倘冰

仲昆攢錦初蓬曉

主執細旦役欺

樞槎芸業即時燃哭

多晏繳絰忍牙

犧悅哭犧犧車益油

鼈參感景見饒

主鬼年豎歲頭擣鋸

仲鹿昂帝巖瘠

養鵠魂嗣舊景更覓

主鬼欺毛趙紅

樞槎至母貝馭共故

達殿徐喬役欺

朱特朝礼黜爲法和

塘故畢卓跌躰

色歛福里吏爭祀開

卷之三

董色坦客塘長
走取鼎參慘悲
塘緩繩戰更高
俸兜喧嘴憎
跋足趾咀沒肺
肉革法則三達
樞祜感謝集哭

慢色險阻沒命歸
深紙如膜坤侯和牢
辱病紙拏核帝驛淫
軍官蹠跡最差用移
寔哭過碑款代塋故
雲柳晃暎奴連買戈
佈冕蓬拥寅鬚燒趨

塘故蹠悲
兔馬延迤过澄
樞祜尋蹠咯姿
主鬼數公彌肺
樞祜至母特明
主鬼招坦段某
樞祜產母相滿

跑宣曾蹠真故坂涼
梯添支渴鍾巖流覺
尋牢朱特踵侯燥枯
岸而法遷底朱安毛
吟哭沒強鍾緩曲退
肺兜止停沒田貯直
鷗特施渴仰噴約約

昌黎縣志 卷之三十一

樞機時帝改邊
鼈冕之哭喝之
割皮古制傳芻
樞機凜凜謳頌
割烹鄒叔咽之
昆弟倅庄安身
別邑則阻陰罷

僕冕劍沫謳頌助他

跑塊弄軒倅和登臺

主冕鼓韶黑韁達船

僕冕若笑如敷辭惠

馬外鼈冕僕肆肆中如宣

冕哭命君倅拱哭蹠

如歎希興禮朝祚冕

祚而掩寢異坤

祿鬼虹歲罵虞

泣中奇淫彈要

樞機肆織哉那

略委仍忙仍驚

空塗盡事跡舜

首弗如燭燭頭

詔哭奇淫庄群薨靈
傳祚故歌冒衝庄哭
嘆噴哭咷呼樂僵老
指冕詛歌每塊隱命
沒冢沒膝沒命坤祚
空別眉謨杜往厥鹿
空塗賈厥鹿孤徂

縹塵空紅蓮絲
馭代則祐美看
計自鼎私亦多
論尋朱旦叔來
刈域々燃春秋
秉之擣珠^於方貞
是龜主奇造頭

肝鑄鼓之每喙如印
主送挑歸智償坤雅
蹄^走術略更寔時空塗
尋鹿僨覽詩改馭芳袖
夜鼎時刻精修役命
奇石條世此情如曉
悉輪燃之以竿空汲

共饒空覆空柔
俸薨神現旦鉢
樞槎惱悟占恢
天神更現旦連
樞槎喧覽煌傳
倚彊至母院全
降生冕主正韜

買特舉臘清^昌益固
傳信左母鼎勦鉛胎
諸別竟悲情差卷頬
係朱燭^燭杞朶增熾
如相如持走強弱信
該術蹙弱訖迫森回

縹塵空紅蓮綠
歇代則祐嘆看
計自鼎公森跋
論尋朱旦叔來
刈域々燃春秋
秉之擣珠^於方貞
是龜主奇造頭

肝鑄鼓之每喙如印
主造挑鬚智償坤雅
蹄^声術略更寔時空塗
尋鹿僥倖轉改馭芳袖
夜鼎時辰刻精修役命
奇弓條世歧情如競
志輪燃之悅竿空淑

共饒空瞿空柰
俸薨神現旦鉢
樞榼惟惟占輶
天神更現旦連
樞榼喧覽煌傳
倚隱至母院全
降生冕主正鼎

買特舉臘清^昌益固
傳信左母鼎勦鉢胎
諸別竟悲情差^卷願
保朱燭^辭杞榮燭熾
如相如博^志強弱信
該術蹙^窮訖^訖迫森回

縹塵空紅蓮綠

馭代則祐美看

計自鼎公森趨

論尋朱旦叔來

刈域々燃春秋

秉之擣抹^於方貞

是龜主奇造頭

肝鑄數之每喙如印
主送挑歸智償坤雅
蹄^走術略^上寔寔時空塗

尋鹿僂覽^詩改馭芳袖

夜鼎時辰列精修役命

奇^仁條^世歧^此情如曉

志輪燃之^之以芋空汲

共饒空瞿空柔
俸堯神現旦鉢
樞榦惄悵占恢
天神更現旦連
樞榦喧覽煌傳
倚彊至母院全
降生是主正嗣

買特舉臘清^昌益固
傳信至母嗣^嗣昭胎
諸別竟^竟悲^博差^卷願
係朱燭^燭松^松桑^桑燭^燭
如^如柳^柳如^如博^博彌^彌彌^彌
該術蹙^蹙鄭^鄭辯^辯森^森因
多晏至母傷^傷亡^亡翔^翔

教司敗私傳
教司曉別意爭

張魂孫旦嗣枚
法中奉族各支
每歇後提燭流
求呼至奇色未
公哭正寔哭歇

尋馳長族即時朱既
吼號長族畧數每啞
翁肺督筋每臥童兒
瑩群貞潔即時肺挖
逐紙殿圣產而罕灰
棍杖而芳從葉花鮮
房娶配合於花共饋

樞轂推榜略妻
兩衿正搘後欺
群如樞轂其赤
公哭跣寔清之
益代夫啼哭頭
是達須宋沫澑
漢霸福家孫婦

那嘵柴奇儉頭未致
覬殿求願即時芳花
略寧妻五庄花葉之
樞轂垂母即時合曉
情中塗別略妻倅帝
龍馳貞潔略帝空曉
富貞爽之弦絲吹和

從拱默主達頭

嗚參卑賤旦鹿無哭

性常盈牋寔他

而空傷木底和產生

忠貞賦其性誠

唱哭頭歇兮貞艸默

賢參仁字辛鮮

貞潔輪茂寔庄塗欣

計牢朱歌深干

昌文連別略獨知產未

囚牢自略淵微

昌要近舉皮田揮絲

犯中丞史春曉

昌要近舉皮田揮絲

拏如古制初除

時從擇配教司而頭

教司袖乞剖吉年

昌要空兩坤伎而牢

古制寔事難逃

空茲敢決而牢朱傳

共競合韻会行

臥殿差奇故情求尋

俸輿喧嘴中殿

判哭短妹飾尋繩希

爛耶曰至大

欺初

底亦配合最嚴

偶伴保

瑞為條竟韻既

公年

心敷嘆如庫推

當時人所用之書有
 《通鑑》、《史記》、
 《漢書》、《後漢書》、
 《晉書》、《宋書》、
 《齊書》、《梁書》、
 《陳書》、《南史》、
 《北史》、《魏書》、
 《周書》、《唐書》、
 《宋史》、《遼史》、
 《金史》、《元史》、
 《明史》、《清史》等。
 其中以《通鑑》為
 最重要，其餘各書
 均為補充之用。
 《通鑑》之重要性
 在於其內容廣博，
 記載了中國歷史上
 從春秋到五代十
 宋的歷史，對於了
 解中國歷史具有重
 要意義。

當時人所用之書有
 《通鑑》、《史記》、
 《漢書》、《後漢書》、
 《晉書》、《宋書》、
 《齊書》、《梁書》、
 《陳書》、《南史》、
 《北史》、《魏書》、
 《周書》、《唐書》、
 《宋史》、《遼史》、
 《金史》、《元史》、
 《明史》、《清史》等。
 其中以《通鑑》為
 最重要，其餘各書
 均為補充之用。
 《通鑑》之重要性
 在於其內容廣博，
 記載了中國歷史上
 從春秋到五代十
 宋的歷史，對於了
 解中國歷史具有重
 要意義。

中華書局影印
新編中華書局影印

卷之三十一

吳歎旦坦裾巍

瀛皇太子謹尼

冰傾喧覽苦情

神卷現旦炳

安達送暖見術

惠馭安哭如花

拜狀求朱鼎醉

聽喧咏之沒條鑾臺
蹊權院儀達在咤今
細塊空列設命冰傾
侏班安慰詮行憤之
城耶加烈是主館今
園那加烈齋寂每味
如光園衣蹠歌而翫

勑天哭辱讓讓

蘇姜韶牽於方凡壘
枚鼎享福安身提携

第柒羨樂

陰頭辟至樞樞

朝礼段歎足術

樞樞僻經歲那

儒牢儒逆煙燄

沒國擅拂曉移殿
畔塘僂起見故用移
晦軒庄僂跨壁牧傷
虐吹採海曲塘云爲

苦情吟六苦情

招撫全嘆秋命宋鬼

樞槎羽泛燁燭

傷暎愁慘傷鬼那細

吟喚慘切吟喚

肺肝如涅哭宋肺肝

双添當歌盡相

遷歌推更浪起晏參

斗料命點瓶

單

俎座送教欽崇

掌神各儻响散破

樞槎僥五烟滿

別泣亦鬼渺散收未

要滅鬼色古咤

理之皮底鬼希憲

黑辨真振謳忙哉那

傷鬼史暎空群別色

敬賜哭旦賜嗔

海愁如波哭未眠如

蟲辟走取哭咤

呼取行底沛沙研齋

馭求朱蟲辟咤

決沒走破早空收

第陆昌栗

拜歌於送支舜

黷辨真振謳忙哉那

脉楚群郊泣樽

傷鬼史暎空群別色

陪恩至奇樞 樞

沛倍鑑遠嘆

昆主

樞槎縹如絲糰

31b

天神現旦否
保眾流
造艇趨遠諾支

支荔藻於車鴻

瑚

德惶懃情謳快排

別色異深異蹠

瑚

塘山輶車瓊轂扼險龍

祖開節別跋蹠而寧

安塘屋面廬帝

瑚

塘山輶永躋別跋而塗

塗

祖庄漢長情歇樞姬

樞槎姑跡怙筮

32a

庄茆惟沒赤运

嗟冕貝佈墳競

增長晦晨戰岐

唧唶庄想旦身

支舛於吏泥远

尉歛退狹行遠

鼈哭覽仰歌世

姑嗟冕主傷喙慘愁

秉慘辭愁恚至樞槎

傷冕吏嗟牽迷辱看

鼈嗟冕主向多疊蹉

鼎沒添員疊蹉詞重

共競取滑冲津方率

更哭仰元空矜之命

林逋於帝最芝
綱御贖罪成功
新尼末拱志期
沒吳詒^祖軍功
樞機持英詞除
相恩相過澄
物為枚鼎女未

代哭強駐強炬相鼈
朱既朱櫟朱衡行退
毅取拱特福尼庄室
方之憶兜取董特惲
即時如微肆哭鳴棚
棚起汲詩傷惲曲婆
是命枚越仍取宗親

敕世同赦同民
祥款密辟秩命
舉吳赤差至尊
唐平祀旦碑尼
無辟雅吏源干
惠鱗如親達堯

朱外澆澍沉淪獄刑
吸泣吼赴功程主晁
呼取保幸憲晃客苦
他浪行亦而取時故
僥命罷奔憲被貝走
双赤決委呼取求宋

第肆卷

29b

陰頭碑至樞槎
宋助基立功贈
見歎史軍如碑
黜為驕傲故情
馳宣內如哭
碑迷傷惜秩命

歎喧啞勇先知見歎
赤縣歎庄孫更缺
朱天下犯希沙獄刑
空信吳寔主命生哭
靈打這些赤戈頭命
扶喪歎世負情希徵

智坤如珮智坤
鄉沒後接哭餘
樞槎當惜哉排
見歎碑削吳碑
轔尼別色饒歎
祖宗其仍咀饑
送憲克快見走

恩也如尊忝群歎虛
玄之哭毅船駁壳歎
秩龜持吏仍嘆先知
轔其仍几邊如停未
中奇巴莊徐特瑄
蓋歎韶堦弱眸朱距
駐董奇客連數條駐

30a

祜節尚持朱男

當彌狸秩祝祐

筆節蜀持朱衡集

啞神傳祿吟支秋

吳祿正多主咤

傳達參吟朱哭戰歌

吳祿高光層吞

吳祿乘鬼用移遺車

几令尚旦添放

送卷斷坦泣和跪眞

呼祿馭古是董

是

如几默肺魂屯於蕊

事恨難配扶如空

樞槎牧夷盈委

赤涓每事如空志沙

恰弟嘆艱艰危

生晃僨極即時涓飪

盈棚如覓如蹉

棚爲黑主枚鼎赦民

湖至珍馳而價

底救贖贖奇頰馳

樞槎嘆許鮮熦

棚尼臾拔平進德初

衆辟罪桑心諱

叶董左奇樞槎叶未

會辟行者沒塙

而虛鄉左見馳惜名

祐帝內特朱旁

筆帝劄特朱衝斷曉

當榜猩秩祝枝

啞神傳諾哈支秋

吳貉正方主咤

傳達希陰朱哭戰取

吳貉高之層卷

吳貉乘鬼用移遺車

吳貉神圣最

達卷斷坦泣和跪真

几參尚旦添放

如几點沛娘屯於幾

呼貉取志遷

事艰难配叔如空

卷

樞槎牧鹿盈轡

赤涓每事如空志

裕弟羨艱艰危

生冕儕糧即時涓飪

盈棚如篋如醜

棚爲吳主一枚鼎赦民

湖至珍款櫨而價

底枚斂贖奇顏取

樞槎嘆許鮮熑

棚尼吏拔平逆復和

魯辟罪惡少諒

叶鼈左奇樞槎叫未

魯辟行者沒塗

而虛卿左冕臥惜名

哭寔是是主吾

宋世而歎贖罪世詞

既素車格既涉

蹠辟旦辟徵釋

脣舌椿榦槎

當經

猶點舌乳跼蹠針之

箇訛曉如致肺肝

躋踰結而冬堅

玆命辟力主吾

牽巾少子標鴻牽巾

朱罕沛沙散辟毛毅

魚辟迷賈世詞

27b

累參善樂

玆命辟至樞槎

哪咤例律傳和

脣微初色登夢

掬是慘功送教殿徐
割皮是秘生喫繆鼎
相菴是哭竺酒用移
樞槎如完移末為傷

欣憂傷如波慘愁

色喫如域空婆柳娘

蹇糾絳緋是哀

傷饒巴極董饒

28a

僕頭拜至福槎

另嘆旦眸生哭昆弟

壘行庄劍特塊

共饋攢弔哭外悲林

縱極年歌沛兔

另嘆於者共弦浦駛

脫祝昆主御哭

達迟堵點輔駁慘傷

樞棬病瘡彙塘

傷昆生互嘆強怯車

劫他慄墨劫他

袖烟燼焰拱吳種空

鍾音冬陰之這烈

伸腿昆空別而牢

登麥乘召捨取

來毛歌韶乘刀希平

傷毛傷嘆貶沽

車巾少才別浪牢底

缸酒只吉酒空

擇年辟主登麥貝遠

相菴毛假惜椿

愬為沒發命空拖彈

遠歌溫哭如賓

哩為丑虎詞多左哉

俸龜覽嗜神吞

唱謳嗜主仍嗟榮光

租庄几損弦駢

棋三祝誦謳歌朋歌

卷之三十一

卷之三十一
目錄

26a
卷之三十一
目錄

臥哭牕得體終

衣計移加主本

如初塗主色傳

流拜綻旦福槎

從閨始蚕空付

第一言棄

臥哭核景主卷

楚歛每庭鮮禪森艸

糟充各次更共瓶
坛亦少才呼臥捲須
主舛各處各酒肺喧
差臥庄而乞漢兜森
孫拜呼時時庄差

平遠疏意主吒

強於強璨朱哭勞臣

朱哭勞憐每弘

跡中園至車貯持性

臥童貞若美重貞

訖臥極迺極清遷鴻

沒走蹟意主卷

劣貞沒墨中外如競

哈鹿法冉竟年

天神色保畧駁劣委

黜既寃臥胎主

儉頭那行志之難

方嘆庄敢樊難

沒仁哪竟神傳哭故

歌哭牕存贊終

衣計移加主卷

如初添主卷傳

詔拜綻旦禮槎

從禪始空付

第一善集

歌哭核景主卷

楚歛每庭鮮搏森艸

轍堦各次更共瓶牕
塗赤少才吁歌卷須
主舛各處各汚肺喧
走歌庄而乞漢兜春
孫拜呼時時庄差

平夷疏意主叱

宋哭芳櫟每弘

歌童貞若美重

沒夷疏意主若

哈鹿法冉意羊

黜既寃歌昭胎

苏美庄敢樊難

強於強攘宋哭芳臣
跡中園至車斯持性
訖歌極迺極清遷鴻
方貞沒墨中外如曉
天神色保畧粧方要
陰頭那行吉之難
沒訖唧意神傳哭故

樞機左母殷勤

冉卒道理淵原

劣貞塏劍塏龜

略雨沒悲吟

談委道旨康之

坤頑晃主寃

行宮暫時哭哉

胡職遇主左神保班
紅歌損勸勸權貝曉
數之沒掌塏吏收塏
和吟节吏群塏逞平
沒委冲亟以嗽如花
用而墨延蹉跎風紅
樞機儲窖赤才塏坎

摺燭每涇每頑

摺牢牽廷周全空差

天堂翼拱撫迺

林逋則福寧尼塏坎

儲卮奉於世間

仰才見害咤嘴尽吞

才取吳寃天才

接搘檻樓墨延中迺

鑑輸翥炷旦崩

鼎沒划爛迺撲更綿

儉頭辟左樞機

取而安麵翁吒何重

席尼吳席絕塵
鮮同心既鬼痴
泣和南北東西

缺

瞻委敬勉主差
策賚其吏貝油
私哭秀荔主吒
席天堂少之痴
席尼

缺

主吒拉遠仍娘衣鮮
奇蓮座席惆官
瞻尼塗座吳麟瞻尼
瞻委滿渴鬼取旦吒
瞻尼志少之鹿戰承
坤頑救祌馭些妙揚
賣朱歌安也赤退

冉年意主車教
遠喫中沒席尼
樞槎至母合同
輛中吳伴哭榮
桓鼎是主桓班
從尼法則鬼既
校鼎見主鬼既

賈峻吳噬主判詞吟
底待取世東西油走
炳炳敵戰醜強瞻
夫歸輛外那豈世間
遠遠苦嘆宋年正座
炳鬼陳設宋哭樓臺
宋藉御帝如琨下壘

天高赤夜咱卑
只傳朱泣宗親
宗親舉火棚
既鬼高御達座
傳坐坐母福槎
樞槎榦據芳花
林逋初仍波詩
主咷歡輝付托有人

主咷歡輝付托有人
福槎坐母歸遵令同
天神品喝洒花整肴
童貞沒易嚴嚴合和
天神各坐福敵祝棚
斐除買賊信相自低

安委鴻渴利吟
耶曰棚燃彈哭
大至亟既嗟蜂
謂數哭之求呼
枚蓮棚過徘徊
厄哭各祖宗初
加是詔召會同

魂條法倣擺延斯車
性情鮮曲韌初祝壽
加憂加給汝盡敬信
悲吟粗質如印炳東
愁碑十戒旦塋同虛
謂數龜待巖猪以夷
朱特啜席鮮達寬班

五定傳朱晃 宋
鼎玉容張更容

高傷瘞群擇物哭
王晃貝翁更容

祖庄祿色孚哭
哭如主客沛收

合類歌宋昌成功壯
翁而昭召時衝殺壯
翁公拱號呼哭庄公
正哭從潤宗沐馳妙
破絕轡勞鬼亦喚呼
折頸慄怙卢批鬼神
牢脫如体石琨玉云

哭如憲主限寅
械輶舉斂鮮至
而朱各至渴渴
悲除員時樞槎
仍森洞唯蓆中
祖庄更跨非常
道高赤宮吏婆

初數列限之各吏催
或爲諸撫特取付交
竈主救世怜帝耄耋
哭歌備赤而空養身
洞唯帽襖至神帝王
另貞刲烟如翁沒年
相牽魚目混珠別之

五定傳東冕宗世

罪玉容張玉容

弓傷庄群擇物哭他

翁而照召時衝殺
多公拱駕呼哭庄公

主冕因翁玉容

祖庄殺色哭

哭如主至沛收

墮主寔他真之

正哭從潤宗馳馳沙
破絕轡世鬼亦喚呼
折頸慄怙卢批鬼神
牢臆如体砧琨玉云

哭如遠主限寅

械轔舉斂解卷

而朱各至渴渴

悲吟員特樞槎

仍淹淵唯席巾

祖庄更躊非常

道高赤宮史婆

詞數句限之客吏催

或爲諸撫特款付交

鼈主救世釐帝耄謂

哭景儲小而空養身

淵惟帽襖至神帝王

方貞刈烟如翫沒年

相壅魚目混珠別之

叶鼎碗拖鼎碎

紫帽楚歌赤堦垂綿

劣主奉姑料朱翁坐樞棬結伴貝劣妻

席尾迂智淵微

主吒璇迤自欺衣吧

困劣性涅彈要

歛蹇劍相隣羅旦軼

拱困在箭匣容

朝饒如退彈翁啞朝

失饒座削塘失

朝饒座削塘朝困諸

欺主公旦空疎

內哭珍孽堵除朱饒

既冤合更謳愁

樊雉色呼別侯牢低

美仁紅弓拏批

高美時閔伐庭朱末

劣仁吏閔遜回

娘壳要汙蠻未安雉

既鬼合共饒盤

料床紅弓周全奇紅

劣公庄群沛柰

弓傷棋庄底外走傷

既鬼壞砖堆塘

罰時空是赤傷崩夜

坤頑中智主吒

別浪沒鶯歌些坤佃

社非常
葬非常

葬赤晃主至親

葬赤時葬併尾

葬赤朝主三鬼

葬術共至祖宗

於帝暫五达數

喜歡他胡喜歡

葬赤媒德旦赤還真
旦裸辭嗜愛更訥退

喟赤赤葬恒鼎弦孟

葬術享福於我立功

於林逋根孟妻帽燒

待主救世共饗設園

帽主賤史世祠衝東

樞槎棚熾祚細

祠內赤內空衝

祝蒙別命鮮卷

儉頭辟左樞槎

双赤走赤汲赤

詹赤罪赤時敷
詹赤約仍葬卷

為它枕主禮共立功

強芮弦燒送亡郴

棚牢脾特沒難向歌

魯辟括吏敷歎寔棚

為空賊浪當泣告天

稅差空舌招掠空行

毅欺括吏秩命互退

福久座世無碎

東西南北每取渴渴

樞榦福癡暴节

侍昆主奇天曹中酒

天堂燒天堂低

樞榦享戰夜弱歛盈

敵賊敵貨敵媾

敵咬敵角每嗟淵深

天堂自在眼前

樞榦特享平安於焚

沛庄享朝赤退

享該享歸享蠶享制

樞榦於垣如丕

天堂福享於堤地迷

17b

祖庄貞潔沒年

舅娶至母伴保喜歡

慢牛靈朝世祠

仍寔哭宴朝班連丕

福布嗜聚福馱

嚼春嗜余造茂群縣

龜碎盧列吳盧

双差恨啼咷々足馱

求保持道主丕

枚鼎享福如馱血綿

棚翁樞榦生時

福馱蘇过坤稚坤量

敵棚差奇樞榦

功績德歸堵
嘆是旦時頭赤
嘆是傷時傷舜
在吃生寄死為
曾赤神全黜卷
龍哭拱泣拒啜
凶內赤肉少嗟
主吒詔君術塊天堂

孟呐辭諸夷傷神徊
搘歌達笙酒赤歌趨
堯赤如勞赤欺沒歌
赤性如性類歌啖體
龍哭拱泣打慳其哉
獻坦蓮卷特余樞槎

冀赤持臾湯鴻
職歌赤重無空
戚色重功臾高
強御強僥送亡

棚翁卷樞槎欺桂

立命群厓樞槎

推哭福一天堂

喫如它智同虛見赤
主吒視模赤用付交
斐鄰厓特伍策琪空
擗奇舉袖空窖亞綿

棚翁卷樞槎欺桂

福歌過眉遇痴坤量

哭福亨極許詳既怠

禡命異嗟異榮

禡命而冊桓鼎哉冕

勑天荒焰赭焰

而嗣宋嗟共鬼燭鼎

公平正直塗音

傷天和雅委首空鸞

委塵庄絰省啼

格帝蓮亦於琨瑤珠

花賚徵吹車轂

涵冲庄絰庄綯試鹽珠

鑽輪沒墨鑽輪

謂沒煙殊庄肴庄旅

沛庄哭歌黜否

世間兒刷拂歌歌油

聰明中智主吒

別取吳寺生要恰常

仕交底取捨綱

朱晃吏嘆每塘於客

善見天牲至親

嘆尼拱凜憂憲哉那

主吒高御層卷

嗟見交奇點歌忙昂

申酒呻嘆巴兒

跋術腮溯晨昏盈圓

賈重恭逆抨酒

謳吳贊恰但歌頌連

方歌過事自然

遠誠遠九重天同茂

中西羨主辭

哩名首矢彙朝吼唵

言遷國主班添

甫昆師喊收君最弱

哭咤赤吏哭柴

戰帝放女戰尼特庄

勢權帝吉采平

庄平赤更寔浪廬車

勇勇眾吏強加

羅清轉貝掛哭諸清

貞赤五羨童貞

設歌哭寔伴命諸塗

台歌貞潔和台

三吏而沒廳教添欣

哩名首矢彙朝吼唵

15a

14b

噪 聰則福天堂

擇 稻 烙 煙 戶 行 亟 京

世 间 內 旦 秩 命

鬻 權 弄 了 如 刑 署 嘴

踏 故 並 福 世 间

福 取 外 过 泰 山 提 培

古 踏 極 踏 頭 故

或 哭 古 踏 神 天 當 座

拜 取 窮 爾 辛 别 宝

踏 時 座 称 亦 行 空 妥

黜 類 憂 駐 座 罷

且 腸 內 哭 止 退 宜 衡

卑 辞 納 宁 語 築

奇 之 奇 涵 產 奇 重 京

悲 榆 享 福 天 庭

吁 傷 晏 亞 善 情 並 綿

憇 頭 辞 產 樞 桂

衆 辞 憂 未 坤 推 事 故

遷 遷 善 是 主 吞

付 文 朱 默 底 取 養 養

冉 年 过 智 窮 辞

推 宅 朱 特 朱 末 末 衝

舉 斧 辭 略 祖 宗

約 沔 嘘 賦 亦 空 賦 之

福 悅 末 沒 樞 桂

特 篓 特 僥 特 噎 各 條

銅腰色赤燭哩

渴渴迤亦讲冲

晃歎哭嘆主香

鼎旱更古鼎謂

天堂主陰哭為

樞搖坐奇墮命

是弓嘆主至尊

列燭燭宋歌苦盈遷
浸滅默歸幽委木塚
雖歎哭主贖甚委稅
渭尼浦脣鼎和燐燐
群之故安森空是行
油森者暫擇精是是
為晏吒嘆謂是設圓

诩數撮弓命輪

箭要物述如醴

亟京竟夏冉年

安那竟美燭燐

茅權弄之煙燄

天堂翊納黜爲

方之鬼歌詔聚

喪時旦照都晃体尼
明亦蒙晦旦謂深既
吳迤牒略微歎產痴
吳辭沙主天堂撫須
是衣謂仅更群墮其
仍沒翁坐樞搖堵未
寔哭嘆地坦吞榮光

其時人多以爲
是也。其後人
有謂之非者。
蓋當時人所見
者，皆是也。而
後人不知當時
人所見者，故
謂之非也。此
固爲失之毫
釐，謬之千里
也。故曰：「知
彼者，可以立於
不敗之地；不知
彼者，無以立於
勝地。」

子曰：「知彼
者，可以立於
不敗之地；不知
彼者，無以立於
勝地。」

春秋外移遷集

綠凋諸國羣獸

惠赤羣胡時惠

福馱奉劍昊空閑全

主常祀事艰难

此惠碑佐如燁此鑄

爾要信勦凭鑄

設石鑄主天堂空宜

略數是許沒鑄

主傷歎特晃東更鑄

惠鼎克狀空行

惠誠遠旦捨簷垂撐

勦天自有天成

天神俸祝伶々現哭

哈樞亟京保朱

盈惠別贈浪哭主傷

惠牢持五許詳

双痴從且度澄從鮮

沛留心於朱凭貳

嗟願初罕詩空差

伴懿箕仕韶胎

生昆淑女弟瑄逞平

校赫而喚天堂

猗沙苔堵惠傷波吞

亟京迄曉各噬

天神更保伴馱根由

派妥凭賊行帖

各噬晏惠主朱晏集

更復過沫臥呻

綱祐儕儕傳格常

筆玉光括猶稱編

9b

樞姬深極方素

哭主翁樞更京

是哭典王校繢

翁娶奉劍沒委

潤致迎重權行帝王
道高峯勳德強謙恭
大顯勳主吉同和允

職槐內耿亦空聯曉
相祐委勤更強網祚
命向六八矯道見委

10a

盤饋均分家財

沒分屢召翁妃

德自然益委九牽

賑貧南北西東

味義退耕墾素

潤施赤貼吏遞

遠裝相儕委之

沒分底史小如徐消龍
沒分几車財車每汎

庄塗危森古喟空

車中塗撲亟委斂盈

庄分官少如塗格弟

道高赤德強婆堵條

格致峻於擣漂委炭

見衣招衣惜

見底底美少兒

諸呼見招色生

衣哭倫理類歌

禪要臣驚高山

歡吟蟲辟槐頭

晏叫君見招水

9a
蟲辟曉日恨難波濤
入禪全奇略巍足物
畧而法選深晏生見

妃女見輪生見乞

姐庄婆那黠歌

寄辟中懇求呼

9b
哭猶泣玉門代自然
漫憲它戚庄差

朴克朴輪代尼

乞乞鬼恒鼎五功

枚鼎旦齋盡終

蟲辟塊旦辆空用移

稱沙哭寔號歌

蟲辟蟹足輪共垂綿

大圣祖無京事跡

共妻貝美中欺喂求

招弟更底要求其曲

要諸歷腹鞠牽直東

之哭庄莊卷弦放

蟲辟曉日恨難波濤

入禪全奇略巍足物

畧而法選深晏生見

望虎望奇

詞

見苦嘆少庄哭

方之更群詔取

7b

福臘拱庄牽推

冕衣衣歸至未

害臣福德戰爭

最帝中奇珍衣

見哭復嘆苦差猶妙
見苦嘆拱古參庄差
晏詔首矢時催少主
祐見祐詔即時覽虛
復見沒詔敵豔哭榮
赤鈞嘆主哭裁而見

脂韜足省襄晉

馭戎罕諸覽珍

福臻殿為見見詔

坤推擇詔見晏

轂敢據要赤蹠

安那左奇萬權

嗟見晏詔天堂

別邑農安嘆見脂韜
勞臣蘇過坦吞坤都
嘴類歌內透歌歎

角牢承歌浪哭勦丈

嘆儉庄吏哭條僥連

撫哭北自憲贈輝

勦天左近相常坤推

8a

化華道禮實參

悲愍當享天堂清名

德垂傷懷無辭

撫柩歎惋哽咽付交

枚數壽域天曹

淡如漫信哭厥清名

妄安那覩

6b

恰頭解聖安那

主白法遷淵微

款義色慘逝闕

福歇歇蘇止隆歇些捨皮

休歇生脈中歎過凝音

希群生脈詣誦余歇

虛玄冉勗吞

格尼核卒絕塵

葉異昆玉兔紅

安那黑核卒零

彈要塙座黑生

主哭美立天曹

於世間如天堂

搖歇而捨哭喪救民

巢生歇世閑安歇喪

核黑云寔美歇童貞

核黑麻卒天威莫生

生麻如若頭榮善弟

詔歇天下約勒瞻從

歇義塙物行葬室

7a

化華道禮實參

悲愍當寧享天堂清名

德妻傷懷魯辭

撫柩歎號哭聲付交

枚數尋域天曹

淡如漫信哭形清名

妄聖安那輓

6b

恰頭辭聖安那

7a

至白法遷淵微

6a

款裁迄移進闈

5a

福取少蘇以隆取坐^一皮

朱取生脈中欺^二穀

赤群生脈舌誦余取

虛戈竟冉勑^三卷

4a

裕尼校革絕塵

4b

葉異是主鬼^四紅

5b

安那黑裕革零

6b

彈要塗^五黑生

7b

生哭美^六天曹

8a

矜世間如天堂

8b

舉裁塗^七特^八行^九霽室

詔取天下約^十湖^{十一}曉^{十二}曉

生亦如^{十三}若頭榮善弟

蘇坦義君它藏刻

蓮春如錦延綠光

蓮春如錦添花

喝個福重於它格初

用剝高鴟待徐

舉醉辭綠悲除僥倖

張吧不黑蓮核

至春判許旦宣訴詳

姑尼古歌女王

躡頭見路而翹道卷

詩

浪朱吟寒生寔委參

撰黜張吧買降生

默禱觀眾痴微死

歇時憫憐鬼時敲馬

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

歌

此處有水，水深一尺，水底有沙，沙底有石，石底有土。

水底有石，石底有土，土底有沙，沙底有石。

中惠庵 懷樊難

婆荅安那 背輓

設忌壘主平安細器

亞綿

恩運渭酒邇辭

衣計鹿拱沒昭惆惱

德晏全奇沒景降生

湘希耶曰圣明塗皮

翁晏仰鵠否且虧沒念

天神現保集舊居傳生異

安那奉辭唱隨
務杖重入班宿

3b

法華主定黝卷

蔚自翁樞更京

安那奉辭唱隨

務杖重入班宿

詩浪自畧無寄也生哭

女生沒生生日帝

連春埋薪車貯

哭歎方呈撩焉

哭歎孕槽道掌

哭歎致踝機碑

哭歎鞠園天堂

4a

西京結伴見安那

謂淮流傳積累車

陽恩敷大哭寧包

聞花嫁於體氣而翁

祠幾坛培拆狼心位

向花鑑奧精微底傳

同花正寔許詳培喂

敬頌玉帝天堂

祝朱歌世悅福平安

擇擣燒旦奇活燎燭

第麻供日肥摩咀啼

2b
吏辭仍九禡鞞

無美如種絃捕

如惆如情左或心情

延希祐僕用移

吏僕復美童貞

眼是祝如刑慘傷

樞機聖躋掠狼

墨如溫語坤量坤

蹕帝魄示地蘇

拉命難吧善殊分靈

3a
恩運渭宋嘉美

段末謝玉墨術

遠輪熾三沒牛

決意尋玉器欣

査核皮拂祛故

諸贊遠其壯吁

三青曉別根由

班希蓮別座底泥

嗜恩復美樞機求保

塘腰壠過略顯坤量

職權迴重世祠帝平

天神現保沛術塘觥

尋折晃祿朱命塊狀

沛茲瑤格矯未退難

望鶴魯鳩衝龍
碧林皮細財城

憶舊歌嘆如花蓮梗

俸鷹鞋刈起爐

主運衰冉此情無覩

恨石本於車汚

既希查晦極抹根原

恨石本於車汚

使見鶴還指主運墨農

鬼辟尋蹤旦堤

未始敬謝辟易喧傳

鶴寧指同邊塘

俸鷹麻起偽皇遷

當于祖經心亟

秋體更使覽刈庭中客

既帝感謝歌哈

蹠韓談買旦堤主廟

盈毫漢許漫之

倍傍緋刈坤捨擣蕪

既帝既祀斂角

亂香異指渴渴啞顙

鑛景勑主上天

眉耶界意主運冉年

牲穀默祝而頭

捷罪天下略妻每歌

既帝嘵許鮮其

拜主名也清召祝憫

中屠燃火刈徵

天神現宇懾御喝樂

第十三卷

第十六卷

第十七卷

第十八卷

III
大圣孔嘗嘗事跡
大圣樞機旨意跡

蘇軾至歸國語行

大圣批嘗事跡

大圣樞機旨意吹些事跡

第十四卷

第十五卷

第十六卷

第十七卷

第十八卷

禮部奏請輓

隋恩主深仁慈

料命宋世矯虛類眾

賢弟仁德平鮮

娘涓叟造每眾世祠

隋恩再序守道

過仁微吏朱散千娘

明三帝洛方東

覽望吟冊合同多明

別浪大帝降生

共饑合吏詰命祐該

藏糧食寔祀儀

馭車軍國提携矯墨

三希堂肖輓

錄

第十一張

晏圣安那 肖輓

目錄

第十二張

晏圣安那 新輓

第十三張

天圣樞互京 輓

第十四張

糊職重翁聖樞桂

第十五張

糊翁聖樞桂欺桂

第十六張

糊翁聖樞桂欺空時

第十七張

德三公临佑料生德晏
翁結伴共翁聖樞桂

第十八張

句終有對事善翁晏
翁聖樞桂

第十九張

第壹皇宋

第二十張

第壹善事

第二十一張

第肆三事

第二十二張

第肆三事

第二十三張

第肆三事

第二十四張

說聖奇樞機

原欽善宣撫使

陳傳梓

HARVARD-YENCHING LIBRARY

This book must be returned to the Library on or before the last date stamped below. A fine will be charged for late return. Non-receipt of overdue notices does not exempt the borrower from fines.

CANCELLED